

**Hjelpelinjen.no - Analyse
mot lovkrav**

Fakta om rapporten

Fakta om rapporten

Oppdragsgiver: Bjørn Leirdal, bjorn.leirdal@lottstift.no

Utført av: Ana Maria Ramirez, Moa Björk og Bogdan Cerovac

Vår referanse: Joachim Henstad,

joachim.henstad@funka.com

, 486 06 772

Nettstedets navn: Hjelpelinjen

URL: <https://hjelpelinjen.no>

Deler som ikke inngår: PDF-dokument, Tredjepartsløsinger

Tidsperiode for undersøkelsen: 12.12.2022 - 25.1.2023

Utstyr og nettlesere som ble benyttet:

- Mac OSX,
- Windows 10,
- Windows 11,
- Iphone 10,
- Samsung Galaxy S22,
- NVDA,
- VoiceOver på Mac,
- VoiceOver på iPhone,
- TalkBack på Android,
- Google Chrome (siste),
- Mozilla Firefox (siste),
- Safari (siste).

Undersøkelsens omfang

Teknisk: Revisjon

Pedagogisk: Revision

Innhold: Statusrapport

PDF: Ikke

Publiseringsverktøy: Ikke

Bakgrunn

Funka Nu AB har gjennomført en gransking av nettstedet for å bedømme hvor godt nettstedet oppfyller kravene til universell utforming. Granskingen består av et antall kontrollpunkter som vi har utviklet for å måle alle relevante aspekter knyttet til universell utforming i nettbaserte grensesnitt. For hvert punkt finnes følgende bedømmelser:

- **Ingen feil funnet.** Grensesnittet oppfyller kravene i punktet på en tilfredsstillende måte på de delene av løsningen vi har kontrollert. Det kan bety alt fra gode løsninger til akseptable løsninger.
- **Ingen feil funnet, men kan forbedres.** Grensesnittet oppfyller kravene i punktet på en tilfredsstillende måte opp mot gjeldende lovpålagte krav. At punktet er satt som "kan forbedres" betyr at vi ser forbedringspotensialer utover det som er inkludert i lovpålagte krav.
- **Underkjent.** Det er opplagte problemer med universell utforming som må korrigeres.
- **Ikke aktuelt.** Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder, eller så er punktet av en annen grunn ikke bedømt innen rammene for granskingen

Funkas metodikk er utviklet i nært samarbeid med den svenske handikapbevegelsen, og alt vi anbefaler er testet ut i virkeligheten. Vår virksomhet bygger på de internasjonale retningslinjene for universell utforming, Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0). WCAG 2.0 AA er det nivået som i øyeblikket gjelder for det norske og europeiske regelverket. Når Webdirektivet trer i kraft i Norge vil minimumskravene i den europeiske standarden EN 301 549 gjelde, som kommer til å harmoniseres med WCAG 2.1, som ble publisert den 5.juni 2018.

Funkas lange erfaring med universell utforming og testing med brukere med ulike behov og forutsetninger, med og uten hjelpemidler, viser at WCAG 2.0 alene ikke er tilstrekkelig. Vi har derfor utarbeidet våre egne testkriterier for punktene som kompletterer det internasjonale regelverket som både offentlig og privat sektor er pålagt å følge gjennom det norske lovverket.

Funka har på oppdrag fra EU gjort tilstandsrapport innen universell utforming i EU og utvalgte land, deriblant Norge. Videre begynte vi i 2015 å utvikle målemetoder for den kommende EU-lovgivningen om universell utforming av IKT. I Norge har vi hjulpet Difi med veiledningstekster for hvordan jobbe med universell utforming,

samt med utvikling av indikatorsett for konkret statusmåling av et nettstedets grad av universell utforming.

Funka er den eneste private aktøren i verden som har fått i oppdrag å gjøre offisiell oversettelse av WCAG. Denne oversettelsen danner også grunnlaget for den svenske E-delegasjonens Veiledning for webutvikling, som er de offisielle retningslinjene for hvordan man bør arbeide med nettsteder innom offentlig sektor i Sverige.

Funkas spesialister har siden 2008 deltatt i arbeidet med å ta frem EN 301 549 på oppdrag fra EU-kommisjonen. Vi er utnevnte eksperter i Special Task Force for ETSIs regning harmoniserer EN-standarden med WCAG 2.1, og for å kunne oppfylle kravene i Webdirektivet når det gjelder dokument og apper. Dessuten er vi valgt inn som tekniske eksperter i den svenske speilkomitéen hos Swedish Standards Institute, som representerer Sverige i standardiseringsarbeidet. Vi leder ekspertgruppen som gir EUs medlemsland og kommisjonen støtte i overgangsperioden for Webdirektivet, og utformingen av tilsynsmetodikk og tilgjengelighetsdeklarasjon.

Sammendrag av granskingen

Hjelpelinjen.no er et informativt nettsted med god utforming, men vi har funnet flere områder som bør forbedres. Vi tror ikke det vil ta mye tid å rette opp det vi har funnet, og våre anbefalinger vil sikkert hjelpe dere å komme i mål.

Generelt sett har nettstedet noen områder som kan forbedres for å gjøre det mer universelt utformet.

- Skjemaforming og validering.
- Navigasjon og lenker, spesielt til PDF-filer og eksterne sider.
- Alternativer til multimedia som video og podcast.
- En engelsk versjon av siden.

Vi bør også nevne at det finnes et problem med tredjeparts chat-løsningen, og vi anbefaler at leverandøren retter opp problemene slik at den oppfyller WCAG 2.1 standardene på nivå A og AA.

Vi forstår årsaken til manglende WAD-punkter, og vi tror at vår analyse vil være nyttig for dere når dere jobber med å utarbeide en tilgjengelighetserklæring.

Vi i Funka ønsker dere lykke til med arbeidet dere står foran! Vi tror ikke problemene er veldig komplekse, så vi har stor tillit til at dere vil kunne gjøre løsningen deres mer tilgjengelig for så mange som mulig.

Kommentarer

Generelle poeng

GE90: Sider og funksjoner er konsekvent beskrevet i lenker, referanser og overskrifter

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Nettstedet skal være konsekvent i hvordan ulike funksjoner, lenker og områder beskrives. Da blir det både tydeligere og enklere å bruke. Hvis en tjeneste for eksempel heter "e-tjeneste" på en side, så skal ikke den samme tjenesten hete "selvbetjening" på en annen.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men vi har noen forbedringsforslag med tanke på konsekvent bruk av lenker.

Det er variasjoner i utformingen av lenkene på nettsiden, spesielt når det gjelder footeren. Der ser vi noen tekstlenker uten visuell markering, som for eksempel understreking ved hover. Noen lenker i footer-delen har imidlertid understreking, og det finnes også lenker som er merket med ">>"

Vi har også funnet eksempler på lenker til PDF-filer som er forskjellig fra andre lenker som leder til PDF-filer (de inneholder et ikon).

Eksempel på forskjellige lenker i footer:

Forside
Har du et spilleproblem?
Behandling av spilleproblemer
Pårørende
Økonomisk hjelp
Fakta om spel
Aktuelt
Om oss
Personvern

Ta kontakt på den måten som passer best for deg

Telefon: 800 800 40
Åpningstider telefon: 09.00 - 18.00.
(I romjulen 27. des. - 30. des. er åpningstiden 09.00 - 16.00).

Chat er åpen hverdager i tidsrommet 11.00 - 15.00.

E-post: post@hjelpelinjen.no
Vi svarer så fort som mulig på e-post mellom 09.00 og 15.30 på vanlige arbeidsdager.

Eksempel på "Kunnskap og statistikk":

Hjelpelinjestatistikk

Her finn du samtalestatistikk frå Hjelpelinja dei siste åra.

- [Samtalestatistikk 2021](#)
- [Samtalestatistikk 2020](#)
- [Samtalestatistikk 2019](#)
- [Samtalestatistikk 2018](#)
- [Samtalestatistikk 2017](#)
- [Samtalestatistikk 2016](#)

Eksempel på "Pårørende":

Forskning fra Helsedirektoratet viser at pårørende i mindre grad enn problemspilleren har et hjelpetilbud. Les rapporten «[Det går på ein måte aldri over](#)».

Eksempel på "Fakta om spill - dataspill":

Dataspel

For mykje dataspel eller gaming kan vere ein bekymring i mange heimar, og det er ikkje alltid like lett å vite kor mye som er normalt må spele.

<https://www.medietilsynet.no/digitale-medier/dataspill/> Snakk om spill er ein nettressurs der du får informasjon og kunnskap om når barnet ditt spelar for mykje og kva som er normalt. Vi anbefalar deg å sjå innom sidene der, før du vurderer behandling.

Eksempel på "Fleire spelarar tok kontakt etter innføring av chat":

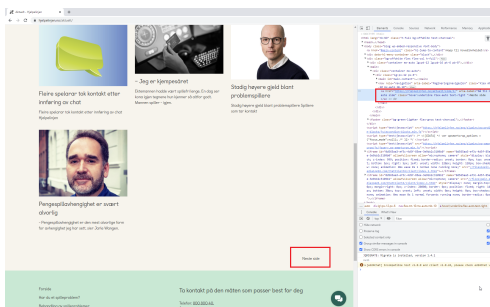
I 2020 fekk Hjelpelinjen totalt 716 samtaler frå eller om penge- eller dataspelarar. Totalt er det ein nedgang på fem prosent frå året før.

[Samtalestatistikk 2020](#)

Last ned

Publisert 04.03.2021

Lenken til "Neste side" på "Aktuelt" siden kan være vanskelig å oppdage når den er plassert så langt til høyre (og ikke er visuelt skilt fra vanlig tekst):

Sidereferanser

Pårørende

Kunnskap og statistikk

Dataspill

Fleire spelarar tok kontakt etter innføring av chat

Aktuelt

Gjøremål

"Vi foreslår en konsekvent bruk av visuelle utforminger for alle lenkene. Det beste er å bruke understreking og en forskjellig farge når lenken er en del av en paragraf. Når lenken går til dokumenter, som PDF-filer, anbefaler vi å informere om dette (og gjerne også angi filstørrelsen)

I footeren kan det være lurt å bruke en form for visuell markering for alle lenkene, slik at alle lenkene i footeren har en lik utforming.

Hovedpoenget er å være konsekvent, slik at brukere tydelig kan se hva som er en lenke og hva som ikke er det.

Lenken til "Neste side" bør kanskje plasseres helt til venstre og tydelig merket med en visuell utforming for å signalisere at det er en lenke.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 3.2.4 (AA)

WCAG 2.1 - 3.2.4 (AA)

EN 301 549 - 9.3.2.4

Html og css

HC10: Velg teknikker som lar deg bygge universelt utformet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Du finnes flere ulike teknikker som kan brukes for å formidle informasjon og tjenester på et nettsted.

Funka anbefaler å bruke disse teknikkene i første rekke:

- HTML
- CSS
- WAI-ARIA

Disse teknikkene kan brukes på en veldig tilgjengelig måte, samtidig som de har god støtte i ulike nettlesere og hjelpemidler.

Bruk **ikke** Java applets, Flash eller Silverlight. Dette er teknikker med noe funksjonalitet for tilgjengelighet, men som i praksis skaper problemer for brukerne. I enkelte tilfeller kan det være grunn til å bruke noen av disse teknikkene. Men det er kun hvis det ikke finnes et annet alternativ og du har full kontroll på brukerne og deres utstyr.

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravene i dette punktet tilfredsstillende for de delene vi har sjekket. Derfor anser vi dette punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.1](#)

HC30: HTML-koden inneholder ingen alvorlige feil

× Underkjent

Bakgrunn

Det eksisterer flere ulike HTML-standarder. Hver standard har sine egne regler for hvilke elementer og attributter som kan brukes. Noen eksempler på standarder er html4, html5, xhtml 1.0 og xhtml 1.1.

Funka anbefaler alltid HTML5 som standard fordi det har økt tilgjengelighet sammenlignet med eldre standarder. Noe å huske på er at html5 er en levende standard som legger til nye elementer og attributter fortløpende. Sjekk derfor at de nye elementene og attributtene støttes i både nettlesere og verktøy før du bruker dem.

For at nettlesere, hjelpemidler og andre verktøy skal tolke koden korrekt, må de vite hvilken standard den aktuelle siden er kodet i. Angi dette øverst i koden på samtlige HTML-sider på nettstedet, med en !DOCTYPE-deklarasjon.

Slik deklarerer du !DOCTYPE i HTML5:

```
<!DOCTYPE HTML>
```

Følg valgt standard

Det er ikke tilstrekkelig å deklare en viss standard, det er viktig å faktisk følge den. Standarden er utviklet for at de som utvikler nettsteder, nettlesere og hjelpemidler skal ha en felles kilde å forholde seg til, for å sikre at innholdet på nettstedet presenteres på en optimal måte for besøkeren.

Robust kode

W3C påpeker i WCAG fire viktige spesifikasjoner som koden må følge for å bli ansett som robust:

- Bruk komplette start- og avslutningstagger.
- Ikke angi samme id-verdi på to ulike elementer på samme side.
- Ikke angi samme attributt to ganger i samme element (for eksempel to alt-attributter i samme img-element).
- Elementene et nøstet i henhold til standarden.

Dersom det er avvik fra disse spesifikasjonene anses grensesnittet ikke som robust nok til å oppfylle kravene til WCAG.

Andre typer avvik fra spesifikasjonene anses ikke å gi like store

tilgjengelighetsproblemer, men Funka anbefaler at det ikke skal være noen avvik fra spesifikasjonene i det hele tatt.

Det finnes flere forskjellige verktøy for å sjekke hvordan man følger spesifikasjonene ved å validere koden mot valgte standarden. W3C har sitt eget HTML-valideringsverktøy, følg lenken under:

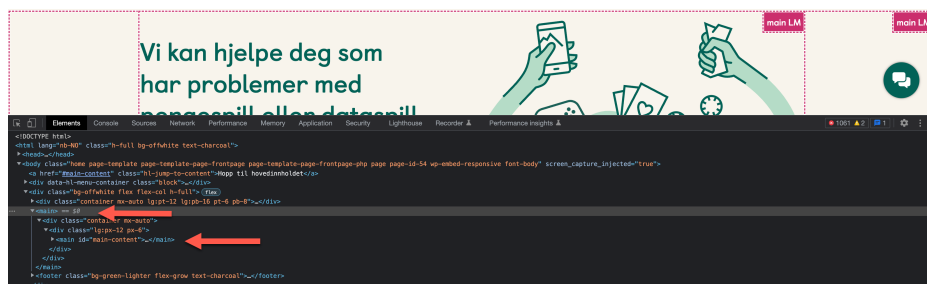
validator.w3.org

Kommentar

Vi har funnet problemer i koden som ikke oppfyller kravene i dette punktet.

Problemer finnes på flere sider, her er et eksempel fra forsiden:

Landemerket main finnes to ganger:

Sidereferanser

[Forside](#)

[Kunnskap og statistikk](#)

[Aktuelt](#)

[Om oss](#)

[Fleire søker hjelp for speleproblem](#)

[Har du et spilleproblem?](#)

[Selvtest- pengespill](#)

Gjøremål

Det er ikke gyldig HTML å ha to <main>-landemerker og det kan skape problemer for hjelpemidler som skjermlesere. Vi anbefaler å erstatte det andre<main>-landemerket med en vanlig<div>.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.1](#)

HC80: Innholdets leserekkefølge er logisk

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Når du styrer layout og presentasjon med hjelp av CSS, kan du posisjonere ulike områder visuelt helt uavhengig av hvor de er plassert i HTML-koden.

Hjelpemiddelet leser derimot nettstedets HTML-kode ovenfra og ned, som innebærer at presentasjonsrekkefølgen kommer i den rekkefølgen innholdet er lagt i koden og ikke den visuelle rekkefølgen som CSS-koden bestemmer.

Innholdets rekkefølge må derfor være logisk og speile den visuelle rekkefølgen.

Vi anbefaler at brukeren skal kunne se innholdet selv når CSS-filene er blokkert.

Dette gjør det mulig for brukeren å kontrollere hvordan informasjonen presenteres.

Det faktum at det er mulig å bruke, betyr ikke at brukeropplevelsen er optimal.

Dette kan for eksempel være en meny som presenteres to ganger, eller viser flere nivåer, før brukeren velger noe. Selvfølgelig må slike problemer minimeres, men noen ganger kan det være nødvendig å ha slike tilfeller, for eksempel for å oppnå god funksjonalitet når grensesnittet er bygget responsivt.

Apper

Leserekkefølgen med en skjermleser i en app, kan variere avhengig av operativsystemet.

iOS

Leserekkefølgen med VoiceOver bestemmes basert på det visuelle grensesnittet.

Rekkefølgen er venstre til høyre, opp til ned. Utviklere kan justere rekkefølgen slik at den samsvarer med leserekkefølgen.

Android

Med TalkBack faller rekkefølgen på det etterfølgende objektet i koden. Også her kan det bety at rekkefølgen ikke samsvarer med leserekkefølgen, og derfor kan utviklere sette sin egen rekkefølge.

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravet i punktet tilfredsstillende på delene vi sjekket. Godt jobbet, vi vurderer derfor punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.2](#)

Grensesnittets fleksibilitet

RD10: All informasjon skal være mulig å nå og bruke uavhengig av skjermstørrelse

× Underkjent

Bakgrunn

Det er vanligvis umulig å forutsi hvor, når og hvordan brukeren velger å bruke grensesnittet. Derfor bør du aldri fjerne muligheten til å få tilgang til all informasjon og funksjonalitet i grensesnittet, selv om det vises på en liten skjerm. Du kan imidlertid med fordel endre presentasjonen, og for eksempel skjule en del tekst og funksjoner med områder som kan kollapse og ekspandere for å spare plass.

Vi deler vanligvis skjermbredder inn i tre hovedkategorier:

- Store skjermbredde, som på vanlige desktops og laptops, med eller uten en ekstern skjerm.
- Mellomstor skjermbredde, som på nettbrett eller laptops der lavere oppløsning brukes.
- Liten skjermbredde, som på mobiltelefoner.

En finere inndeling kan være nødvendig, avhengig av grensesnittet. Men det er viktig at det fungerer godt i hele spekteret, fra små mobiler til store skjermer, og at det fungerer både i stående og liggende visning.

Grensesnittet skal fungere fra minst 320 CSS-pikslers bredde, eller 256 CSS-pikslers høyde.

320 x 256 CSS pikslers tilsvarer en "viewport" på 1280 x 1024 CSS pikslers ved 400 % zoom. Du kan teste dette selv ved å sette bredden på nettleservinduet til 1280 CSS-pikslers og zoome til 400 %.

Linjelengder

En anbefaling er at linjelengder for løpende tekst bør ligge på mellom 50 og 80 tegn, inkludert mellomrom i alle skjermstørrelser.

Det finnes ulike prinsipper og metoder som kan brukes for å bygge responsive løsninger. Det er bra om linjelengder og flater tilpasser seg bredden på vindu. Men viktigst er det at grensesnittet går å bruke i alt fra mindre til svært brede skjermer, og at presentasjonsrekkefølgen er logisk, uansett skjermbredde. Men sørg også for at linjelengdene ikke blir for korte, slik at lange ord ikke får plass og bryter linjen.

Navigering

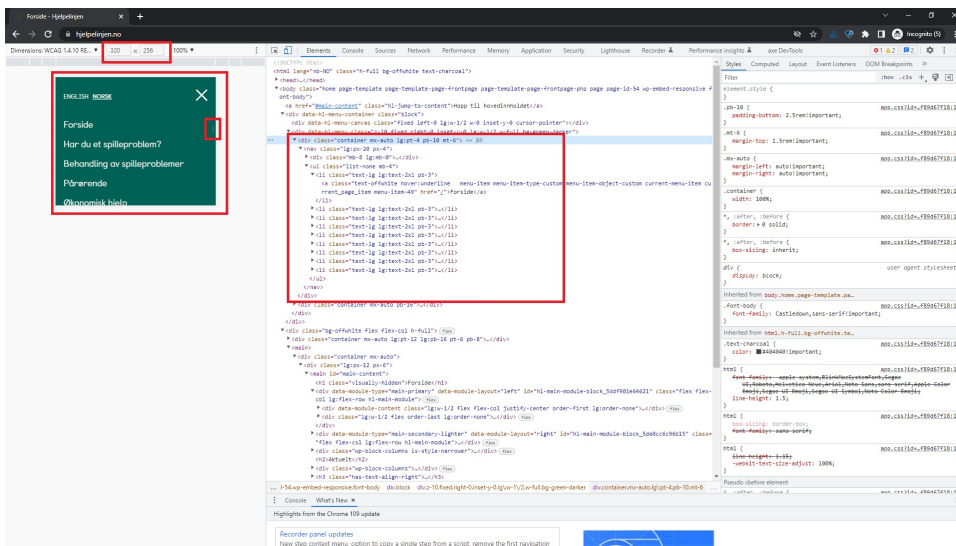
Så snart synlig navigasjon kollapser i en såkalt hamburgermeny, blir grensesnittet generelt vanskeligere å bruke. En anbefaling er derfor å prøve å opprettholde navigasjonen der nivå én er synlig i så mange skjermstørrelser som mulig.

Hvis du forenkler slik at ikke all informasjon eller alle tjenester kan nås i en skjermstørrelse, må du tilby brukeren muligheten til å komme til det vanlige grensesnittet.

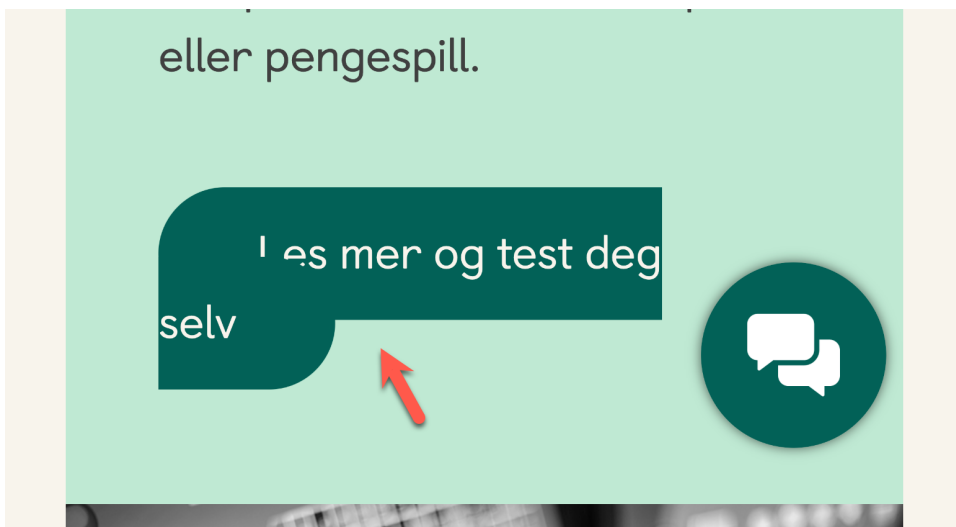
Kommentar

Vi fant flere problemer og må underkjenne punktet.

Eksempel på forsiden: På små skjermer (eller ved stor zoom) er det ikke mulig å nå alle menypunktene. Når vi skroller ned, beveger innholdet seg i bakgrunnen, og ikke selve navigasjonen, og vi kan derfor ikke navigere til andre navigasjonspunkter under det som er synlig på skjermen:

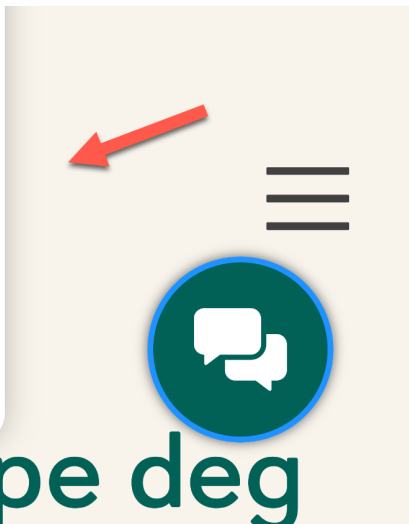
Knappen "Les mer og test deg selv" støtter ikke smal bredde og kan være vanskelig å lese:

Chat-funksjonen (som er en tredjepartsfunksjon) fungerer ikke på små skjermer og kan ikke brukes i det hele tatt:

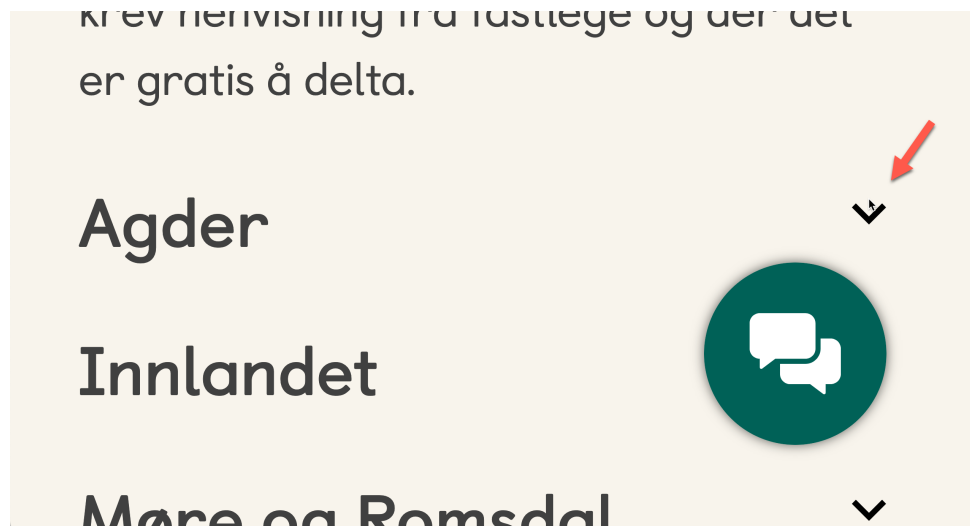
...samtykke for å lagre
...ne informasjonen slettes
...r. [Les mer om personvern](#)

eDialog 24

Vi kan hjelpe deg

Chat-knappen kan også hindre bruken av andre funksjoner på nettsiden, for eksempel navigasjonen eller interaktive elementer i visse tilfeller:

Som forbedring, ville pilene i interaktive elementer som trekkspill være mer tilgjengelige hvis de var plassert nærmere teksten, spesielt for brukere som trenger stor zoom.

Sidereferanser

[Start](#)

[Behandling der du bur](#)

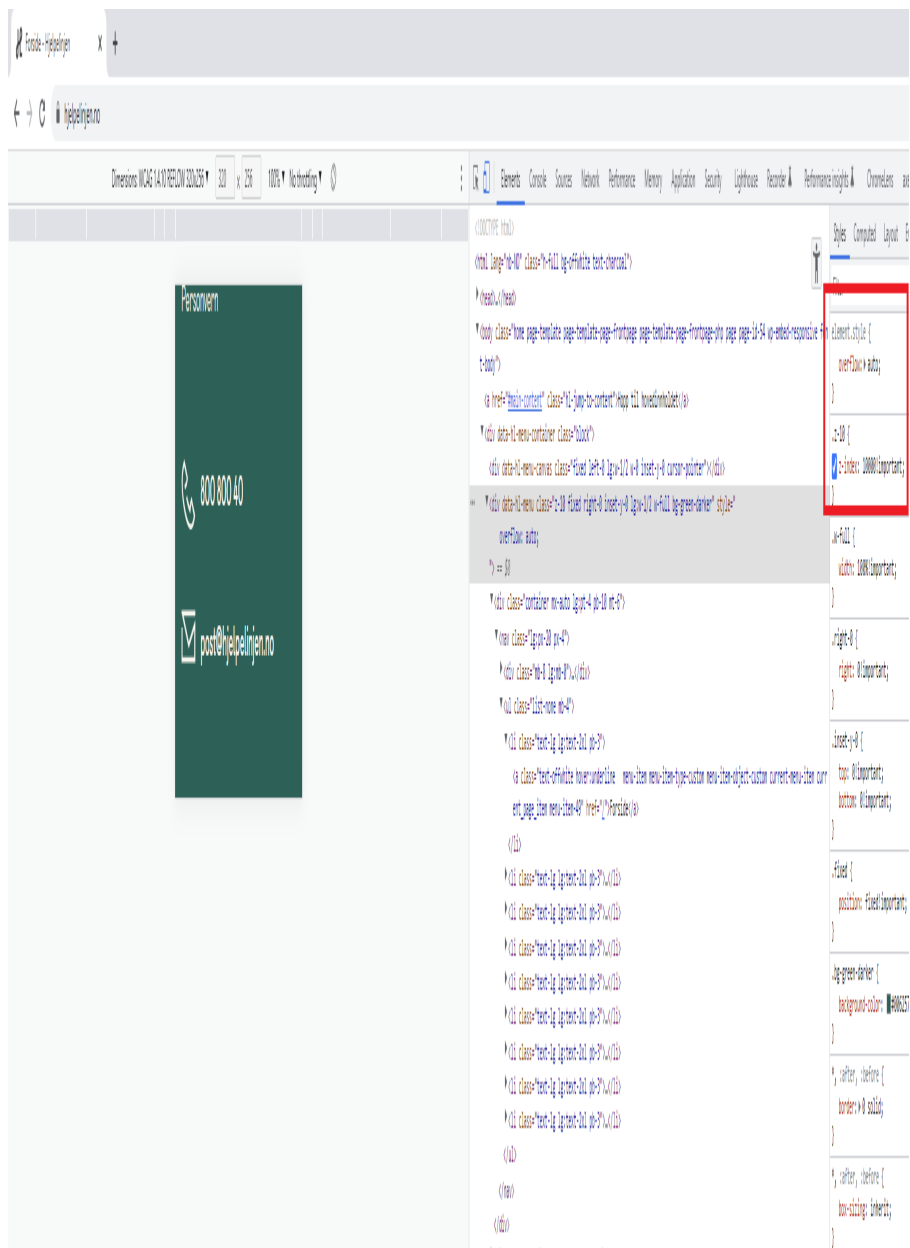
Gjøremål

Vi anbefaler å teste alt på skjermopløsningen 1280px * 768px med 400 % zoom, samt 320px * 256px for å sikre god tilgjengelighet.

Problemet med navigasjonen kan løses ved å tillate rulling kun i selve navigasjonen, samtidig som rulling bak låses. Samtidig foreslår vi å gjøre

navigasjonen mer fremtredende ved å dekke chat-knappen, dette kan gjøres ved å sette en høyere z-index for navigasjonen enn for chat-knappen.

En mulig løsning:

Knappen som ikke fungerer på små skjermer kan enkelt fikses med litt CSS. Det finnes flere muligheter, for eksempel ved å sette display:inline-block; på den.

Chat er en tredjepartsløsning, derfor anbefaler vi at dere krever at alle leverandører av slike løsninger samsvarer med WCAG 2.1 A og AA-kravene.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.10 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.10](#)

RD30: Grensesnittet skal kunne vises og brukes uten at brukeren må rulle i mer enn én retning

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Det er umulig å forutse hvordan en bruker velger å vise eller bruke et grensesnitt. Grensesnittet må derfor være responsivt. Det skal tilpasse seg skjermbredden brukeren velger, uten at innhold eller funksjoner forsvinner.

Om innhold eller funksjoner ikke er synlig på brukerens skjerm, er kun vertikal eller horisontal skrolling tillat, ikke begge retninger samtidig. Grensesnittet må fungere med denne forutsetningen fra minst 320 piksler bredde, eller 256 piksler høyde.

Unntak kan være nødvendig for noe innhold, for eksempel tabeller, diagrammer eller illustrasjoner.

Kommentar

Vi fant ingen problemer. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.10 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.10](#)

RD40: Nettstedet er fullt brukbart og lesbart ved forstørring opp til og med 200 prosent

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

I eldre nettlesere kan brukeren tilpasse tekststørrelsen kun dersom teksten er matet inn med relative mål (for eksempel em og %). Denne innstillingen har i dag havnet i skyggen av den mer utsprede zoom-funksjonen som forstørrer alt, uavhengig av målenheter på teksten .

Det må være mulig for brukeren å zoome nettstedet opp til 200 % uten at flater legger seg over hverandre og gjør teksten tunglest eller funksjonene vanskelige å bruke. Det er selvfølgelig en grense der en alt for liten skjerm med alt for mye

zoom ikke fungerer, men når brukeren når dit, skal denne fortsatt kunne zoome videre, selv om det da kan innebære at brukeren må skrolle sidelengs for å kunne lese all tekst.

Du sikrer at brukeren kan zoome, også i mobile enheter, med følgende kode i toppteksten:

```
<meta name="viewport" content="user-scalable=yes">
```

Attributtet content kan inneholde flere verdier for å styre presentasjonen på skjermer. Bruk av verdien maximum-scale kan hindre brukeren i å zoome, selv om du har angitt verdien user-scalable=yes. Vi anbefaler derfor at du ikke bruker maximum-scale. Øvrige verdier for content har vi frem til nå ikke sett noen problemer med.

Det finnes ingen nøyaktig løsning for hvordan zoom skal oppføre seg på nettstedet ditt, men her er noen anbefalinger for vanlige webgrensesnitt:

- Nettstedet skal automatisk tilpasse seg etter vindusstørrelsen, men det er viktig å legge inn mekanismer som hindrer at linjelengdene overstiger 80 tegn inklusive mellomrom, eller at de blir så korte at ikke hele ord kan vises.
- Om brukeren endrer tekstforstøringsfunksjonen i nettleseren, skal ikke dette forårsake at innhold ikke kan leses eller funksjoner ikke kan brukes.
- Forstørring via nettleser med zoomfunksjon skal minst fungere opp til 200 %.
- Ved forminskning av vinduer, eller tekststørrelse, skal teksten fortsatt være mulig å lese og funksjonene mulig å bruke.

Kommentar

Vi fant ingen problemer på selve nettsiden, bortsett fra Chat-funksjonen, som er en tredjepartsløsning. Derfor valgte vi å ikke underkjenne dette punktet.

Det er ikke mulig å bruke chat med 200 % zoom på visse skjermer:

Gjøremål

Vi anbefaler at leverandøren fikser dette, slik at chatten blir i samsvar med WCAG 2.1 på A og AA-nivå.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.4](#)

RD60: Brukere kan få tilgang til all informasjon og bruke alle funksjoner uavhengig av skjermretning

✘ Underkjent

Bakgrunn

Når innhold presenteres for en bruker, skal innholdet ikke låses til en stående eller liggende visning. Brukeren skal kunne velge hvordan innholdet skal vises. Noen ganger er det ikke mulig uten at formålet med funksjonen går tapt. Filmer og tabeller må være responsive og vises uavhengig av retning, med mindre det er en spesiell grunn. Videoer som vises i fullskjermmodus, krever for eksempel ofte at enheten har liggende retning, men bør spilles av i stående retning.

Brukeren kan ha behov for å bruke mobile enheter eller nettbrett i en bestemt

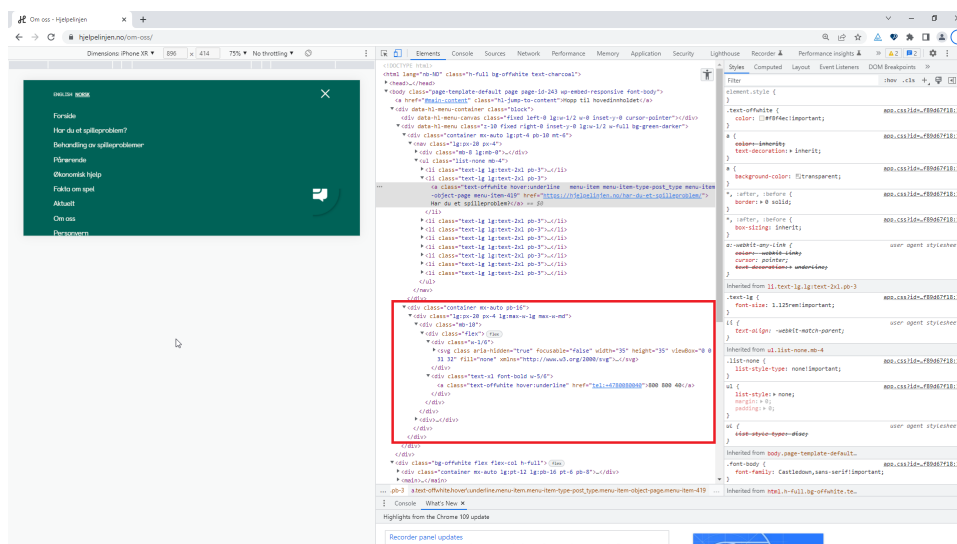
retning i en bestemt situasjon, for eksempel om enheten sitter fast i en holder på en rullestol. Derfor bør retningen til brukergrensesnittet tilpasses brukerens forhold. En konsekvens er at opplevelsen ikke er optimal, men den skal fungere. Et eksempel på dette er en video i stående visning.

Denne retningslinjen gjelder endringer av innhold eller funksjoner på grunn av skjermretningen, ikke skjermstørrelsen.

Kommentar

Vi fant at det ikke er mulig å bruke navigasjonen i den nedre delen av skjermen når telefonen er snudd. Dette er relatert til feil i punkt RD10, men vi må også underkjenne dette punktet.

Eksempel finnes på alle sider:

Gjøremål

Sjekk løsningen i punkt RD10.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.3.4 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.4](#)

Navigasjon og lenker

NL20: Grensesnittet kan styres ved hjelp av tastatur både på mobil og stor skjerm

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Det er mange måter å styre en datamaskin eller telefon på. Det finnes ulike løsninger for å bevege musepekeren, klikke og mate inn tekst. Når du gjør grensesnittet mulig å styre med mus, tastatur og berøringsskjerm, kan brukeren selv velge input-enhet. Noen brukere har færre valgmuligheter enn andre. Det kan dreie som at de kanskje ikke kan bruke et standard tastatur, men må navigere med mus. Andre brukere kan ikke bruke noen form for museløsning og må navigere med tastatur.

Et grunnprinsipp i WCAG er at det skal være mulig å styre grensesnittet med kun tastatur, både på stor og liten skjerm. Dette må være mulig for å følge retningslinjene.

Det kan gjøres unntak for dette prinsippet. For eksempel når det ikke finnes noen fornuftig måte å gjøre funksjonen brukbar på, uansett input-enhet.

Vanlige problemer

Legg ikke inn funksjoner som gjør at brukeren må klikke eller holde musepekeren over ulike områder, som for eksempel menyer som krever at brukeren peker med musen. Unngå også lister som oppdaterer siden eller flytter fokus så fort verdien i listen endres. Slike løsninger skaper store problemer, særlig for personer som må navigere med tastatur, men også for mennesker med nedsatt presisjonsevne eller de som sitter i urolige miljøer.

Vær forsiktig med å endre interaksjonsmønstre som brukerne er vant med. De som for eksempel navigerer mellom lenker og skjemaobjekt med tastatur, gjør det med tab-tasten. Om det plutselig forventes at de skal bruke piltastene i stedet, vil mange få problemer.

Vær også oppmerksom på at kombinasjonen responsivt design og zoom, ofte resulterer i en mobilvisning, selv for desktop-brukere. Det er derfor viktig at det fungerer uavhengig av input-enhet, også i mobilvisning.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet! Punktet er godkjent.

Sidereferanser

[Start](#)

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.1.3 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.3 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.2](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.1](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.2](#)

NL30: Rekkefølgen ved tastaturnavigering er logisk

× Underkjent

Bakgrunn

Brukere som navigerer med tastaturet, kan ikke styre rekkefølgen på samme måte som brukere som benytter mus eller pekeskjerm. I stedet er det nettstedet som styrer navigasjonsrekkefølgen. Ofte handler dette kun om tab-rekkefølgen. Den vanligste måten å hoppe mellom objekter med tastaturet på, er å trykke gjentatte ganger på tab-tasten. Da flyttes fokus mellom nettsidens ulike lenker og skjemaobjekt.

Tab-rekkefølgen er vanligvis den samme rekkefølgen innholdet ligger i koden. Hver gang brukeren trykker på tab-tasten hopper fokuset fra en lenke eller et skjemaobjekt til neste.

Attributtet tabindex kan benyttes for å styre tab-rekkefølgen. I enkelte tilfeller kan det være grunn til å benytte dette attributtet, for eksempel for å hindre et objekt i å få fokus. Men alle objekter som brukeren navigerer mellom med tab-tasten, bør ligge i en logisk rekkefølge i sidestrukturen, og da trengs ikke tabindex for å styre rekkefølgen.

TabIndex fungerer som følger:

- Tabindex = 0 legger til inaktive objekt, som for eksempel en div, i rekkefølgen på det stedet de naturlig ligger i sidens struktur. Vår anbefaling er å benytte HTML-element som har innebygd interaktivitet, slik som lenker og skjemaobjekt. Men det kan finnes situasjoner der det er nødvendig å la brukeren benytte tab-tasten for å komme seg til andre typer objekt, og da skal tabindex=0 brukes.
- Tabindex > 0 prioriterer objekter og endrer navigasjonsrekkefølgen, slik at den ikke følger sidens struktur. Rekkefølgen blir fra laveste nummer og oppover. Etter at brukeren kommer til objektet med høyeste tabindex-verdi, fortsetter rekkefølgen fra det første interaktive objektet i koden.
- Tabindex - 1 gjør at objektet ikke går å tabbe seg til, men at det kan få fokus gjennom script. Kan for eksempel benyttes for å sette fokus på en feilmelding med script slik at det formidles til hjelpemiddelsbrukere.

I en del funksjoner navigerer brukeren med andre taster også, for eksempel piltastene for å flytte fokus mellom ulike radioknapper. Det er viktig at ikke bare tabrekkefølgen er logisk, men at annen tastaturnavigasjon også har en logisk rekkefølge.

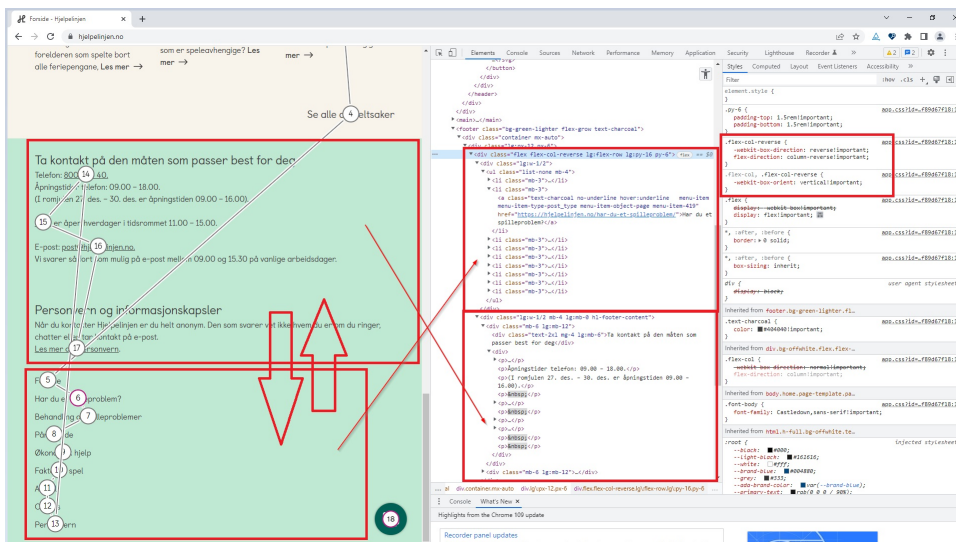
Kommentar

Vi oppdaget problemer med rekkefølgen av navigering med tastatur i navigasjonsmenyen. Derfor må vi underkjenne dette punktet.

Når en bruker med tastatur utvider hovednavigasjonen, må de "tabbe" gjennom hele nettsiden før de når lenkene i hovednavigasjonen.

Footernavigasjonen har ikke riktig tastaturrekkefølge på grunn av CSS-problemer:

Det er også problemer med rekkefølgen i chat-funksjonen, som er inkonsistent og går som "_ , X, 'Jeg samtykker', 'mann', 'kvinne', 'alder', 'fylke', 'Les mer om personvern'.

Hei!

Din kontakt med Hjelpelinjen er alltid anonym. All kommunikasjon mellom deg og Hjelpelinjen er kryptert.

Kjønn:

Mann Kvinne

Alder:

Ikke valgt

Fylke:

Ikke valgt

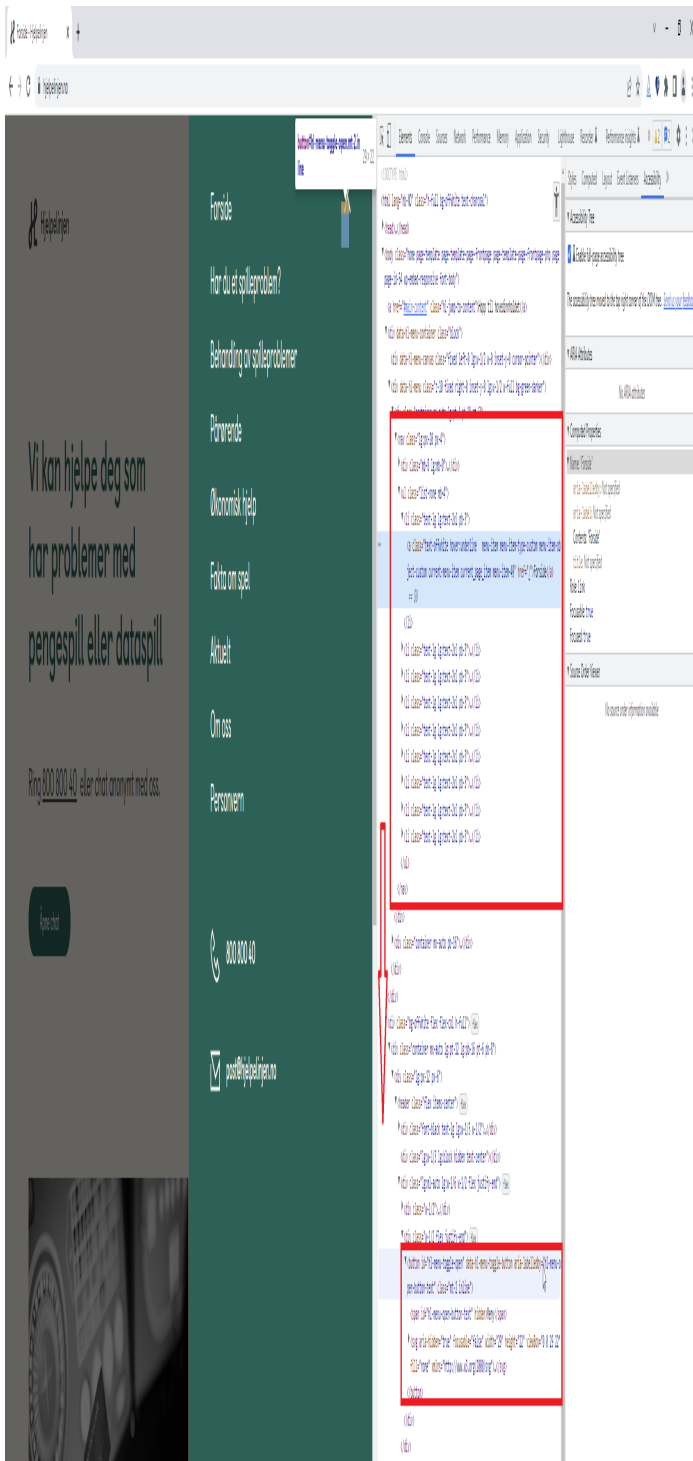
GDPR og Personopplysningsloven stiller krav til at det må innhentes spesifikt samtykke for å lagre personopplysninger. Denne informasjonen slettes automatisk etter 72 timer. [Les mer om personvern](#)

Jeg samtykker

eDialog 24

Gjøremål

HTML-rekkefølgen definerer også rekkefølgen for tastaturnavigering. Vi ser at alle lenkene i navigasjonen kommer foran selve menyknappen, noe som gjør at brukeren må gå gjennom hele siden før de kan nå navigasjonen:

Dette kan løses på flere måter, for eksempel ved å flytte fokuset tilbake til starten

av navigasjonen med JavaScript for en rask løsning. Vi anbefaler imidlertid å ikke bruke JavaScript som løsning for å gjøre ting mer robust, og foreslår at menyknappen plasseres før navigasjonslisten i HTML-rekkefølgen.

Footernavigasjonen bruker CSS for å endre rekkefølgen, noe som skaper problemer for tastaturnavigasjon. Vi foreslår at CSS fjernes og at HTML-elementene flyttes i stedet (for eksempel ved å flytte "Ta kontakt på den måten som passer best for deg" delen over "Personvern og informasjonskapsler" delen i HTML-koden).

Chat-funksjonen er en tredjepartsløsning, og vi foreslår at leverandøren fikser den slik at den oppfyller kravene i WCAG 2.1 på nivå A og AA.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

NL40: Fokus er visuelt tydelig når brukeren forflytter seg med tastatur

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Når brukeren forflytter seg med tastatur på et nettsted eller i en funksjon, må det være visuelt tydelig hvor fokus er. Når man for eksempel benytter Tab-tasten for å ta seg gjennom menyen kan det menyalternativet som akkurat nå har fokus fremheves med en ramme eller ved at fargerne endres. I en del funksjoner kan man forflytte seg med piltastene og da gjelder samme anbefaling: Det objektet som har fokus skal være visuelt tydelig fremhevet.

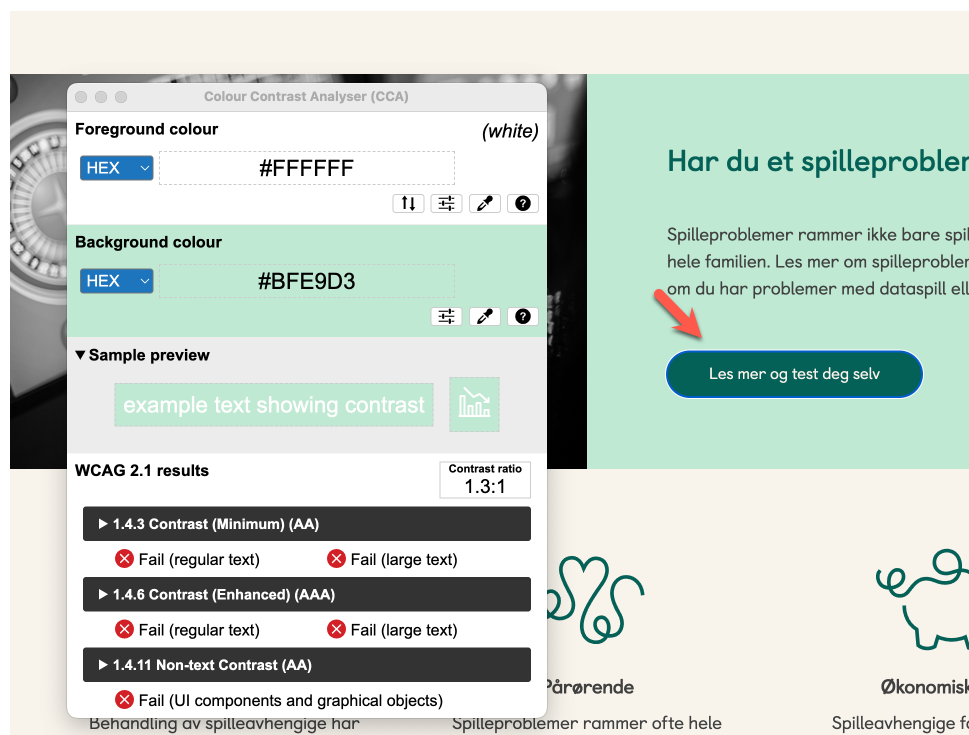
Selv skjulte lenker og snarveier skal løftes frem og vises visuelt når de får fokus ved tastaturnavigering.

Den visuelle fremhevingen skal være tydelig. Det holder altså ikke med den innebygde fremhevingen i nettleseren. Det kan i stedet være en noe tykkere ramme, en tykkere understreking, invertering av fager eller en endring av bakgrunn.

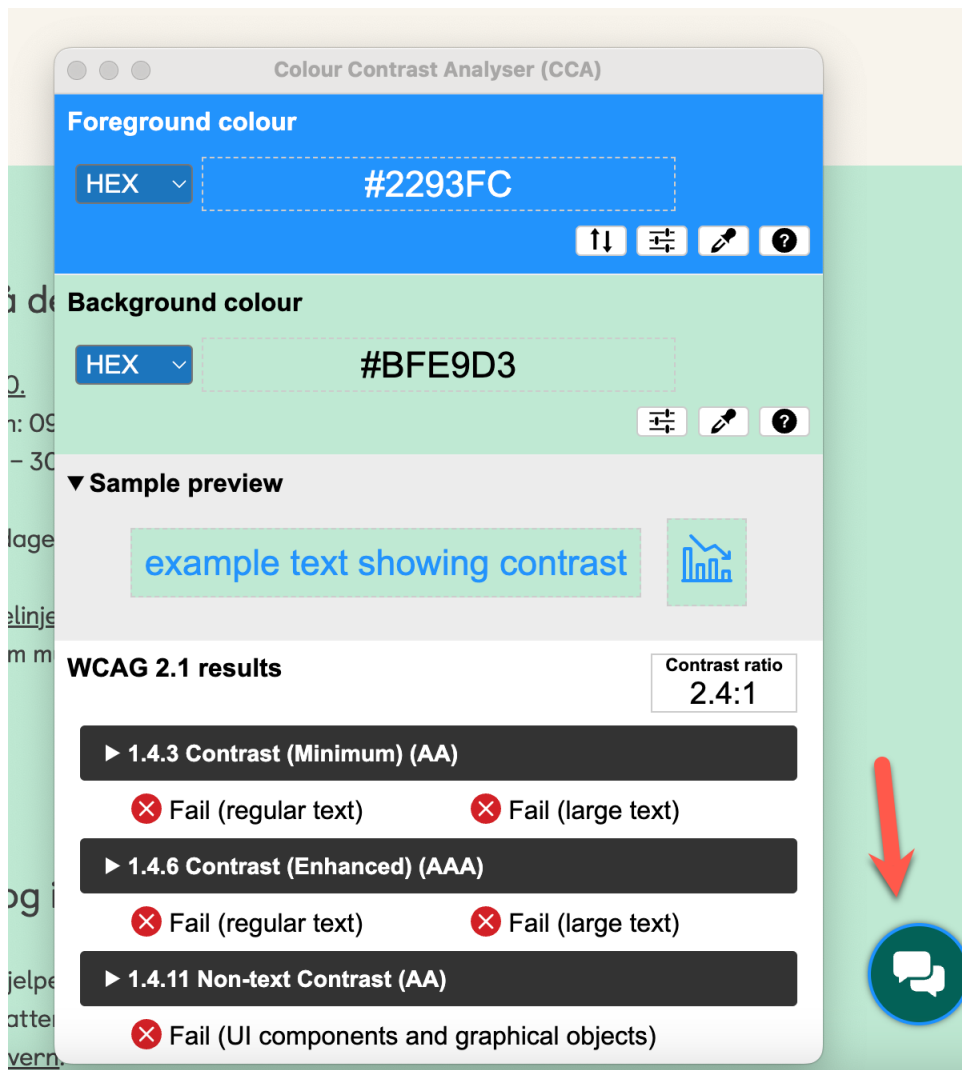
Kommentar

Vi har sett at nettleserens fokusmarkering er i bruk, noe som ikke er et problem i henhold til WCAG 2.1. Men vi foreslår at fokusmarkeringen forbedres konsekvent for å gi en bedre brukeropplevelse og for å oppfylle kravene i WCAG 2.2.

Hvite rammer har dårlig kontrast mot den lyse bakgrunnen:

Blå ramme har dårlig kontrast mot den grønne bakgrunnen:

Gjøremål

Vi anbefaler at fokus markering er laget bevist og at den har bra nok kontrast i alle bruksområder. WCAG 2.2 er ikke enda offisiell og kan endre seg, men sjekk "[2.4.11 Fokus utseende](#)" for mer info

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.7 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.7 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.7](#)

NL50: Det finnes snarveier for å muliggjøre raskere navigering med tastaturet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For brukere som navigerer med tastaturet kan det være krevende å måtte tabbe seg gjennom lenkesamlinger på alle sidene, for eksempel en menystruktur. Har man først funnet den siden man søkte, er det innholdet man er interessert i.

For å tilrettelegge for disse brukerne, skal det finnes snarveier på sidene. Den vanligste snarveien er forbi navigasjonen til sidens innhold. I visse sammenhenger kan det også være gunstig å lenke tilbake til toppen av siden eller til forskjellige menygrupper på siden.

Denne type snarveier opprettes ved å sette inn lenker som fører til elementer lenger ned på siden. Lenkene skal være visuelt skjult, men vises når de får tastaturfokus.

Lenker til innholdet skapes som vanlige lenker, men med #-tegnet etterfulgt av målets id-verdi. Det vanligste er å lenke til innholdsområdet eller innholdets hovedoverskrift.

Lenken kan utformes slik:

```
<a href="#content">
  Hopp til hovedinnholdet
</a>
```

Målets kan utformes slik:

```
<main>
  <h1 id="content">
    Innholdets hovedoverskrift
  </h1>
</main>
```

Kommentar

Vi fant at dere har fungerende "Hopp til hovedinnhold", godt jobbet. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.1](#)

NL70: Hurtigkommandoer aktiveres ikke bare med alfanumeriske taster

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Mange brukere styrer grensesnittet helt eller delvis med tastaturnavigasjon og hurtigtaster.

For en del brukere med motoriske funksjonsnedsettelse eller sterk synsnedsettelse er tastatur den primære måten å styre grensesnittet på. Selv stemmestyring innebærer i mange situasjoner at talekommandoen omvandles til tastaturkommandoer. For eksempel kan en person som styrer grensesnittet med stemmen si "tab" for å hoppe til neste lenke, noe som innebærer at hjelpemiddelet sender tastaturkommandoen "tab" til grensesnittet.

Om denne type hurtigtast brukes, så må noe av følgende være oppfylt:

- Det finnes en mekanisme for å stenge av hurtigtastene.
- Hurtigtastene kan endres, slik at de styres av en annen tast.
- Hurtigtastene er bare mulig å bruke når objektet som styrer kommandoen er i fokus.

HTML-attributtet `accesskey` omfattes ikke av denne retningslinjen, ettersom denne typen av hurtigtaster aktiveres sammen med noen av Shift-, Alt-, Ctrl- eller Option-tasten.

Kommentar

Vi fant ingen hurtigkommandoer. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.1.4 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.4](#)

NL90: Påbegynt klikkhendelse skal kunne avbrytes eller angres

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Et klikk består av to deler, delvis en ned-hendelse, og delvis en opp-hendelse. Ned-hendelsen skjer når brukeren trykker ned musepekeren sin eller fingeren sin på skjermen. Opp-hendelsen er når knappen slippes eller fingeren løftes fra skjermen.

Når brukeren navigerer i et grensesnitt ved å klikke seg frem med musepekeren, eller med en berøringsskjerm, inntreffer iblant utilsiktede hendelser, hvor brukeren helt enkelt trykker på feil sted. Gjennom å unngå funksjonalitet som skjer når brukeren klikker ned minsker de problemene. La i stedet funksjonaliteten aktiveres når brukeren slipper museknappen.

For å redusere slike problemer: unngå funksjonalitet som skjer når brukeren klikker ned. La i stedet funksjonaliteten aktiveres når brukeren slipper museknappen.

I visse tilfeller er det ikke mulig, for eksempel for en piano-app, der brukeren spiller på pianoet ved å klikke ned tastene.

Om en hendelse må aktiveres gjennom en ned-hendelse, så skal det om mulig finnes en sjanse for brukeren å angre hendelsen. Et eksempel på dette er mange skjermtastaturer for mobiler. Ved å la fingeren hvile på en bokstav dukker et antall mindre vanlige bokstaver opp (eksempel: om du hviler fingeren på A-tasten, kan du skrive á â). Om du slipper skjermen uten å velge noe, skrives heller ikke noe tegn.

Kommentar

Vi fant ingen problemer. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.5.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.5.2](#)

NL100: Innhold og funksjoner skal kunne brukes med enkle gester

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Brukere med nedsatt motorikk i hender og fingre har vansker med å kontrollere den presisjonen som ofte kreves for å styre et grensesnitt. Det finnes også inntastingsteknikker der det ikke går å gjøre komplekse gester, som øyestyring. For eksempel er det veldig vanskelig eller umulig å gjøre gester som krever mer enn ett berøringspunkt med øyestyring, og å gi en bevegelsesbane med bryterstyring.

Derfor er det viktig å skape grensesnitt som bygger på så enkle gester som mulig, utover de gester som kreves for å styre operativsystem og nettlesere. Det skal finnes alternative måter som gjør det mulig for disse brukerne å enkelt styre grensesnittet uten komplekse gester. Brukere med hodemus eller øyestyring blir ikke hjulpet av hurtigtaster via et skjermtastatur. Gester skal i stedet kompletteres med knapper som brukeren kan trykke på.

Eksempler på en type grensesnitt som bygger på gester, er serverbaserte kart der brukeren gjennom å knipe sammen eller fra hverandre med to fingre zoomer inn eller ut i et kart. En annen gest er å flytte det geografiske området som finnes i kartet med to fingre vertikalt eller horisontalt. Alternativet for brukere med nedsatt motorikk er at zoomfunksjonen kan styres med knapper: pluss for å zoome inn og minus for å zoome ut. Knapper for høyre, venstre, opp og ned lar brukeren vippe og panorere i kartet for å endre det geografiske området.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet. Punktet er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.5.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.5.1](#)

NL110: Synlige beskrivelser av klikkbare objekter beskrives på lignende måte gjennom oppmerking i koden

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Det finnes mange teknikker for å beskrive interaktive objekter. For vanlige skjemafelt brukes ofte en synlig ledetekst koblet til feltet. Dette holder oftest, dersom ledeteksten er lagt inn på riktig måte, men i visse situasjoner brukes også visuelt skjulte beskrivelser lagt inn med for eksempel ARIA-label. Det kan finnes mange grunner til å legge inn en visuelt skjult beskrivelse. Det kan for eksempel handle om at en bruker som ikke ser grensesnittet trenger en utvidet beskrivelse av feltet.

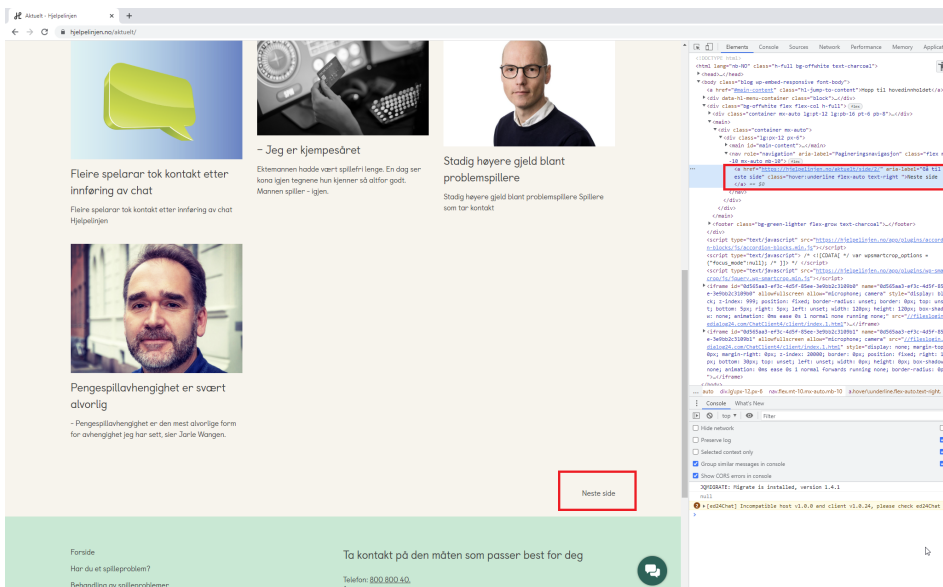
Når skjulte beskrivelser brukes er det dog viktig at de inkluderer selv det som vises visuelt. Et objekt med en etikett som inneholder teksten "Kjøp" eller "Les mer", eller et bilde som illustrerer objektets funksjon skal i den visuelt skjulte etiketten eller beskrivelsen innledes med samme tekst. En knapp med beskrivelsen "Kjøp billett" skal for eksempel også innledes med formuleringen "Kjøp billett" i attributtet aria-label eller aria-labelledby.

Brukere med kognitive eller sterkt motoriske funksjonsnedsettelse kan bruke stemmen for å styre et grensesnitt, i stedet for å bruke tastatur eller berøringsskjerm for å navigere. Når visuelt synlige og skjulte etiketter samsvarer fungerer også stemmestyring på en god og forutsigbar måte

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men vi har et forbedringsforslag.

Siden "Aktuelt" inneholder en lenke for neste side ("Neste side") som bruker aria-label="Gå til neste side" og dermed overskrives den synlige beskrivelsen:

Sidereferanser

Aktuelt

Gjøremål

Vi anbefaler at man ikke overskriver slike lenketekster fordi det kan skape problemer for brukere som benytter talekontroll, og av og til også for seende skjermleserbrukere.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 2.5.3 (A)

EN 301 549 - 9.2.5.3

NL120: Funksjonalitet som aktiveres eller styres gjennom bevegelse kan inaktiveres og styres på andre måter

Ikke aktuelt

Bakgrunn

Mobile enheter kan for eksempel bruke akselerometer, gyroskop og kamera som metode for inntasting eller for å utføre en funksjon.

For brukere med motoriske funksjonsnedsettelse er det problematisk når funksjoner i et grensesnitt er basert på bevegelse. Det forutsetter at brukeren kan røre fritt på sin enhet, som er umulig for brukere som for eksempel har sin enhet montert på rullestolen sin.

Derfor skal grensesnittet, når det er mulig, kunne styres med knapper, lenker og andre objekter, som alternativ til bevegelse.

Det finnes unntak for funksjoner som er avhengig av bevegelse for å fungere, for eksempel skrittellere og vaterpass.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.5.4 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.5.4](#)

NL170: Lenkegrupper og informasjonsområder er gruppert

× Underkjent

Bakgrunn

For å gjøre det lettere for brukeren å identifisere grupper av objekter er det viktig at det er en tydelig gruppering i koden, for eksempel ved at menyer grupperes med punktlistor. Da presenteres menylenkene som en samlet gruppe selv for hjelpemidler for sterkt svaksynte brukere. I menyer der undermenyer felles ut bør nøstede lister benyttes (lister i lister). Da blir selv den hierarkiske strukturen mulig å oppfatte for sterkt svaksynte brukere.

I HTML5 finnes elementet `nav` som skal benyttes for å angi hva som er navigasjonen på siden. Elementet skal omfatte både hovedmenyen og undermenyen, eller så skal to ulike `nav`-elementer benyttes for å markere hovedmenyen og undermenyen hver for seg. Elementet kan også benyttes på en større meny i bunnteksten. Slik brukes det:

```
<nav>... menylenker... </nav>
```

Landemerker

WAI-ARIA definerer ulike landemerker (eller "landmarks" på engelsk), som også benyttes for å merke opp ulike typer innhold på en side. Disse tilfører ytterligere struktur for brukere som ikke ser grensesnittet.

Hvis du bygger med HTML5, så bruk først og fremst elementene som finnes i HTML5. Du kan også legge til forskjellige roller, landemerker, for forskjellige områder, men det kan oppfattes som forstyrrende hvis den samme informasjonen finnes i HTML-elementet.

Det vi mener her er at `<nav>` aldri skal kompletteres med `role="navigation"`,

<main> skal ikke kompletteres med role=main og <header> respektive <footer> skal ikke kompletteres med role=banner eller role=contentinfo.

Hvis begge brukes vil skjermlesere lese opp informasjonen to ganger, noe som blir forstyrrende for brukeren.

Slik legger du inn landemerke:

```
<div role="search">... søkefunksjonen ...</nav>
```

Benytt følgende landemerker der det er relevant:

- **role="search"**, som markerer søkefunksjonen
- **role="main" eller <main>**, som markerer hovedinnholdet på side
- **role="complementary"**, som benyttes for innhold som komplementerer hovedinnholdet på siden. Dertil hører alle typer av "relatert informasjon", det vil si den typen innhold som typisk bruker å ligge i høyrespalten på siden.
- **role="banner" eller <header>**, som benyttes for topp teksten
- **role="contentinfo" eller <footer>**, som benyttes for informasjon om innholdet, for eksempel copyright-informasjon og juridisk informasjon.

Det finnes flere landemerker:

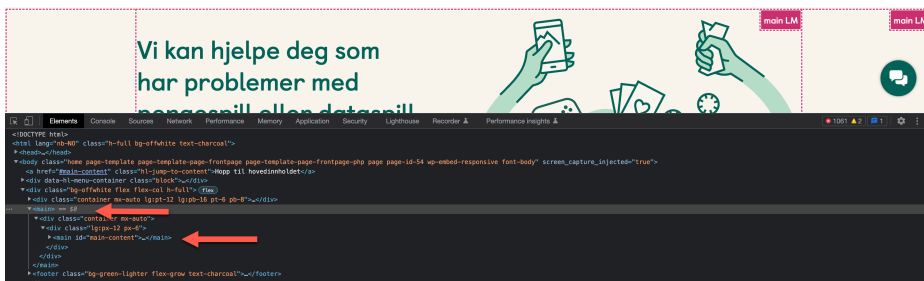
- **role="application"**, som benyttes for områder med applikasjonslignende interaksjon, for eksempel en teksteditor. Unngå dette landemerket med mindre du har svært sterke argumenter for å benytte det.
- **role="form"**, unngå dette ettersom det ikke tilfører noe for brukerne per i dag.

[Informasjon om WAI-ARIA \(W3C'sitt nettsted, engelsk\)](#)

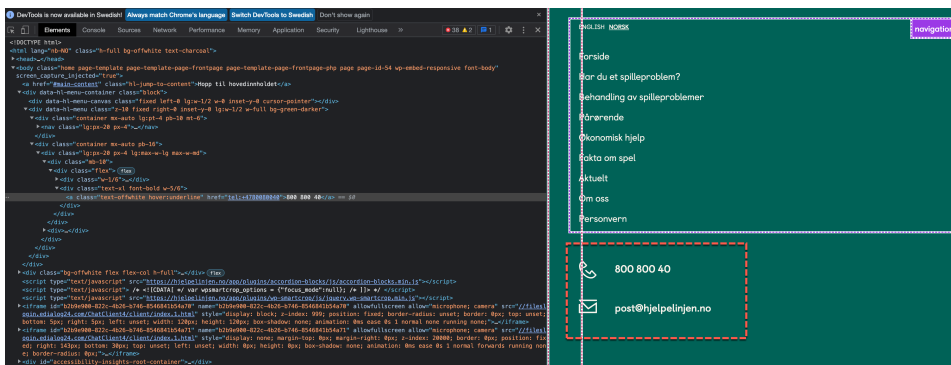
Kommentar

Vi oppdaget problemer med landemerker og må derfor underkjenne dette punktet.

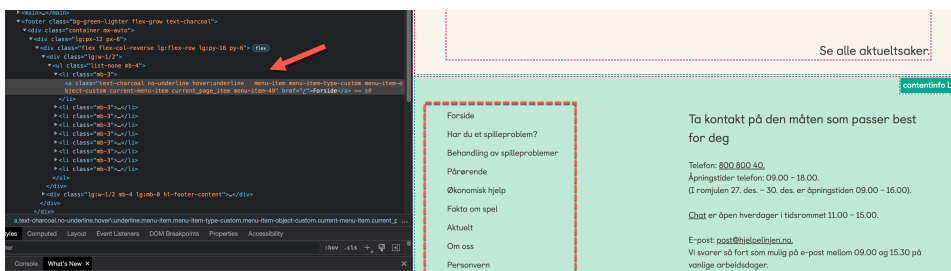
Det finnes to <main>landemerker (også nevnt i punkt HC30):

Kontaktinformasjonen i utvidet navigasjon er ikke en del av landemerket:

Som forbedring kan lenkene i footer være en egen nav.

Sidereferanser

Start

Gjøre mål

Som foreslått i HC30, anbefaler vi å fjerne et av <main> elementene (eller erstatte den med et <div> element hvis det er nødvendig).

Kontaktinformasjonen i utvidet navigasjon kan inngå som en del av <nav>, sammen med andre navigasjonslenker, slik at det blir lettere å finne for skjermleserbrukere som bruker landemerker for navigasjon.

Som forbedring, foreslår vi at lenkene i footer plasseres i et nav landemerke.

Dette krever at alle nav-elementene også får en fornuftig navgivning, for eksempel <nav aria-label="Hoved"> for navigasjonslenkene øverst på siden, og <nav aria-label="Footer"> for lenkene i footer.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

NL190: Lenkers mål framgår tydelig i sin kontekst

× Underkjent

Bakgrunn

Tydelig formulerte lenketekster hjelper alle brukere å finne riktig lenke. En tydelig formulert lenke er også ofte en forutsetning for at sterkt svaksynte brukere og en del brukere med kognitive funksjonsnedsetninger skal finne den informasjonen de søker. Lenker må derfor gi tydelig informasjon om hvilke sider de leder til og hva slags innhold de sidene har.

For en sterkt svaksynt bruker er det umulig å få en visuell oversikt av siden. Det innebærer at det ikke er mulig å identifisere de lenker som finnes på siden og hvilke tekstavsnitt de er koblet til på en rask måte. Sterkt svaksynte brukere får i stedet ta seg rundt på siden og se hva som finnes med støtte av sitt hjelpemiddel, en såkalt skjermleser.

Skjermleseren presenterer bare den informasjonen brukeren har fokus på. Er fokus på en lenke, leses bare lenken opp, ikke teksten rundt. Brukeren kan ikke visuelt koble lenken til noen tekst i nærheten. Det gjør at lenken i seg må gi all relevant informasjon om hvor den leder.

Mange hjelpemiddel har dessuten en funksjon som løfter lenkene ut av sin sammenheng og presenterer dem i en separat lenkeliste. Dette forenkler navigasjonen og gjør det mulig å finne spesifikke lenker som "Logg inn" eller "Handlevogn" raskere. Når en lenke tas ut av sin kontekst, hjelper det ikke brukeren om det ved siden av lenken står hvor den leder, så lenkens mål må framgå av selve lenketeksten. Lenker som heter "Les mer" og "Klikk her" er derfor ikke tilstrekkelig.

Lenkede bilder må gi all relevant informasjon om lenken i alt-teksten (kalles også iblant for "beskrivelse" eller "tooltip" i ulike publiseringsverktøy).

For e-postlenker er det viktig at selve e-postadressen framgår i lenketeksten samt informasjon om mottakeren, for eksempel mottakerens funksjon og/eller navn. At e-postadressen framgår er viktig for at brukere som har lånt en datamaskin eller ikke vil sende e-post akkurat nå skal kunne kopiere adressen for å bruke den senere.

Title-tekst

Legg ikke noen title-tekst (kalls også iblant for "beskrivelse" eller "tooltip") på lenker. Lenketeksten skal gi brukeren all relevant informasjon om lenken.

Tidligere har en del nettsteder komplettert lenketekstene med en title-tekst som

vises når brukeren holder musepekeren over lenken. Denne løsningen formidler ikke den samme informasjonen til brukere som navigerer med tastaturet eller med en berøringsskjerm.

Lenker er forståelige i kontekst

WCAG på nivå A, krever at lenkene er forståelige i sin programmatisk bestemmelige kontekst. Dette betyr at lenken skal være forståelig sammen med annen tekst i samme HTML-element.

Dette kan innebære at et tekstavsnitt og en lenke ligger i samme paragraf-element eller i samme liste-element, for å ta et par eksempler.

Den enkleste måten å oppfylle kravet på, er også den som vil være enklest for brukerne; Skriv lenketekster som gjør det lett å forstå formålet med lenken, uavhengig av kontekst.

Kommentar

Vi fant problemer med lenker og må derfor underkjenne punktet.

"Kortkomponentet" på siden "Aktuelt" inneholder bilde, overskrift og ingress og alt sammen fungerer som en veldig lang lenketekst:

The image shows a side-by-side comparison of a webpage's visual presentation and its underlying HTML code. On the left, a code editor displays the HTML for a link. The code includes a large image placeholder with a 'YouTube' logo and a text block containing a headline and a paragraph. On the right, the rendered webpage shows a video player with a 'YouTube' logo and a text block with a headline and a paragraph. The text block on the webpage is highlighted with a red border, indicating that the entire block is treated as a single, long link.

Lenkene på siden "Kunnskap og statistikk" gir ingen informasjon om at de fører til PDF-filer:

Hjelpelinjestatistikk

Her finn du samtalestatistikk frå Hjelpelinja dei siste åra.

- [Samtalestatistikk 2021](#)
- [Samtalestatistikk 2020](#)
- [Samtalestatistikk 2019](#)
- [Samtalestatistikk 2018](#)
- [Samtalestatistikk 2017](#)
- [Samtalestatistikk 2016](#)

Befolkningsundersøkingar

Det har vore gjennomført fleire undersøkingar om speleproblem i den norske befolkninga dei siste åra. Her er dei siste:

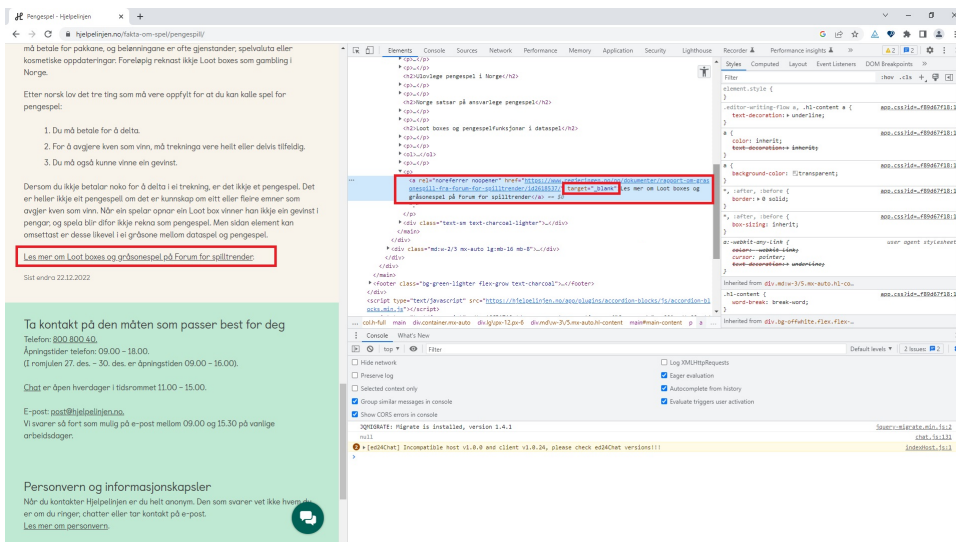
- [Den samfunnsøkonomiske kostnaden av problemspilling i Norge \(UiB 2022\).](#)
- [Omfang av penge- og dataspillproblemer i Norge 2019 \(UiB-rapport 2020\).](#)
- [Hverdagsferingar og levekår i familier med spilleproblemer \(Helsdirektoratet 2018\).](#)
- [Markedsføringens effekt på spilling av pengespill og pengespillproblemer \(Rambøll 2018\).](#)
- [Omfang av penge- og dataspillproblemer i Norge 2015 \(UiB-rapport 2016\).](#)
- [Endring av penge- og dataspillproblemer i Norge 2013-15 \(UiB-rapport 2016\).](#)
- [Omfang av penge- og dataspillproblemer i Norge 2013 - \(UiB-rapport 2014\).](#)

Kva gjer styresmaktene?

Det er satt i verk fleire ulike tiltak mot pengespelproblem dei siste åra. Den første handlingsplanen mot pengespelproblem vart vedtatt i 2005. Den siste [handlingsplanen](#) gjeld for 2022-25.

Sist endra 04.10.2022

Lenkene til eksterne sider (for eksempel på siden "Pengespill") som åpnes i et nytt vindu, gir ingen informasjon om dette:

Sidereferanser

Aktuelt

Kunnskap og statistikk

Pengespel

Gjøre mål

"Kortkomponenten" på siden "Aktuelt" bør kodes slik at kun overskriften fungerer som en lenketekst. Man kan bruke CSS eller JavaScript for å gjøre hele komponenten klikkbar.

Eksempler på inkluderende kortkomponenter som kan brukes i webdesign (engelsk tekst).

Lenkene på siden "Kunnskap og statistikk" som fører til PDF-filer og andre typer dokumenter, må inneholde denne informasjonen i lenketekstene. Vi foreslår også at filstørrelsen er inkludert for at brukeren kan vurdere om de vil laste ned filene eller ikke på forhånd.

Lenker til eksterne sider som åpnes i et nytt vindu, bør informere brukerne om dette. Vi foreslår å legge til tekst på slutten, for eksempel "ekstern nettside, åpnes i nytt vindu."

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 2.4.4 (A)

WCAG 2.1 - 2.4.4 (A)

EN 301 549 - 9.2.4.4

NL360: Når samme meny eller lenkesamling vises på forskjellige sider skal sorteringen være konsekvent dersom det ikke vil bli oppfattet som ulogisk av brukere

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Ikke endre rekkefølgen i lenkelister, verktøy eller menyer på ulike sider. Samme meny, eller lenkesamling, må presenteres i samme rekkefølge på alle stedene, hvis det ikke skal oppleves som ulogisk for brukeren.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.2.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.3 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.3](#)

Farger og presentasjon

CP10: Teksters forgrunns- og bakgrunnsfarger gir til sammen tilstrekkelig kontrast

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

For at besøkeren enkelt skal kunne ta del i innholdet, er det viktig at kontrastene (spesifikt lyskontrast) mellom tekst og bakgrunn er bra. På en kontrastskala som går fra 1:1 (ingen forskjell) til 21:1 (svart mot hvitt) skal kontrasten være minst 4.5:1.

For større tekst, for eksempel overskrifter, er en kontrast på minst 3:1 tilstrekkelig. Vår anbefaling er derimot fortsatt å holde minst 4.5:1 for at teksten skal være tydelig for så mange brukere som mulig.

24 piksler eller mindre eller 18,5 piksler eller mindre ogfet stil

Større en 24 piksler eller større enn 18,5 piksler ogfet stil

Underkjent

Godkjent

Godkjent

Husk også at kontrastkravet gjelder for tekst som vises på film, som navneskilt og undertekster.

Verktøy for å måle kontraster

For å måle kontraster brukes en kompleks formel som finnes på W3C's nettsted:

[Formel for kontraster \(W3C sitt nettsted, engelsk\)](#)

Om du ikke vil sitte selv og regne på dette, anbefaler WAI blant annet verktøyet

"Colour Contrast Analyser" som kan lastes ned kostnadsfritt fra TPGi sitt nettsted:

[Colour Contrast Analyser \(TPGi sitt nettsted, engelsk\)](#)

Kommentar

Vi fant forbedringsmuligheter.

Eksempel - knappen "Fleire spelarar tok kontakt etter innføring av chat", som endrer farge når man holder musepekeren over den. Problemet er at knappen har for dårlig kontrast i teksten.

-Det er vanskeleg å seie kvitor tærre har tatt kontakt, men hjelpelinjene i både Sverige og Danmark har sett ein liknande tender påverka arbeidssituasjonen sin. Folk tek og for dei som har vore heime på grunn å kontakte Hjelpelinjen med familien run

Flest pårørande tar kor

På same måte som for pengespel, viser s dataspel. Totalt var det 115 samtaler sor på 17 prosent samanlikna med året før.

75 prosent av samtale er telefon eller dominert dei som tek kontakt om datasp ikkje uvanleg at foreldre er bekymra for spelarane som er omtalt er under 18 år føresette. Det er action-/skyte-/krigsspi

I 2020 fekk Hjelpelinjen totalt 716 samta er det ein nedgang på fem prosent frå d

[Samtalestatistikk 2020](#) Last ned

Publisert 04.03.2021

Colour Contrast Analyser (CCA)

Foreground colour
HEX #F8F4EC

Background colour
HEX #BFE9D3

Sample preview
example text showing contrast

WCAG 2.1 results
Contrast ratio 1.2:1

- ▶ 1.4.3 Contrast (Minimum) (AA)
 - ✘ Fail (regular text)
 - ✘ Fail (large text)
- ▶ 1.4.6 Contrast (Enhanced) (AAA)
 - ✘ Fail (regular text)
 - ✘ Fail (large text)
- ▶ 1.4.11 Non-text Contrast (AA)
 - ✘ Fail (UI components and graphical objects)

Punkter i lister kan være vanskelig å oppfatte med svak kontrast:

Er du usikker på eller har mistanke om det er spilleavhengighet?

Typiske tegn på spilleavhengighet kan være:

- Økonomiske utfordringer i hjemmet
- Borte fra jobben
- Spiller mye
- Låner penger for å spille
- Lyver for familien
- Konflikter i hjemmet
- Angst og depresjon

Vi har også selvtester der de med spilleproblemer får et resultat på hvor problemet kan være. Pårørende kan også teste dersom de har mistanke om spilleproblemer i nære relasjoner.

Prøv [selvtest pengespill](#) eller [selvtest dataspill](#).

Hva skjer med deg som står nær en spiller?

Det å få vite om store økonomiske problemer på grunn av spill, gjør noe med nær spilleren.

Sidereferanser

[Fleire spelarar tok kontakt etter innføring av chat](#)

[Pårørende](#)

Gjøremål

For dårlig kontrast i slike situasjoner kan skape problemer for brukere som trenger skjermforstørring, og kan føre til at de kun ser knappen i hover-tilstanden. Derfor er det viktig at teksten på knappen har tilstrekkelig god kontrast uavhengig av knappens tilstand.

Vi anbefaler at punktene får bedre kontrast så de blir enklere å oppfatte.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.6 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.6 \(AAA\)](#)

[Kvalitet på nett - 5.12](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.3](#)

CP20: Grafiske objekter som formidler informasjon, illustrasjoner og filmer har tilstrekkelig kontrast

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Kontraster i illustrasjoner, diagrammer, bilder, ikoner og filmer skal være gode. Selv dårlige lysforhold eller moderat svekket syn skal ikke forhindre brukeren i å se og tolke den grafiske informasjonen. Forsøk derfor å skape så gode kontraster som mulig. Grenseverdien når det gjelder kontraster for materiale av denne typen skal være minst 3:1 i henhold til WCAG 2.1. Verdiene referer til fargen på det grafiske motivet mot bakgrunnen.

Ett unntak for kravet er når motivet er supplert med tekst.

Kommentar

Vi fant ikke problemer, godt jobbet. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.11 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.11](#)

CP25: Fremheving av klikkbare objekter og tilstøtende farger skal ha en kontrast på minst 3,0:1

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Det er ikke bare tekst som trenger å være tydelig og ha tilstrekkelige kontraster i et grensesnitt. Interaktive objekter som knapper, lenker og skjemafelt skal tydelig kunne skilles ut, selv i dårlige lysforhold. For at også brukere med lettere synsnedsettelse skal kunne skille ut grensesnittkomponenter, er det viktig at rammer rundt sånne objekter har gode kontraster mot nærliggende farger. Her skal kontrastverdien være minst 3,0:1.

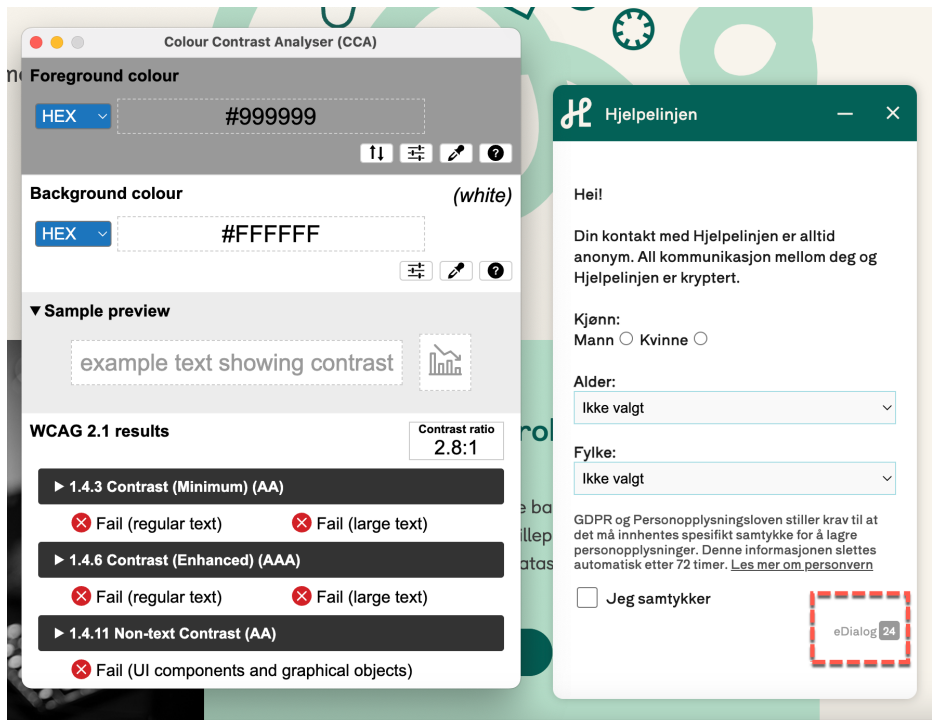
Kontrastkravet mellom ramme- og bakgrunnsfarge gjelder i flere situasjoner: når brukeren markerer et klikkbart objekt eller skjemaobjekt, når et objekt er i fokus når brukeren styrer med tastatur, eller når brukeren har valgt et spesifikt objekt.

Kontrastkravet gjelder ikke komponenter hvor utformingen ikke er tilpasset, ettersom utseende på disse bestemmes av brukerens nettleser. Det gjelder heller ikke interaktive komponenter.

Kommentar

Vi fant problemer kun med tredjepartsløsningen for Chat, derfor har vi ikke underkjent punktet.

"eDialog24" knappen som er inkludert i chatten har for dårlig kontrast:

Gjøremål

Vi foreslår at tredjepartsløsningene tilpasses til å samsvare med WCAG 2.1 på nivå A og AA.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.11 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.11](#)

CP35: Innholdet er forståelig uavhengig av brukerens evne til å oppfatte farger

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Mange ganger er farger en tydelig og funksjonell måte å formidle informasjon på. Rød farge indikerer varseltekster og feilmeldinger, blå farge er sterkt forbundet med lenker. Men selv om det er bra å bruke forskjellige farger for å formidle informasjon, så er ikke farge alene alltid tilstrekkelig.

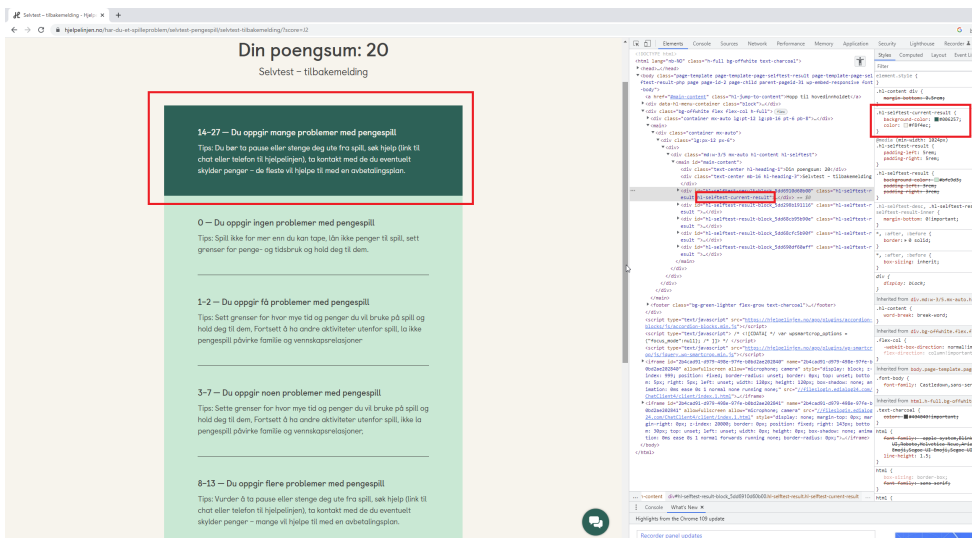
Mellom 5 og 8 % av menn er såkalt fargeblinde eller fargesvake. Andelen er mye lavere blant kvinner som ligger på rundt 0,3 %. De aller fleste sliter med å skille mellom rødt og grønt, noen få har problemer med gult og blått, mens et fåtall er fullstendig fargeblinde. Og selv om man ikke er påvist fargesvak, så kan det i visse situasjoner være vanskeligere enn normalt å oppfatte fargeendringer, for eksempel løpende tekst på en mobil eller et nettbrett under sterkt sollys.

Gjør informasjon forståelig uavhengig av farge

For at evnen til å oppfatte farger ikke skal være avgjørende, må du alltid komplettere med minst en annen måte å tilby informasjonen på. For eksempel kan lenker understrekes, knapper i ulike farger kan suppleres tekst, og så videre. Det skal heller ikke være slik at brukerens datamaskin må være "riktig" innstilt. I mange nettlesere kan du stille inn at lenker "alltid" skal understrekes, noe som betyr at hvis nettstedet ikke har spesifisert at lenker skal understrekes, eller at de ikke skal understrekes, vil koblingene bli understreket.

Kommentar

Vi fant ingen feil, men oppdaget et tilfelle som kan forbedres på "Selvtest - tilbakemeldings"-siden:

Farge markerer sluttresultat/tilbakemelding.

Sidereferanser

[Selvtest – tilbakemelding - Hjelpelinjen](#)

Gjøre mål

Det er mulig å knytte sammen poengene i tittelen og selve tilbakemeldingen uten å bruke farger, men vi foreslår likevel at det ikke er farge alene som markerer det. Dette kan løses ved å bruke ikoner eller lignende.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.1 \(A\)](#)

[Kvalitet på nett - 5.10](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.1](#)

CP50: All informasjon går a nå når brukeren har stilt inn større avstand mellom bokstaver, ord, linjer eller avsnitt

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For brukere med dysleksi og nedsatt syn er det viktig å kunne tilpasse hvordan tekstene vises. Det finnes ulike plugins for nettlesere, som gjør det mulig å styre størrelse, font og avstand mellom rader, ord, tegn og avsnitt.

Endringer av avstand i tekst skal kunne gjøres uten at funksjoner blir utilgjengelige eller at innholdet skjules eller blir avskåret. Resultatet må ikke være perfekt, men endringer skal være mulige å utføre i brukerens nettleser, og skal ikke blokkeres.

Brukeren skal kunne endre avstand i henhold til de målene som angis nedenfor:

- Linjehøyde (line height) satt til minst 1.5 ganger fontens størrelse
- Avstanden etter teksten er satt til minst 2 ganger fontens størrelse
- Avstanden mellom bokstaver (letter spacing) er satt til minst 0.12 ganger fontens størrelse
- Avstanden mellom ord (word spacing) er satt til minst 0.16 ganger fontens størrelse

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet. Dette er godkjent.

Sidereferanser

[Start](#)

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.12 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.12](#)

CP60: Nettstedet presenteres uten forstyrrende skjermflimmer, og uten bevegelige og blinkende elementer som ikke kan stoppes

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Akkurat som en urolig bakgrunn til tekst kan forstyrre konsentrasjonen, kan også bevegelser i grensesnittet dra til seg besøkernes oppmerksomhet og gjøre det vanskeligere å konsentrere seg om teksten. Derfor bør du unngå bevegelser, blinking og flimmer. Om du absolutt vil ha dette, skal det enten stoppe automatisk innen 5 sekunder eller så må det finnes en tydelig måte å stoppe bevegelsen på. Vær oppmerksom på at blinking som er raskere enn 3 ganger per sekund aldri er tillatt.

Kommentar

Vi fant ingen problemer her - godt jobbet! Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.3.2 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.3.2 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.2.2](#)

[EN 301 549 - 9.2.3.1](#)

CP70: Sidene har unike og relevante sidetitler

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Sidens tittel er det første som møter brukeren. Den brukes også som tekst når brukeren legger inn siden blant sine favoritter, og søkemotorer benytter sidetittelen når de indekserer sider.

Det er derfor viktig at alle nettstedets sider har unike sidetitler som beskriver sidens innhold og funksjon på en tydelig måte.

Vi anbefaler at du først i tittelen angir sidens unike innhold, og at du deretter angir organisasjonens-/nettstedets navn.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, kun små forbedringsmuligheter.

Siden "Personvern" inneholder både "Personvern" og "Informasjonskapsler" i henhold til overskriften og innholdet på siden.

Sidereferanser

[Personvern og informasjonskapsler](#)

Gjøremål

Vi mener at tittelen kunne være "Personvern og informasjonskapsler - Hjelpelinjen" for å reflektere innholdet på siden.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.2](#)

Struktur og formatering

ST40: Overskrifter beskriver tydelig innholdet på siden

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Overskrifter er det første brukeren leser. Derfor er det viktig at de gir relevant informasjon om tilhørende tekst. Overskriftene bør inneholde det eller de viktigste nøkkelordene i teksten.

Hoved- og underoverskrifter bør være både beskrivende og konsise. Tittelen skal beskrive innholdet som følger.

Finnes det områdeoverskrifter i sidens rammeverk, skal de gjenspeile områdets oppgaver på en kortfattet og tydelig måte. Prøv å bruke konkrete overskrifter som "E-tjenester", "Brosjyrer og fordypning" eller "Kontakt".

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men vi har et forbedringsforslag.

Overskriften på "Selvtest - tilbakemeldings" siden ser ut til å være dynamisk, basert på poengene.

Sidereferanser

[Selvtest – tilbakemelding](#)

Gjøremål

Vi foreslår at overskriften også reflekterer poengsummen, for eksempel "Din poengsum er 24 - Selvttest - tilbakemelding". Et eksempel på kode kan være:

```
<h1><span class="largest">Din poengsum er 24</span> Selvttest -  
tilbakemelding</h1><!-- CSS klasse .largest{font-size: 2.25rem;display:block; /* ...  
*/ } -->
```

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.6 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.6 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.6](#)

ST60: Tekst som visuelt fungerer som overskrifter er også kodet som overskrifter

× Underkjent

Bakgrunn

Overskrifter er noe av det første som brukeren ser og leser på en ny side. God bruk av overskrifter er derfor svært viktig for å nå ut med informasjonen. Men alle brukere kan ikke se overskriftene, en del er avhengig av et hjelpemiddel for å ta til seg informasjonen. For at hjelpemiddelet skal forstå hva som er overskrifter på en side, og formidle dette til brukeren, kreves det at de er korrekt kodet med h-element.

Det er flere ting som er viktige, men en grunnforutsetning er at det som ser ut som, og derfor visuelt fungerer som, overskrifter også er kodet med korrekte overskriftselement.

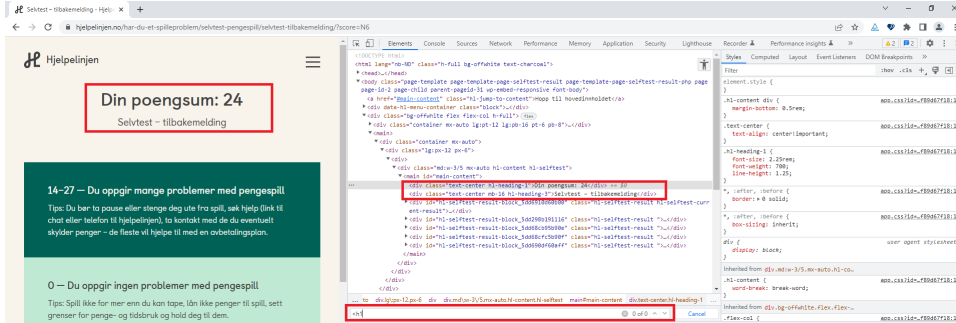
I HTML kodes overskrifter med elementene h1, h2, h3, h4, h5 og h6. Sifrene indikerer nivåene. Det er også mulig å kode overskrifter med WAI-ARIA. Da gir man teksten `role="heading"` og angir nivå med attributtet `aria-level`. Vi fraråder dette, da det ikke er full støtte for det i hjelpemidlene, og det øker risikoen for problemer.

Det finnes et unntak til dette punktet. Hvis du har overskrifter som vises så fort siden lastes, og som ligger før innholdets hovedoverskrift i strukturen, så skal de ikke kodes som overskrifter. Eksempel på dette er en visuell overskrift ovenfor venstremenyen på et nettsted der navigasjonen kommer før innholdet i strukturen. Den skal ikke kodes som en overskrift. Derimot, om du har en utfoldbar meny som bare vises når brukeren klikker på en knapp eller lenke, og den har visuelle overskrifter, da skal de være kodet som ordentlige overskrifter.

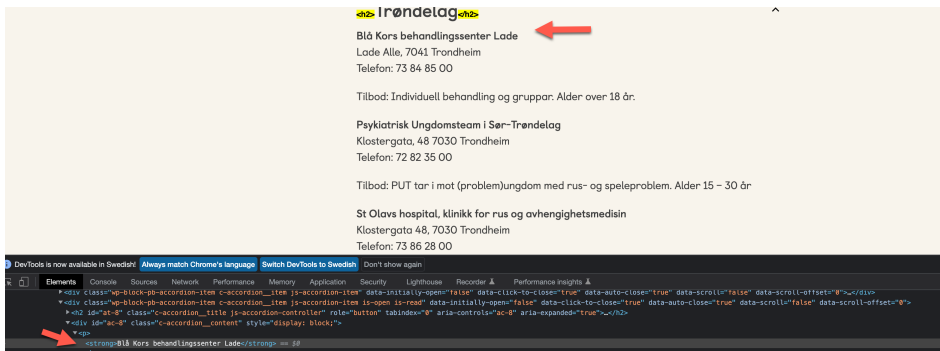
Kommentar

Vi fant flere problemer og må underkjenne dette punktet.

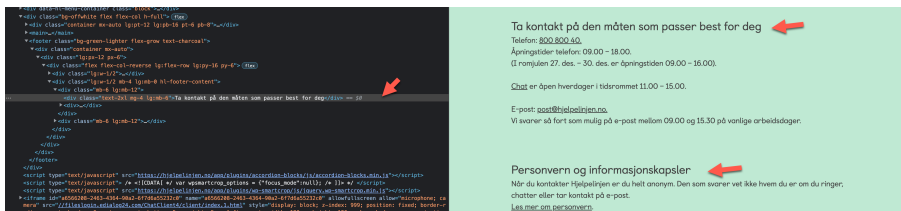
"Selvtest - tilbakemeldings" siden inneholder tekst som ser ut som en overskrift, men er ikke kodet som en overskrift:

"Behandling der du bur" inneholder tekst som fungerer som overskrift, men er kodet med :

Footer inneholder tekster som fungerer som overskrifter, men er kodet med <div>

Sidereferanser

[Behandling der du bur](#)

[Din poengsum: 24 Selvtest – tilbakemelding](#)

Gjøremål

"Selvtest - tilbakemelding" bruker fet skrift i stedet for overskrifter (feiler også ST80). Se anbefaling i punkt ST40.

"Behandling der du bur" og overskrifter i footeren bør være kodet med kode for overskrifter. Vi må nevne at overskriftene i footeren kan være <h1> med tanke på at de er selvstendige på alle sidene.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST80: Overskriftsstrukturen innledes med en hovedoverskrift

× Underkjent

Bakgrunn

Overskriftselementene skal forme en korrekt struktur. Det innebærer at første overskriften skal være kodet som en h1-overskrift.

Eksempel:

```
<h1>Hovedoverskrift</h1>
  <h2>Overskrift nivå 2</h2>
    <h3>Overskrift nivå 3</h3>
    <h3>Overskrift nivå 3</h3>
  <h2>Overskrift nivå 2</h2>
```

Kommentar

Vi fant flere problemer og må underkjenne punktet.

Eksempel fra "Selvtest - tilbakemelding" (beskrevet i ST60).

"- Jeg er kjempesåret" mangler h1 og starter med h2:

The screenshot shows a webpage from Hjelpelinjen. The breadcrumb trail is "Hjem » Aktuelt » - Jeg er kjempesåret". The main heading is "**<h2>- Jeg er kjempesåret</h2>**". Below the heading, there is a paragraph: "Ektemannen hadde vært spillefri lenge. En dag ser kona igjen tegnene hun kjenner så altfor godt. Mannen spiller – igjen." and another paragraph: "Ektemannen hadde tatt imot behandling for spilleavhengigheten, og han hadde holdt seg spillefri en lengre periode. Kona håpet og trodde ektemannen var kureret for spillavhengigheten. Likevel var ikke tegnene å ta feil av. Hun visste at mannen skjulte sannheten for henne. Det smertet." Below the text is a photograph of a slot machine control panel.

Sidereferanser

Start

– Jeg er kjempesåret

Gjøremål

"Selvtest - tilbakemelding" (beskrevet i ST60).

"- Jeg er kjempesåret" burde være <h1>.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST90: Overskriftstrukturen er logisk og gjenspeiler innholdets hierarki

× Underkjent

Bakgrunn

Overskriftsstrukturen skal være logisk og speile strukturen i sidens innhold. Innled alle sider med en korrekt hovedoverskrift (element h1) øverst i innholdet. Deretter skal alle overskrifter komme i en hierarkisk korrekt ordning, som gjenspeiler innholdets struktur. Tenk på at tallet ikke skal gjenspeile hvor viktig tittelen er, men hvordan den forholder seg til andre overskrifter. Er det en mellomtittel til forrige overskrift, eller bør den være på samme nivå?

Forrige punkt handler om at strukturen er formelt korrekt. Dette punktet handler om at det er en struktur som faktisk matcher innholdet på siden. Dette innebærer i utgangspunktet at sidens spesifikke innhold bare skal ha én h1, med unntak av eventuelt innhold som er lagt inn med iframe. Det er likevel tillatt med flere h1 på siden, for eksempel for å skape et tydelig skille mellom sidens spesifikke innhold og det generelle innholdet som følger etter, ofte kalt sidefot eller kolofon.

Kommentar

Vi må underkjenne dette punktet på grunn av feilene nevnt i ST80 som gjør overskriftstrukturen ulogisk.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST120: Lister er korrekt kodet og brukes på rett måte

× Underkjent

Bakgrunn

En del informasjon passer å legge inn i lister. Det gjelder for eksempel oppramsinger, definisjonslister og beskrivelser over ulike steg i en prosess.

For å legge inn disse som lister i koden, skal de elementene som finnes i HTML for dette formålet brukes. Dette er en forutsetning for at et hjelpemiddel skal tolke og presentere dem som korrekte lister for brukeren.

For å innlede en punktliste brukes elementet `ul`, for å innlede en nummerert liste brukes elementet `ol`. Hvert listeelement skapes deretter med elementet `li`.

For definisjonslister brukes `dl`-elementet til å starte listen, dt for å angi begrepet som skal defineres, og `dd` for å gi beskrivelsen.

Lister kan også brukes til å strukturere menyen. Ved å legge til menyen i en nestet liste, kan du formidle hierarkiet i menyen på en rudimentær måte, selv for brukere som ikke kan se den.

Eksempel:

```
<ul>
  <li><a href="bs.html">Barn & skola</a></li>
  <li><a href="bb.html">Bo & bygga</a>
    <ul>
      <li><a href="blov.html">Bygglov</a></li>
      <li><a href="proj.html">Aktuelle byggprosjekt</a></li>
    </ul>
  </li>
  <li><a href="tur.html">Turism</a></li>
</ul>
```

Kommentar

Vi fant flere problemer med lister som ikke er kodet korrekt og vi må derfor underkjenne punktet.

Eksempel: "Råd fra Kvadsheim" ser ut som liste, men er laget med paragrafer:


```

<!DOCTYPE html>
<html lang="nb-NO" class="h-full bg-offwhite text-charcoal">
  <head>
  </head>
  <body class="page-template-default page page-id-736 page-child parent-pageid-195 wp-embed-responsive font-body">
    <script src="https://www.googletagmanager.com/gtag/js?id=UA-118143162-1"></script>
    <script>
      (function(w,d,s,l,i){w[l]=w[l]||[];w[l].push({gtm:'analytics',service:'ga',slot:'118143162-1'});
    </script>
    <script>
      (function(w,d,s,l,i){w[l]=w[l]||[];w[l].push({gtm:'analytics',service:'ga',slot:'118143162-1'});
    </script>
    <script>
      (function(w,d,s,l,i){w[l]=w[l]||[];w[l].push({gtm:'analytics',service:'ga',slot:'118143162-1'});
    </script>
    </body>
  </html>

```

1. Start behandling og få bekrefteelse på det

Det er mulig å få hjelp, og det finnes behandlingstilbud.

Å starte i behandling er ekstremt viktig om du skal komme deg ut av de økonomiske problemene.

Bankene setter nedbrensen på dersom de ser at du har høy og ny gjeld. Dersom du vil foreslå en løsning for banken er det større sjans dersom du har en bekrefteelse på at du har startet behandling, og virkelig vedtjaget deg at du har et problem. Ellers kommer du ingen vei.

2. NAV har økonomisk rådgivning

Mange forfekter NAV med at beidingshetspenger eller sosial støtte, men hver kommune skal også gi tilbud om økonomisk rådgivning. Du kan få time hos ditt lokale NAV-kontor.

Du kan også ringe NAV Gjeldsrådgivning, for å få råd om hvordan du selv kan lese situasjonen. Nummeret ditt er 85 55 33 39.

3. Kontakt banker

Kontakt banken eller bankene dine og be om en nedbetalingsavtale. De vil i utgangspunktet ikke forhandle med deg dersom de ser at du har høy, fersk gjeld. Dersom du

"Stadig høyere gjeld blant problemspillere" ser ut som liste, men er ikke kodet som en liste:

```

<div class="list-item">
  <h3>1 2019 hadde HjelpeLinja 797 samtaler fra eller om spillere. Banlet er dette en nedgang på 7 prosent sammenlignet med tallene for 2018.</h3>
  <ul>
    <li>• Antall samtaler om pengespill har falt med 2 prosent</li>
    <li>• Førstegangssamtaler om pengespill har falt med 5 prosent</li>
    <li>• Antall samtaler om dataspill har gått ned med 23 prosent</li>
  </ul>
  </div>

```

HjelpeLinja, eller på annen måte ta tak i problemene.

I 2019 hadde HjelpeLinja 757 samtaler fra eller om spillere. Samlet er dette en nedgang på 7 prosent sammenlignet med tallene for 2018.

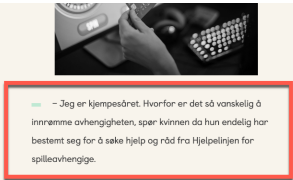
- Antall samtaler om pengespill har falt med 2 prosent
- Førstegangssamtaler om pengespill har falt med 5 prosent
- Antall samtaler om dataspill har gått ned med 23 prosent

"- Jeg er kjempesåret"-sitatet er kodet som liste:

```

<div class="list-item">
  <h3>1. Jeg er kjempesåret. Hvorfor er det så vanskelig å innramme avhengigheten, spør kvinnen da hun endelig har bestemt seg for å søke hjelp og råd fra HjelpeLinja for spilleavhengige.</h3>
  <ul>
    <li>• Jeg er kjempesåret. Hvorfor er det så vanskelig å innramme avhengigheten, spør kvinnen da hun endelig har bestemt seg for å søke hjelp og råd fra HjelpeLinja for spilleavhengige.</li>
  </ul>
  </div>

```


Skjemaet "Test om du har problemer med pengespill" er utformet som en liste og skaper mye støy for skjermleserbrukere:

Spiller du for mye? Ta testen – helt anonymt.

Test om du spiller for mye dataspill her.

1. Hvor ofte i løpet av det siste året har du satset mer enn du egentlig har hatt råd til å tape?*
2. Hvor ofte i løpet av det siste året har du følt behov for å spille for mer og mer penger for å oppnå ønsket spenningstilstand?*
3. Hvor ofte i løpet av det siste året har du gått tilbake en annen dag for å vinne tilbake pengene du har tapt?*
4. Hvor ofte i løpet av det siste året har du lånt penger eller søkt gjerdstander for å skaffe penger til spill?*
5. Hvor ofte i løpet av det siste året har du følt at du kanskje har et problem med pengespill?*

Sidereferanser

[Råd fra Kvadsheim](#)

[Stadig høyere gjeld blant problemspillere](#)

[– Jeg er kjempesåret](#)

[Test om du har problemer med pengespill](#)

Gjøremål

"Ikke bruk paragrafer for å lage lister, da det kan gjøre det vanskelig for skjermleserbrukere og søkemotorer å forstå konteksten.

Ikke bruk liste, men heller riktig HTML for å markere sitat. Mer informasjon om dette i punkt ST200.

Lister i skjemaet "Test om du har problemer med pengespill" skaper bare problemer og bør fjernes. Bruk i stedet ikke-semantiske elementer for å utforme skjemaet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

ST180: Avsnitt er laget med elementet p og brukes på rett måte

Bakgrunn

For å legge inn tekstavsnitt på en side skal elementet p brukes. Dette gjør dokumentet lettere å skimle med et opplesende hjelpemiddel. Brukeren kan da i mange av disse hoppe fra avsnitt til avsnitt. Dette er ekstra viktig i lovtekster der de ulike avsnittene må kunne skilles fra hverandre.

Bruk ikke elementet div, br eller hr for å skille tekstavsnitt.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men vi har forbedringsforslag:

Footer inneholder tomme paragrafer som ser ut til å være brukt for å skape avstand mellom paragrafene:

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Ta kontakt på den måten som passer best for deg

<p>Telefon: [800 800 40](tel:80080040).</p>

<p>Åpningstider telefon: 09.00 – 18.00.</p>

<p>(I romjulen 27. des. – 30. des. er åpningstiden 09.00 – 16.00).</p>

<p></p>

<p>Chat er åpen hverdager i tidsrommet 11.00 – 15.00.</p>

<p></p>

<p>E-post: post@hjelpelinjen.no.</p>

<p>Vi svarer så fort som mulig på e-post mellom 09.00 og 15.30 på vanlige arbeidsdager.</p>

<p></p>

<p></p>

Gjøremål

For å lage avstand mellom elementer, bruk heller ikke-semantiske elementer med CSS, for eksempel:<div style="height:2rem"></div> eller <div class="fixed-height-2rem"></div>.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

ST200: Merk opp lengre sitat med elementet blockquote

Bakgrunn

Merk opp lengre sitat med elementet blockquote.

Visuelt skaper elementet ett innrykk i teksten, noe som en del publiseringssystem utnytter for å tilby en enkel funksjon for innrykk i tekstedatoren. Dette skal unngås. Blockquote får bare brukes for sitat.

Bruk elementet q for å merke opp og formatere kortere sitat. I både blockquote og q skal attributtet cite brukes for å angi en kilde i form av en url om det finnes en slik kilde.

Eksempel:

```
<blockquote cite="http://www.yr.no/vaer/prognose241215.html">
```

! Ingen feil funnet men kan forbedres

<p>Det finnes en 50-50 sjanse for snø i Norge til jul. Det bygger dog på at lavtrykket som nå ligger over de britiske øyene styrer nordover.</p>

</blockquote>

Kommentar

Vi ser at de fleste sitater ikke er laget med semantisk HTML, men bruker bindestrek for å indikere at det er sitater. Det er mulig å forbedre semantikken i koden ved å bruke riktige HTML-elementer for å markere sitater.

Eksempel på "Stadig høyere gjeld blant problemspillere":

The screenshot shows HTML code on the left and the rendered text on the right. The code uses a simple bindestrek (dash) to indicate a quote, while the rendered text shows the quote without any visual styling.

```
<code><h3>Stadig høyere gjeld blant problemspillere</h3>
<p>Dette gjelder førstegangsamtaler til Hjelpeinjen der gjeld har vært tema. Høy gjeld viser hvor dype avhengighetsmekanismer er for pengespill. Dette er spillere som ofte overlapper den økonomiske fremtiden for seg selv, og kanskje også for familien sin. Likevel søker de til pengespill, kanskje for å flykte fra realitetene eller for å vinne tilbake det de har tapt, sier seniorrådgiver i Lotteritilynet, Lars Petter Degnepoll. </p>
<p>Drenser virker</p></code>
```

The rendered text on the right is: "Dette gjelder førstegangsamtaler til Hjelpeinjen der gjeld har vært tema. Høy gjeld viser hvor dype avhengighetsmekanismer er for pengespill. Dette er spillere som ofte overlapper den økonomiske fremtiden for seg selv, og kanskje også for familien sin. Likevel søker de til pengespill, kanskje for å flykte fra realitetene eller for å vinne tilbake det de har tapt, sier seniorrådgiver i Lotteritilynet, Lars Petter Degnepoll."

"- Jeg er kjempesåret" (også nevnt i punkt ST120):

The screenshot shows HTML code on the left and the rendered text on the right. The code uses a bindestrek (dash) to indicate a quote, while the rendered text shows the quote without any visual styling.

```
<code><h3>Jeg er kjempesåret</h3>
<p>Jeg er kjempesåret. Hvorfor er det så vanskelig å innrømme avhengighet, spør kvinnen da hun endelig har bestemt seg for å søke hjelp og råd fra Hjelpeinjen for spilleavhengige.
Hvorfor er det så vanskelig å innrømme det og jobbe skikkelig med det, spør hun uten å forvente et svar, men nå mener hun et are som forstår og gir støtte.</p>
<p>Kvinnen er rolig og behersket, men hun famler etter hjelp. For hun har masse kunnskap om spill og avhengighet, og kjenner igjen mekanismene hun ser. Nå føler hun seg alene. Ektemannens problemer er vanskelig å snakke om til andre. Hun tror familie og venner vil ha vanskelig for å forstå hvorfor hun ikke bare kan slutte å spille.
Hvorfor er det så vanskelig å innrømme det og jobbe skikkelig med det, spør hun uten å forvente et svar, men nå mener hun et are som forstår og gir støtte.</p></code>
```

The rendered text on the right is: "Jeg er kjempesåret. Hvorfor er det så vanskelig å innrømme avhengighet, spør kvinnen da hun endelig har bestemt seg for å søke hjelp og råd fra Hjelpeinjen for spilleavhengige. Hvorfor er det så vanskelig å innrømme det og jobbe skikkelig med det, spør hun uten å forvente et svar, men nå mener hun et are som forstår og gir støtte."

Sidereferanser

[Stadig høyere gjeld blant problemspillere](#)

[– Jeg er kjempesåret](#)

[Livet på spill](#)

Gjøremål

På "Stadig høyere gjeld blant problemspillere" anbefaler vi å bruke <blockquote>.

"- Jeg er kjempesåret" (nevnt i punkt ST120) kan også bruke <q>.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

Bilder

IM10: Tekst presenteres som tekst, ikke som bilder av tekst

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Bilder er på mange måte en bedre måte å kommunisere informasjon med enn vanlig tekst. Med bilder kan man forenkle og tydeliggjøre komplekse sammenhenger og vanskelige begrep. Bilder bistår også i lesingen ved å bryte opp teksten, og får brukeren til å oppleve teksten som mindre intensiv og krevende.

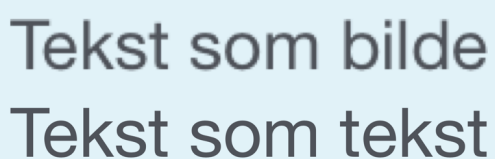
Bilder av tekst

Bilder skal altså brukes der det er gunstig, men de skal ikke brukes for å representere tekst. Skal tekst legges ut i innholdet, menyene eller på andre steder på sidene, skal teksten legges ut som ren tekst. Bilder av tekst skaper mange ganger store tilgjengelighetsproblemer.

Når bilder forstørres, blir hvert bildepunkt større. Tekst er derimot vektorgrafikk, noe som gjør at hvert tegn får flere billedpunkter når teksten forstørres.

Forskjellen blir da at bildet av tekst blir kantete og ofte oppleves som uklar, mens vanlig tekst forblir skarp. Dette blir ekstra tydelig i forstørrende hjelpemidler.

Under har vi lagt inn to bilder. Først et bilde med tekst som pikselgrafikk, og deretter et bilde av faktisk tekst, altså vektorgrafikk. I begge tilfeller er tekststørrelsen denne samme med 300 % zoom.

Tekst som bilde
Tekst som tekst

Et annet problem med bilder av tekst er at teksten i et bilde ikke kan tilpasses av hjelpemiddel for dyslektikere, og den kan heller ikke kopieres, som en del hjelpemiddel for denne gruppen krever. Selv om man setter en alt-tekst på bildet av tekst, er det ikke sikkert at et hjelpemiddel for dyslektikere kan håndtere dette.

Unntak

I visse situasjoner kan det være berettiget å bruke tekst i et bilde. Det kan for eksempel gjelde for organisasjonsskjema eller ulike typer av flytskjema der

teksten må være en del av bildet.

Når tekst brukes i slike bilder, må den gjøres minst dobbelt så stor som den vanlige teksten på nettstedet, fordi teksten i bildet ikke kan forstørres på en bra måte av nettlere og hjelpemiddel. Samtidig må kontrastene være bra, og bildet må inneholde en alt-tekst.

Om ikke beskrivelsen i alt-teksten kan inneholde all informasjon som bildet viser, må det enten finnes en utførlig beskrivelse som legges inn via attributtet longdesc eller en utførlig beskrivelse i tilknytning til bildet. Om det for eksempel er et organisasjonsskjema kan organisasjonen med dens ulike avdelinger beskrives i tekst under bildet. Bruk overskrifter og lister for å strukturere informasjonen på en så tydelig måte som mulig.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.9 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.9 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.5](#)

IM30: Likeverdige tekstbeskrivelser finnes for alle meningsbærende grafiske element på nettstedet

× Underkjent

Bakgrunn

For at hjelpemiddel skal gjengi innholdet i bilder til brukeren, må bildene utstyres med en alternativ beskrivelse. Dette gjøres vanligvis med hjelp av attributtet alt (kan i ulike publiseringssystem kalles for tooltip eller beskrivelse). Den alternative beskrivelsen skal kortfattet redegjøre for bildets motiv. Jo viktigere bildet er for siden og forståelsen, desto mer detaljert må beskrivelsen være.

Alt-teksten skal holdes under 150 tegn, men iblant rekker ikke det for å gjengi all informasjon i bildet. Da må alt-teksten kort angi hva bildet viser, og samtidig henvise til en lengre beskrivelse eller til tilsvarende informasjon. For eksempel: "Diagram over befolkningsutviklingen i Norge. Se tabell etter bildet".

Meningsbærende grafiske objekt er i prinsipp alle bilder som inneholder

informasjon, illustrasjoner, fotografier, ikoner, bildeknapper, bildelenker og så videre. Ikke meningsbærende grafiske objekt er for eksempel strek, tomrom, fargede bakgrunner og lignende. Slike bilder skal helst legges inn med CSS. Lenkede bilder krever noe ekstra ettertanke. Hvis du har en lenke som bare består av et bilde, så må bildets alt-tekst først og fremst fortelle lenkens mål. Hvis du har en lenke som både inneholder et bilde og en tekst må du tenke på at lenkebeskrivelsen kommer til å bestå av lenketeksten og bildets alt-tekst. Avhengig av situasjonen kan du da behøve å ha en tom alt-tekst. Det er for eksempel bare irriterende å høre: «Skriver Skriv ut», om du har en skriv ut lenke med ikon som har alt-tekst.

Selv om du har skjema og bruker input type="image" så skal denne ha en alt-tekst som forklarer objektets funksjon. Notér at det oftest er bedre å bruke input-varianter som er tilpasset formålet, for eksempel er det bedre å bruke input type="submit" eller et button-element for knapper enn et bilde.

Bruker du elementene figure og figcaption, så skal bildet fortsatt ha en alt-tekst, eksempel:

```
<figure>
  <img ... alt="Norge år 1790" />
  <figcaption>
    Figur 1 - Bildet viser Norges utvidelse 1790...
  </figcaption>
</figure>
```

Kommentar

"Vi har funnet at flere portrettbilder mangler alternativ tekst. Derfor må vi underkjenne dette punktet. Selv om det finnes tekst under bildene som nevner personens navn, vurderer vi at bildene likevel bør ha alternativ tekst for å være tilgjengelige for alle.

Eksemper: "Vendepunktet":

Atle Vestvik hadde problemer med pengespill i mange år. (FOTO: Privat)

Eksempel: "Mange har enorm gjeld":

Eksempel: "- Glad jeg fortalte noen om spilleproblemene":

Faksimile inneholder nyttig informasjon som ikke er med i teksten og bildet mangler alternativ tekst:

«JEG ER SPILLEAVHENGIG», skrev Jøran på Facebook-siden sin. Og det rant inn med støtte.

Respekt. Stå på. Heier på deg. Dette fikser du.

- Da satt jeg rett og slett bare der og gråt.

Lokalavisen plukket det opp, og skrev om Jøran. Og han fikk enda mer støtte.

Stor støtte til Jøran

GJØVIK: Etter at Jøran Ødegårdstuen (50) sto fram med sin spilleavhengighet, har han fått enormt med støtteerklæringer.

ESPEN AMUNDRIID SOLHAUG
espen.amundriid.solhaug.no

- Det gir meg så mye positiv energi. Du aner ikke hvor mye det betyr, sier Jøran Ødegårdstuen til OA.

Oppland Arbeiderblad intervjuet Jøran flere ganger. (FOTO: Faksimile fra OA.no)

- All støtten betydde utrolig mye. Og det var mange som forstod problemet. Og mange som har vært på nippen til å få problemer selv.

```

    <figure class="wp-block-image alignwide size-large"></figure>
    <span></span>
    <h2>- Som å være i en transec</h2>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <h2>- Det kunne gått mye verre</h2>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <h2>Jeg er spilleavhengig</h2>
    <span></span>
    <span></span>
    <span></span>
    <p>- Da satt jeg rett og slett bare der og gråt. </p>
    <p>Lokalavisen plukket det opp, og skrev om Jøran. Og han fikk enda mer støtte.</p>
    <figure class="wp-block-image size-large is-resized">
    
    <figcaption></figcaption>
    </figure>
    <span></span>
    <h2>- Det er hjelp å få</h2>
    <span></span>
    <p>- Jeg har bestemt meg. Jeg skal aldri spille igjen. &nbsp;&nbsp;&nbsp;</p>
    <span></span>
    <span></span>
    <div class="text-sm text-charcoal-lighter"></div>
    </main>
  </div>
  <div class="md:w-2/3 mx-auto lg:mb-16 mb-8"></div>
  <div class="md:flex md:justify-between border-t py-6"></div>
  ... w-3/5 mx-auto hi-content main#main-content figure.wp-block-image.size-large.is-resized img.wp-image-925
  Console Rendering
  top Filter

```

Sidereferanser

Vendepunktet

Mange har enorm gjeld

– Glad jeg fortalte noen om spilleproblemene

Gjøremål

Vi anbefaler at alle portrettbilder får en kort beskrivelse i "alt" attributtet, for eksempel "Jøran Ødegårdstuen smiler foran den store fossen."

Når det gjelder faksimiler, anbefaler vi at de får alternativ tekst som minst nevner tittelen, stedet og sitatet for å gjøre dem mer tilgjengelige.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.1.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.1.1

IM40: Alt-teksten beskriver bildet eller dets formål

× Underkjent

Bakgrunn

Alle meningsbærende grafiske objekter skal inneholde en kort alternativ beskrivelse (alt-tekst) som tilsvarer bildets funksjon i dokumentet. Alternative beskrivelser skal:

- Beskrive bildets motiv
- Beskrive bildets funksjon (hvis det er klikkbart)

Bilder som hovedsakelig har et dekorativt formål trenger kun en kort beskrivelse.

Bilder som formidler viktig informasjon må ha en mer detaljert beskrivelse.

Det er ofte gunstig å beskrive hva slags grafisk objekt som brukes. For eksempel: "Joachim Henstad fra Funka Nu AS, foto" eller "Mann med hammer, illustrasjon".

Grafiske objekt som ikke er meningsbærende (for eksempel layout-elementer) bør ikke beskrives. Derimot er det viktig å kvalitetssikre at slike objekt har et tomt alt-attributt.

Kommentar

Som et eksempel, på "Vendepunktet" er det brukt et bilde av "Atle i militæren" med alternativ tekst "Foto privat" som ikke gir tilstrekkelig informasjon om bildet:

IMG alt="(Foto: privat)" ?

Atle i militären. (FOTO: Privat)

Sidereferanser

Pengespillavhengighet er svært alvorlig

Vendepunktet

Gjøremål

Bruk mer beskrivende alternativ tekst. Tenk for eksempel på hvordan bildet kan beskrives over telefon.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.1.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.1.1

IM60: Klientbaserte bildekart har tekstbeskrivelser både for lenker og for bilder

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Bildekart (eng. Imagemap) er bilder med klikkbare områder. Det finnes to typer bildekart, klientbasert og serverbaserte.

Klientbaserte bildekart er i bunn og grunn bare et vanlig bilde der flatene i bildet defineres som lenkede områder. Et serverbasert bildekart er et bilde der du kan klikke hvor som helst i bildet og siden sender koordinatene til serveren, som deretter bestemmer hva som skal sendes tilbake til nettleseren. Dette brukes for eksempel for mange karttjenester der det går an å zoome, slik som Google Maps og Eniro.

For brukere med hjelpemidler er klientbaserte bildekart et mindre problem enn servicebaserte bildekart. Det er en mye enklere teknikk, og det er relativt enkelt å sørge for at alle områdene får en passende beskrivelse.

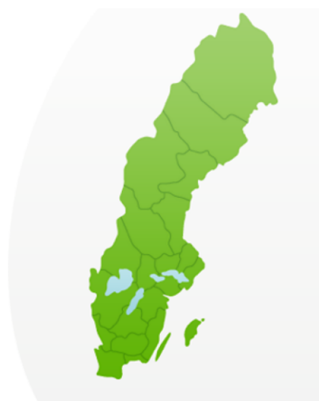
Tilgjengelige, klientbaserte bildekart

Det bildet som brukes som bildekart skal ha en kort beskrivelse av hva bildet viser, akkurat som hvilket som helst meningsbærende bilde.

De ulike klikkbare områdene (area-elementene) skal beskrives i attributtet title, men kan i tillegg også beskrives i alt-attributtet. Det er også mulig å legge vanlige tekstlenker til samme sidene som lenkene i bildet leder til, i tillegg til tilkoblingen til bildet. Avhengig av hvor små de klikkbare områdene er kan det bli nødvendig med en liste med lenker parallelt til bildekartet. Slik kan det se ut:

Ja tack! Visa mig även information från:

- › Blekinge
- › Dalarna
- › Gotland
- › Gävleborg
- › Halland
- › Jämtland Härjedalen
- › Jönköpings län
- › Kalmar län
- › Kronoberg
- › Norrbotten
- › Skåne
- › Stockholms län
- › Sörmland
- › Uppsala län
- › Värmland
- › Västerbotten
- › Västernorrland
- › Västmanland
- › Västra Götaland
- › Örebro län
- › Östergötland
- › Jag vill inte se specifik information från något landsting/region

I eksempelet kan brukeren klikke på fylket i listen, eller i kartbildet til høyre. Slik

kan koden for et enkelt klientbasert kart se ut. Her har vi valgt både å bruke alt-tekst og title-tekst i de klikkbare områdene, ettersom støtten for begge attributtene varierer i elementet area:

```


<map id="Kart" name="Kart">

<area shape="poly"
coords="125,304,125,194,168,81,264,2,322,3,338,30,330,67,198,
163,181,288" href="#Nord-Norge" alt="Se prosjekt i Nord-
Norge" title="Se prosjekt i Nord-Norge">

<area shape="poly" coords="125,304,36,430,166,400,181,288"
href="#Midt-Norge" alt="Se prosjekt i Midt-Norge" title="Se
prosjekt i Midt-Norge">

<area shape="poly"
coords="36,430,83,420,105,461,95,512,139,546,118,577,84,577,5
1,546" href="#Vest-_og_Sorlandet" alt="Se prosjekt på Vest-
og Sørlandet" title="Se prosjekt på Vest- og Sørlandet">

<area shape="poly"
coords="83,420,166,400,191,481,184,529,139,546,95,512,105,461
" href="#Ostlandet" alt="Se prosjekt på Østlandet" title="Se
prosjekt på Østlandet"></map>
```

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.4 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.9 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

WCAG 2.1 - 2.4.4 (A)

WCAG 2.1 - 2.4.9 (AAA)

EN 301 549 - 9.1.1.1

EN 301 549 - 9.2.4.4

Skjema

FS10: Skjemaobjekt er kodet med korrekt skjemakode

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

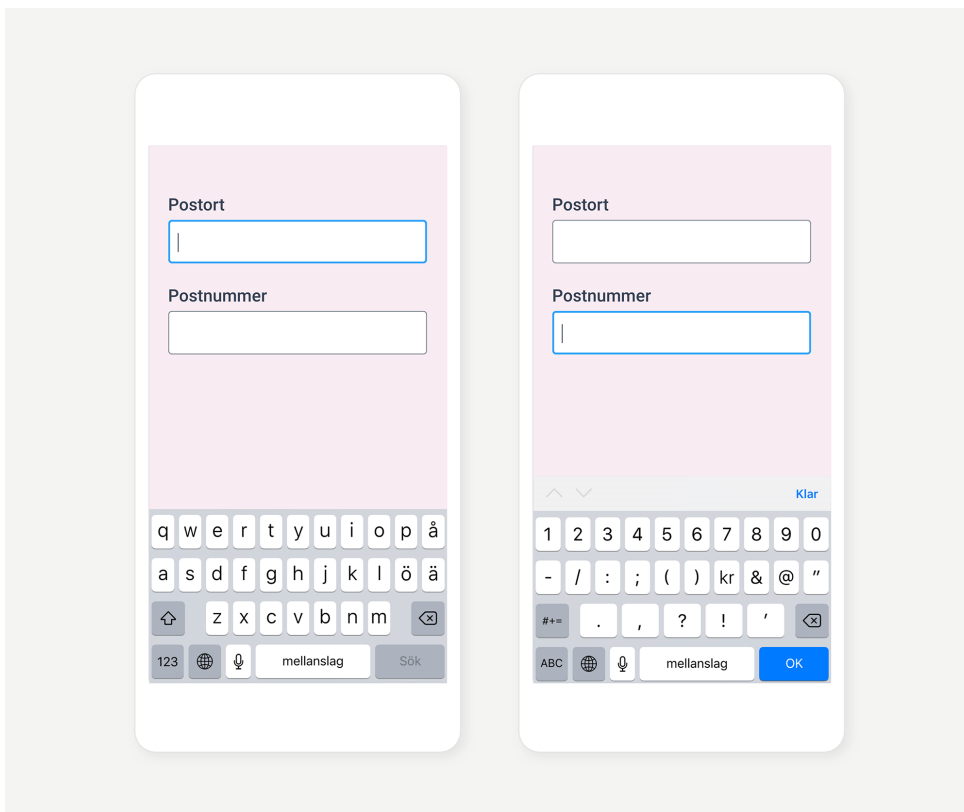
Det er viktig at alle deler av et skjema er lagt inn som faktiske skjemaobjekt, ellers blir de ikke presentert sammen med øvrige deler av skjemaet i et hjelpemiddel. Iblant forekommer for eksempel knapper som er skapt som lenker (a-element), eller lenkede bilder, i stedet for korrekte skjemaknapper. Da listes ikke disse blant øvrige skjemaobjekt, og det blir unødvendig vanskelig å sende skjemaet for en del brukere.

Det er også viktig at riktig type element brukes. Hvis for eksempel bare ett valg er tillatt, skal du bruke radioknapper, og ikke legge inn avkrysningsruter sammen med et script som hindrer at mer enn ett valg er avkrysset.

I HTML5 finnes flere nye typer skjemaobjekt. Disse har mange fordeler for brukerne, ikke minst i mobilen der tastaturet kan tilpasse seg etter den type informasjon som skal legges inn. Under et eksempel på hvordan ulike typer skjemafelt henter frem ulike tastatur i mobilen.

```
<label for="epost">Epostadresse</label>  
<input type="email" name="epost" id="epost">
```

```
<label for="mobil">Mobilnummer</label>  
<input type="tel" name="mobil" id="mobil">
```


Kommentar

Vi har ikke funnet store problemer, men vi vil komme med forbedringsforslag. Det er noen problemer med tredjepartsløsningen for chat, men disse teller ikke som feil siden de er en del av tredjepartsløsningen.

Forbedring: skjemaet "Selvtest- pengespill" og "Selvtest - dataspill" er utformet i liste.

```

<form method="post" enctype="multipart/form-data" id="form_3" class="it-selvtest-form" action="/nr-qr-et-spilltoproblem/selvtest-geng-
spill/?=>id
<div class="form-body">
<div id="form_fields_3" class="gform_fields_top_label_form_sublabel_below_description_below">
<li id="field_3_1" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field">
<label class="field_label"></label>
<div class="input_container input_container_radio"></div>
</li>
<li id="field_3_2" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_3" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_4" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_5" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_6" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_7" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_8" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_9" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_visible g
quiz-field"></li>
<li id="field_3_10" class="gfield gform_validation_container field_sublabel_below field_description_below gfield_visibility_vissib
le"></li>
</div>
<div class="form_footer_top_label"></div>
</form>

```

1. Hvor ofte i løpet av det siste året har du satset mer enn du egentlig har hatt råd til å tape? *

Aldri Noen ganger For det meste Alltid

2. Hvor ofte i løpet av det siste året har du følt behov for å spille for mer og mer penger for å oppnå ønsket spenningsnivå? *

Aldri Noen ganger For det meste Alltid

3. Hvor ofte i løpet av det siste året har du gått tilbake en annen dag for å vinne tilbake pengene du har tapt? *

Aldri Noen ganger For det meste Alltid

Chat-knappen er ikke en ordentlig knapp, men en <div> som fungerer som en knapp:


```
<div id="ed24ChatClientContainer"> == $0
  <div>
    <div>
      <div>
        <div class="outerChatContainer">...</div> flex
      </div>
    </div>
  </div>
</body>
```

Tredjepartsløsingen inneholder flere feil-
Skjemaet er ikke laget med <form>, men som <div>:

Minimer- og lukk-knappene er laget med <div>, mens ikonene er laget med <i>:

Sidereferanser

[Selvtest - pengespill](#)

[Selvtest- dataspill](#)

Gjøremål

"Fjern lister rundt skjemaene på "Selvtest - pengespill" og "Selvtest - dataspill".

Vi anbefaler at tredjepartsleverandøren fikser løsningen slik at den samsvarer med WCAG 2.1 på nivå A og AA.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

FS50: Det finnes ledetekster og instruksjoner som beskriver for brukeren hvordan og hva de skal fylle i skjemaet

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Når brukeren skal velge eller legge inn informasjon i et innmatingsfelt, så må det finnes ledetekster og instruksjoner som tydelig angir hva som skal velges eller legges inn. Instruksjonene skal også inneholde beskrivelse om hvilket format informasjonen skal angis i, og annen viktig informasjon som brukeren trenger for å kunne legge inn informasjonen på riktig måte.

Obligatoriske felt

Noen ganger må brukeren fylle ut felt for å kunne sende inn skjemaer. Det må da komme tydelig frem hvilke felt som er obligatoriske og hvilke som er valgfrie. Bruker du kun en stjerne (*), vil ikke alle brukere forstå at feltet er obligatorisk. Stjerneikonets betydning må også formidles gjennom tekst. På Funka anbefaler vi at dersom de fleste feltene er obligatoriske, så fortell heller brukeren om hvilke felt som er valgfrie, se eksempel under.

Deltagarinformation

Namn

Titel/ Arbeidsområde (valfri)

E-post

Kommentar

Vi har ikke funnet problemer, men vi kommer med et forbedringsforslag.

Alle spørsmålene er obligatoriske og merket med asterisk/stjerne:

1. Hvor ofte i løpet av det siste året har du satset mer enn du egentlig har hatt råd til å tape? *

Aldri Noen ganger For det meste Alltid

Sidereferanser

[Selvtest - Pengespill](#)

[Selvtest- Dataspill](#)

Gjøremål

Vi anbefaler å heller skrive på toppen at alle svar er obligatoriske og fjerne asteriskene/stjernene.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.2 \(A\)](#)

[Elmer 3 - 1.2 Veiledning](#)

[Elmer 3 - 3.3 Utforming av spørsmål](#)

[Elmer 3 - 3.6 Frivillige felter](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.2](#)

FS60: Ledetekster er knyttet til respektive skjemaobjekt

Bakgrunn

Ledeteksten er den teksten som forteller brukeren hva som skal fylles inn i et visst felt, hva en avkrysningsrute eller radioknapp har slags betydning, eller hva brukeren skal velge i en liste. Disse ledetekstene er ofte visuelt tydelig plassert nærme skjemaobjektet (tekstfeltet/avkrysningsruten/radioknappen/listen/knappen) det gjelder, noe som gjør at brukere som ser siden og kan lese teksten blir tydelig informert om formålet med skjemaobjektet.

For at dette skal fungere også for brukere som benytter ulike hjelpemiddel for å ta til seg informasjon, må det finnes en tydelig kobling i koden mellom ledeteksten og skjemaobjektet. Dette gjennomføres med elementet label. Benytt label-element for å legge inn samtlige ledetekster.

Label-elementet må også kobles korrekt til respektive skjemaobjekt med attributtet for som skal peke på skjemaobjektets id. Label-elementet skal ikke bare inkludere ledeteksten, men også eventuell tydeliggjørende informasjon og eventuelle feilmeldinger som er koblet til skjemaobjektet. Husk at det bare er tillatt med én label per skjemaobjekt.

Om grensesnittet kodes med HTML5, skal skjemafeltet være merket med hvilken type informasjon som er forventet.

Eksempel på skjema:

```
<form action="http://www.funka.com/survey" method="post">

  <label for="namn">Namn</label>
  <input type="text" name="namn" id="namn" />

  <label for="country">Land</label>
  <select name="selectCountry" id="country">
    <option disabled>Välj</option>
    <option>Norge</option>
    <option>Sverige</option>
  </select>

</fieldset>
```

```
<legend class="hidden">Godkänn</legend>
<label for="yes">
  <input type="radio" name="accept" id="yes">Ja, jeg
godkänner</label>
  <label for="no">
  <input type="radio" name="accept" id="no">Nej, jeg
godkänner inte</label>
</fieldset>

<label for="comments">Kommentar</label>
  <textarea name="comments" id="comments">
  </textarea>
  <input type="submit" value="Skicka svar" />
</form>
```

Koden genererer følgende skjema:

Namn

Land

Ja, jeg godkänner Nej, jeg godkänner inte

Kommentar

Skicka svar

Kommentar

Vi fant problemer med utformingen av ledetekster i kode og må derfor underkjenne punktet.

Skjemaene "Selvtest dataspill" og "Selvtest pengespill" inneholder ledetekster som gjelder alle radioknappene, men disse er ikke koblet sammen med dem i koden:

```
<div class="gform_group">
  <div class="gform_fields">
    <div class="gform_fields_4" class="gform_fields top_label form_sublabel_below description_below">
      <li id="field_4_5" class="gfield gfield_contains_required field_sublabel_below field_descripti
on_below gfield_visibility_visible qquiz-field">
        <label class="gfield_label"> == 50
        "1. Hvor ofte i løpet av siste halvår tenkte du på spill hele dagen?"
        <span class="gfield_required">*</span>
      </li>
    </div>
    <div class="ginput_container ginput_container_radio">
      <div class="gfield_radio" id="input_4_5"> (fix)
        <li class="gchoice_4_5_0">
          <input name="input_5" type="radio" value="qquiz5719cb947" id="choice_4_5_0">
          <label for="choice_4_5_0" id="label_4_5_0">Aldri</label>
        </li>
      </div>
    </div>
  </div>
</div>
```


FS70: Inngangsfelt i skjemaer kan identifiseres ved korrekt oppmerking i autocomplete attributtet

Bakgrunn

Lange og komplekse skjemaer utgjør ofte et stort problem for mange brukere, ikke minst brukere med kognitive funksjonsnedsettelse. Jo enklere skjemaet er, og jo mindre brukeren trenger å fylle i, desto mindre er risikoen for problemer. Det er mange grupper som har ekstra store problemer med skjemaer. Utenom brukere med kognitive funksjonsnedsettelse utgjør skjemaer også problemer for personer med skrivevansker og brukere med sterkt nedsatt syn.

Attributtet autocomplete gjør det mulig å forenkle utfylling i skjemafelt som inneholder ofte tilbakevendende informasjon, som navn, e-postadresse og telefonnummer. Brukeren trenger kun fylle i informasjonen ved ett tilfelle, og kan la nettleseren lagre informasjonen til neste gang brukeren skal fylle i samme informasjon i andre skjemafelt. Autocomplete brukes på skjemafelt av ulike typer, som for eksempel text, email, number, password.

```
<form action="/abonnere.html">
Fornavn:<input type="text" name="fnavn" autocomplete="given-
name" />
Etternavn: <input type="text" name="enavn"
autocomplete="family-name" />
E-post: <input type="email" name="epost" autocomplete="email"
/>
<input type="submit" value="Abonner"
</form>
```

Det finnes over 40 mulige verdier å bruke i attributtet autocomplete. I visse situasjoner er det ikke ønskelig at nettleseren fyller i skjemafeltet. Eksempler på slike situasjoner er når brukeren skal angi en engangskode ved innlogging til en e-tjeneste eller engangspassord som sendes når et passord må fornyes. Da kan den automatiske kompletteringen skrus av gjennom å sette attributtet autocomplete til off på det spesifikke skjemafeltet.

Hjelpemidler for personer med kognitive funksjonsnedsettelse kan fange opp attributtet autocomplete i skjemafeltet og gi brukeren en enklere og mer lettforståelig beskrivelse av den informasjonen som skjemafeltet skal inneholde.

Et eksempel er når autocomplete settes til verdien "tel", som erstatter eller kompletterer skjemafeltets ledetekst med et telefon-ikon.

For å møte kravet på dette punktet skal skjemafeltet som finnes i WCAG sin liste "Input Purposes for User Interface Components" ha attributtet autocomplete satt til de verdiene som angis i listen.

[Input Purposes for User Interface Components](#)

Kommentar

Vi fant ingen skjemaelementer som trenger dette. Punktet er derfor ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.3.5 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.5](#)

FS80: Utvidede beskrivelser av et spesifikt skjemaobjekt er koblet til dette skjemaobjektet

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Det er ikke alltid at en kort beskrivelse er tilstrekkelig for å forklare for brukeren hva, hvordan og hvorfor visse opplysninger i skjemaet må fylles ut. Når det er behov for en utvidet forklaring, for eksempel for å avklare datoformat, eller hvorfor du spør brukeren å fylle ut litt informasjon, skal forklaringen være koblet til skjemaobjektet like tydelig som for vanlig ledetekst.

Den enkleste måten er å la den utvidede beskrivelsen være en del av label-elementet. Det er den mest robuste metoden. Du kan også jobbe med wai-aria attributten aria-labelledby og aria-describedby, men da kommer en del brukere til å miste informasjonen. Hvis det er et problem eller ikke må avklares fra tilfelle til tilfelle, fordi det avhenger av situasjonen og brukeren systemet retter seg mot.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

FS100: Viktige skjema gir brukeren mulighet til å lese et sammendrag av informasjonen som skal sendes før denne bekrefter og sender inn

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Når en nettbasert funksjon brukes for juridisk bindende formål, eller for å overføre penger, er det ekstra viktig at brukeren faktisk forstår hva som kommer til å skje. Det er også lett å velge "OK" i en netjtjeneste uten at være sikker på konsekvensene. For å unngå unødvendige problemer, bør brukeren få mulighet til å lese gjennom et sammendrag før endelig innsending, og deretter bekrefte innsendingen. Dette kan handle om:

- Juridisk bindende handlinger
- Økonomiske transaksjoner
- Endring og sletting av lagret informasjon

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder - vi fant ikke slike skjemaer. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.4 \(AA\)](#)

[Elmer 3 - 5.2 Gjennomlesing](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.4](#)

FS120: Knappers funksjon framgår tydelig

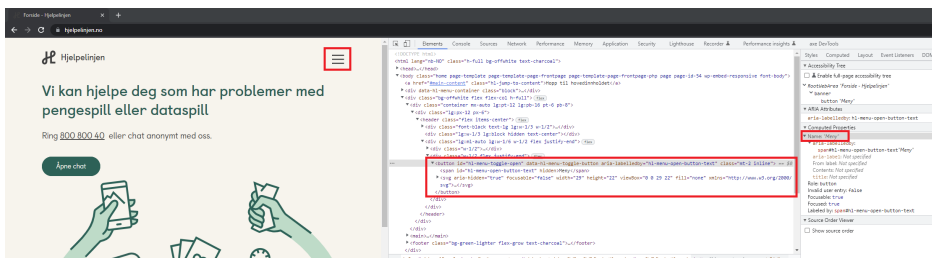
! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

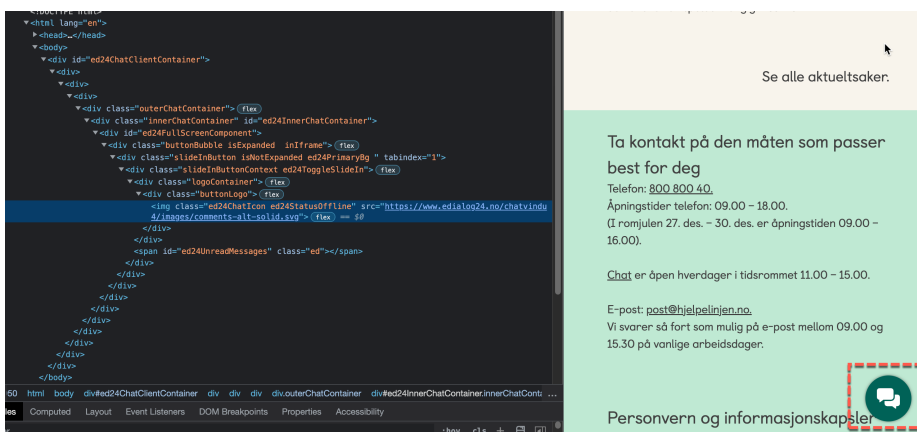
Det er viktig at brukere forstår hva som kommer til å skje når de klikker på en knapp. Knapper bør derfor være selvforklarende slik at brukeren forstår deres funksjon. En knapp som heter "OK" er for eksempel ikke like tydelig som en knapp som heter "Kommentar" eller "Abonner".

Kommentar

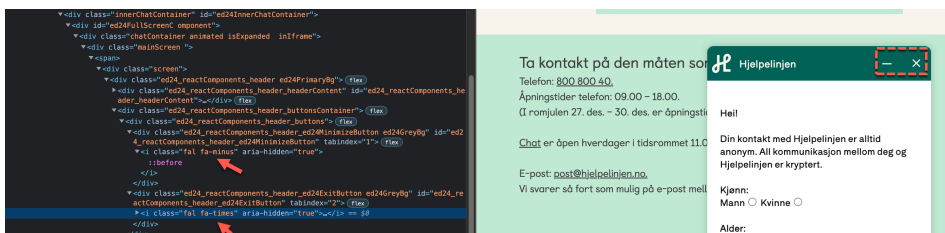
Vi har ikke funnet direkte problemer på Hjelpelinjen.no (bare en forbedringsmulighet), men vi har funnet problemer med tredjepartschatten. Eksempel på forbedring: "Hamburger"-ikonet er uten synlig tekst:

Eksempler på feil i tredjepartschatten.
Chat-knappen mangler tilgjengelighetsnavn:

Knappene i chatten som minimerer/lukker chatvinduet mangler tilgjengelighetsnavn i koden:

Gjøremål

Ikonet "Hamburger" kunne ha synlig tekst "Meny" for å være forståelig for flere.
Tredjepartschatten har problemer i koden, vi foreslår at leverandøren fikser samsvar med WCAG 2.1 på nivå A og AA.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.1.1 (A)

WCAG 2.0 - 4.1.2 (A)

WCAG 2.1 - 1.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 4.1.2 (A)

Elmer 3 - 5.3 Send-knapp

EN 301 549 - 9.1.1.1

EN 301 549 - 9.4.1.2

FS130: Seksjoner i skjema er gruppert

× Underkjent

Bakgrunn

Lengre skjema må deles opp og grupperes. Dette gjør det enklere å se hvilke deler som hører sammen, både visuelt og i et hjelpemiddel. Grupperinger av objekt gjøres med hjelp av fieldset og legend.

Eksempel på et skjema med grupperinger:

```
<form action="http://funka.com/survey" method="post"
onsubmit="return checkForm(f);">

<fieldset>

<legend>Leveringsadresse</legend>

<label for="name1">Navn:</label>
<input type="text" name="name1" id="name1">

<label for="adress1">Adresse:</label>
<input type="text" name="adress1" id="adress1">

<label for="pnum1">Postnummer:</label>
<input type="text" name="pnum1" id="pnum1">

<label for="sted1">Sted:</label>
<input type="text" name="sted1" id="sted1">

</fieldset>

<fieldset>

<legend>Faktureringsadresse</legend>
```

```
<label for="name2">Navn:</label>
<input type="text" name="name2" id="name2">

<label for="adress2">Adresse:</label>
<input type="text" name="adress2" id="adress2">

<label for="pnum2">Postnummer:</label>
<input type="text" name="pnum2" id="pnum2">

<label for="sted2">Sted:</label>
<input type="text" name="sted2" id="sted2">

</fieldset>

<input type="submit">

</form>
```

Hvis du har en gruppe med radioknapper eller avkrysningsruter, må du alltid bruke fieldset og legend for å gi gruppen en felles beskrivelse. Uten dette blir det, litt forenklet, som å skulle svare på et spørsmål du ikke vet hva er.

Kommentar

Vi har oppdaget at radio knappene ikke er koblet riktig, derfor må vi underkjenne dette punktet.

Vi har funnet at ledetekstene i "Selvtest- dataspill" og "Selvtest- pengespill" ikke er koblet til radio knappene, slik det også er nevnt i FS60.

Eksempel: "Selvtest- dataspill":

```

<div class="bg-white flex flex-col h-full" data-bbox="91 65 412 275">
  <div class="container mx-auto lg:pt-10 pt-6 pb-4">
    <div class="container mx-auto">
      <div class="grid grid-cols-1">
        <div class="text-align-center">
          <h2>Spiller du for mye dataspill? Ta testen anonymt.</h2>
          <h3>Test om du spiller for mye pengespill her</h3>
        </div>
        <div class="form">
          <div class="form-heading">
            <h4>Selvtest dataspill</h4>
          </div>
          <div class="form-body">
            <div class="form-field">
              <div class="form-label">1. Hvor ofte i løpet av siste halvår tenkte du på spill hele dagen?*</div>
              <div class="form-radio">
                <input type="radio"/> Aldri
                <input type="radio"/> Nesten aldri
                <input type="radio"/> Av og til
                <input type="radio"/> Ofte
                <input type="radio"/> Veldig ofte
              </div>
            </div>
            <div class="form-field">
              <div class="form-label">2. Hvor ofte i løpet av siste halvår brukte du mer og mer tid på spill?*</div>
              <div class="form-radio">
                <input type="radio"/> Aldri
                <input type="radio"/> Nesten aldri
                <input type="radio"/> Av og til
                <input type="radio"/> Ofte
                <input type="radio"/> Veldig ofte
              </div>
            </div>
            <div class="form-field">
              <div class="form-label">3. Hvor ofte i løpet av siste halvår begynte du å spille for å slippe å tenke på andre ting?*</div>
              <div class="form-radio">
                <input type="radio"/> Aldri
                <input type="radio"/> Nesten aldri
                <input type="radio"/> Av og til
                <input type="radio"/> Ofte
                <input type="radio"/> Veldig ofte
              </div>
            </div>
            <div class="form-field">
              <div class="form-label">4. Hvor ofte i løpet av siste halvår spilte du videre, selv om andre ba deg stoppe?*</div>
              <div class="form-radio">
                <input type="radio"/> Aldri
                <input type="radio"/> Nesten aldri
                <input type="radio"/> Av og til
                <input type="radio"/> Ofte
                <input type="radio"/> Veldig ofte
              </div>
            </div>
            <div class="form-field">
              <div class="form-label">5. Hvor ofte i løpet av siste halvår falt du dag/dørlig når du ikke kunne spille eller ikke fikk lov til å spille?*</div>
              <div class="form-radio">
                <input type="radio"/> Aldri
                <input type="radio"/> Nesten aldri
                <input type="radio"/> Av og til
                <input type="radio"/> Ofte
                <input type="radio"/> Veldig ofte
              </div>
            </div>
          </div>
        </div>
      </div>
    </div>
  </div>
</div>

```

Spiller du for mye dataspill? Ta testen anonymt.

Test om du spiller for mye pengespill her

Selvtest dataspill

- Hvor ofte i løpet av siste halvår tenkte du på spill hele dagen? *
 - Aldri
 - Nesten aldri
 - Av og til
 - Ofte
 - Veldig ofte
- Hvor ofte i løpet av siste halvår brukte du mer og mer tid på spill? *
 - Aldri
 - Nesten aldri
 - Av og til
 - Ofte
 - Veldig ofte
- Hvor ofte i løpet av siste halvår begynte du å spille for å slippe å tenke på andre ting? *
 - Aldri
 - Nesten aldri
 - Av og til
 - Ofte
 - Veldig ofte
- Hvor ofte i løpet av siste halvår spilte du videre, selv om andre ba deg stoppe? *
 - Aldri
 - Nesten aldri
 - Av og til
 - Ofte
 - Veldig ofte
- Hvor ofte i løpet av siste halvår falt du dag/dørlig når du ikke kunne spille eller ikke fikk lov til å spille? *
 - Aldri
 - Nesten aldri
 - Av og til
 - Ofte
 - Veldig ofte

Tredjepartsløsning Chat har samme problem:

```

<div class="chat-container">
  <div class="chat-header">
    <h3>Hjelpelinen</h3>
  </div>
  <div class="chat-body">
    <div class="chat-message">
      <p>Vi kan hjelpe deg som har problemer med pengespill eller dataspill</p>
    </div>
    <div class="chat-form">
      <input type="text" value="Ring 800 800 40 eller chat anonymt med oss."/>
      <button type="button" value="Åpne chat">Åpne chat</button>
    </div>
  </div>
</div>

```


Sidereferanser

[Selvtest- dataspill](#)

[Selvtest- pengespill](#)

Gjøremål

Det er viktig at radio knappene er inkludert i <fieldset>, hvor <legend> teksten fungerer som ledetekst for alle radio knappene. På denne måten vil skjermleserbrukere forstå hva ledeteksten til radio knappene gjelder."

Tredjepartsløsningen må oppfylle kravene i WCAG 2.1 på nivå A og AA for å være tilgjengelig for alle brukere.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

FS140: Brukeren blir tydelig informert når det oppstår feil

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Hvis det finnes en mulig til å gjøre feil, kommer enkelte brukere til å gjøre feil. Da er det viktig at brukeren får vite at noe har blitt feil.

Gi en samlet feilmelding øverst

Det finnes flere ulike måter å vise at en feil har oppstått, men for at så mange brukere som mulig skal oppfatte det, skal de fleste skjema tilby en samlet feilmelding øverst. Dette skal tydelig angi:

- At det blitt feil. Bruk gjerne både en overskrift og et ikon for å angi at det er en feilmelding.
- Hvilke feil som har skjedd. Gjerne i form av en punktliste.
- Hvor feilen har skjedd. Navngi skjemaobjektene der feilen finnes.
- Om mulig også hva brukeren skal gjøre for å korrigere feilen.

Beskriv feilen ved respektive felt

Der det har oppstått feil i skjemaet, må det finnes en tydelig feilmelding, helst med et ikon. Også her bør feilen beskrives for brukeren.

Hva kan jeg gjøre mer?

Enda bedre blir det om du også tilbyr livevalidering slik at feil oppdages etter hvert som brukeren fyller i feltene. Tenk da på at ikke alle brukere kommer til å se dette, det må derfor gå og sende inn skjemaet også uten at brukeren har korrigert feilen. Når brukeren sender inn, skal hun få en samlet feilmelding som beskrevet over.

Andre typer feil

Et annet eksempel på feil som kan oppstå, er når brukeren forsøker å laste inn en side som ikke finnes. Da må nettstedet gi en tydelig feilmelding som forteller at siden ikke finnes, og gi brukeren mulighet å finne informasjonen på annet måte. Dette løses normalt ved å designe sin egen side for 404-feil.

Kommentar

Vi har ikke oppdaget noen problemer, men vil likevel komme med forslag til forbedringer.

Vi har funnet eksempler på feilmeldinger som vises øverst på skjemaene for

"Selvtest- pengespill" og "Selvtest- dataspill" før selve skjemaet:

Det oppstod en feil ved innsending. Feilene er uthevet nedenfor.

1. Hvor ofte i løpet av det siste året har du satset mer enn du egentlig har hatt råd til å tape? *

- Aldri Noen ganger For det meste Alltid

2. Hvor ofte i løpet av det siste året har du følt behov for å spille for mer og mer penger for å oppnå ønsket spenningsnivå? *

- Aldri Noen ganger For det meste Alltid

3. Hvor ofte i løpet av det siste året har du gått tilbake en annen dag for å vinne tilbake pengene du har tapt? *

- Aldri Noen ganger For det meste Alltid

Feltet må fylles ut

4. Hvor ofte i løpet av det siste året har du lånt penger eller solgt gjenstander for å skaffe penger til spill? *

- Aldri Noen ganger For det meste Alltid

Feltet må fylles ut

Sidereferanser

Selvtest- dataspill

Selvtest- pengespill

Gjøremål

Vi foreslår at neste steg for å gjøre feilene enda mer synlige for brukere er å...

- Brukere som prøver å sende skjemaet og glemmer å velge et eller flere radioknapper, får samme feilmelding uavhengig av antall manglende radioknappverdier. Vi foreslår at feilmeldingen nøyaktig reflekterer hva som er problemet (for eksempel "Du har ikke sendt alle svarene, vi mangler fortsatt X svar.").
-

Vi anbefaler også å bruke ikoner for å kommunisere hvilken linje med radio knapper som inneholder feilene. Dette kan gjøre det enklere for brukeren å identifisere og rette opp feilene

-

Vi foreslår også at feilmeldingene flyttes over radio knappene, slik at svaksynte brukere som bruker zoom lettere finner de.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.1 \(A\)](#)

[Kvalitet på nett - 6.1](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.1](#)

FS150: Feilmeldinger er koblet til respektive skjemaobjekt

× Underkjent

Bakgrunn

Når feilmeldinger legges inn i skjemaet og er relatert til et spesifikt skjemaobjekt eller en gruppe av objekt (for eksempel en gruppe av radioknapper), må de kobles til skjemaobjektet eller gruppen. Det gjøres normalt sett ved å legge inn feilmeldingen som en del av label-elementet eller legend-teksten.

Eventuelt kan det innebære at feilmeldingen legges inn to ganger, en gang som vises visuelt og en som ligger skjult i den eksisterende ledeteksten. I så fall er det bra å skjule det visuelle feilmeldingen for hjelpemiddel og se til at det visuelt skjulte feilmeldingen leses.

Dette kan for eksempel gjøres med følgende HTML-kode:

```
<label for="navn">Navn: <span class="skjult">Feil: Du har glemte å skrive inn navnet ditt</span></label>
```

```
<input id="navn" type="text">  
  
<span aria-hidden="true">  
  Du har glemte å skrive navnet ditt  
</span>
```

CSS-kode:

```
.skjult { position: absolute; left: -2000px;}
```

Selvfølgelig er det beste om du bare behøver legge inn feilmeldingen én gang og gjøre den synlig for alle.

Kommentar

Vi har oppdaget problemer med feilmeldinger som ikke er koblet til riktig felt og må derfor underkjenne dette punktet.

Eksempler finnes på "Selvtest dataspill" og "Selvtest- pengespill":

Dataspill:

Pengespill:

Sidereferanser

[Selvtest- dataspill](#)

[Selvtest- pengespill](#)

Gjøremål

Det finnes flere alternativer for å løse problemet med ikke-koblede feilmeldinger, men vi anbefaler at feilmeldingen vises inne i <label>, slik at den er tydelig for

skjerml Leserbrukere og svaksynte som bruker stor zoom. CSS kan brukes for å skape litt plass mellom opprinnelig ledetekst og radio knappene, slik at feilmeldingen kommer mellom dem.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

FS170: Alle feil beskrives med tekst

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Feilmeldingen kan inneholde bilder eller til og med filmer, men det er viktig at det alltid finnes en feilmelding i form av tekst. Det holder altså ikke med et ikon for å indikere at noe er feil, det skal alltid uttrykkelig stå i tekst hva som er feil.

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravene i dette punktet tilfredsstillende for de delene vi har sjekket. Derfor anser vi dette punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.1 \(A\)](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.1](#)

FS180: Når det er mulig, bør det være klart hvordan feilene kan rettes opp

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Beskriv så detaljert som mulig hva som er feil og hvordan brukeren kan ordne det.

Du kan for eksempel komme med forslag på hva som kan være feil:

Du må angi en epostadresse som inneholder et @-tegn

I stedet for

Du må angi en gyldig e-postadresse

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravene i dette punktet tilfredsstillende for de delene vi har sjekket. Derfor anser vi dette punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.3 \(AA\)](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.3](#)

Tabeller

TB40: Tabelldata er kodet med korrekt tabellkode

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Kod tabeller med korrekt tabellkode. Det er mulig å skape innhold som ser ut som tabeller, men som ikke er kodet som faktiske tabeller. Det finnes også HTML5-roller og WAI-ARIA attributt som kan brukes for å skape tabeller i stedet for tradisjonell HTML-kode, men det er løsninger som i dag ikke alltid fungerer bra for brukere med hjelpemidler. Tabeller skal derfor alltid bygges opp med elementene table, tr, th og td.

Kommentar

Vi fant ingen tabeller i løsningen, derfor vurderer vi punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

TB50: Overskrifter til tabeller er kodet med elementet caption

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

For at brukerne enkelt skal forstå en tabell, må det finnes tydelige tabelloverskrifter som er korrekt lagt inn.

Elementet caption vises visuelt som en overskrift og gir samtidig tabellen et navn. Navnet gjør det mulig for hjelpeteknologi å skille mellom ulike tabeller.

Overskriften skal kort forklare hvilken informasjon tabellen inneholder. Med mindre det er spesielle grunner, er det elementet caption som skal brukes til å opprette overskriften i en tabell.

Caption-elementet legges øverst i tabellen på samme nivå som tabellrader (tr-element):

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>
  <tr>
```

...

Bilden under viser et eksempel på en tabelloverskrift.

Flight prices Stockholm - Oslo

MORNING FLIGHTS	AFTERNOON FLIGHTS	EVENING FLIGHTS
1500:-	1750:-	1750:-
150€	175€	175€
150\$	175\$	175\$

Kommentar

Vi fant ingen tabeller i løsningen, derfor vurderer vi punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

TB60: Rad- og kolonneoverskrifter er kodet med elementet th

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

For at brukerne skal kunne tolke innholdet i en tabell riktig, er det viktig at tabellene har tydelige kolonne- og radoverskrifter. Disse overskriftene skal ikke bare være visuelt tydelige, de må også være strukturelt korrekt laget med elementet th. Th forteller at det er en "table header cell", dvs. en tabelloverskrift, i motsetning til td-elementet som sier at cellen er en "table data cell".

Alla tabelloverskrifter skal legges inn med elementet th.

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <th>Morning flights</th>
```

```

<th>Afternoon flights</th>
<th>Evening flights</th>
</tr>

<tr>
<td>1500:-</td>
<td>1750:-</td>
<td>1750:-</td>
</tr>
...
</table>

```

Bilden under viser et eksempel på kolonneoverskrifter.

Flight prices Stockholm - Oslo

MORNING FLIGHTS	AFTERNOON FLIGHTS	EVENING FLIGHTS
1500:-	1750:-	1750:-
150€	175€	175€
150\$	175\$	175\$

Kommentar

Vi fant ingen tabeller i løsningen, derfor vurderer vi punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

TB70: Attributet scope blir brukt for å indikere retningen til hver rad- og kolonneoverskrift

Bakgrunn

Tabelloverskriftene må kobles korrekt med de datacellene som er underordnet overskriften. For enkle tabeller med én akse, holder det at tabelloverskriften er identifisert som. I tabeller med tabelloverskrifter for både rader og kolonner, bør dette elementet suppleres med scope-attributtet.

For kolonneoverskrifter skal scope="col" brukes, og for radoverskrifter skal scope="row" brukes.

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <td></td>
    <th scope="col">April</th>
    <th scope="col">May</th>
  </tr>

  <tr>
    <th scope="row">Morning flights</th>
    <td>1500:-</td>
    <td>1750:-</td>
  </tr>
  ...
</table>
```

Bilden under viser et eksempel på kolonne- og radoverskrifter.

Flight prices Stockholm - Oslo

	APRIL	MAY
MORNING FLIGHTS	1500:-	1750:-
AFTERNOON FLIGHTS	1250:-	Sold out
EVENING FLIGHTS	No departure	1750:-

Kommentar

Vi fant ingen tabeller i løsningen, derfor vurderer vi punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

TB100: Komplekse tabeller kompletteres med relevant kode

Ikke aktuelt

Bakgrunn

Komplekse tabeller må ha mer spesifikke koblinger mellom overskrifter og dataceller enn enkle tabeller. Dette kan gjøres ved å skrive inn en unik id på hver overskrift og deretter referere til de ulike cellenes overskrifter i attributtet headers.

I komplekse tabeller kan logiske kategorier også skapes ved hjelp av attributtet axis, som brukes til å gruppere overskrifter i samlede kategorier.

Eksempel på en mer kompleks tabell der overskriftscellene og datacellene kobles sammen:

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <td></td>
    <th colspan="2" id="airline1">Funka airlines</th>
    <th colspan="2" id="airline2">Fake airlines</th>
  </tr>
```

```

<tr>
  <td></td>
  <th id="month1" headers="airline1">April</th>
  <th id="month2" headers="airline1">May</th>
  <th id="month3" headers="airline2">April</th>
  <th id="month4" headers="airline2">May</th>
</tr>

<tr>
  <th id="time1">Morning flights</th>
  <td headers="airline1 month1 time1">1500:-</td>
  <td headers="airline1 month2 time1">1750:-</td>
  <td headers="airline2 month3 time1">1250:-</td>
  <td headers="airline2 month4 time1">1750:-</td>
</tr>
...

</table>

```

Bilde under viser et eksempel på en kompleks tabell med flere koblinger.

Flight prices Stockholm - Oslo

	FUNKA AIRLINES		FAKE AIRLINES	
	APRIL	MAY	APRIL	MAY
MORNING FLIGHTS	1500:-	1750:-	1250:-	1750:-
AFTERNOON FLIGHTS	1250:-	Sold out	1500:-	Sold out
EVENING FLIGHTS	No departure	1750:-	No departure	1750:-

Hvis du har en så kompleks tabell som denne, bør du først og fremst verdsette å dele den inn i flere, enklere tabeller eller på annen måte forenkle opplegget slik at du kan klare deg med kun scope for å tilknytte overskrifter og dataceller.

Kommentar

Vi fant ingen tabeller i løsningen, derfor vurderer vi punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

Script og WAI-ARIA

SW20: Bruk WAI-ARIA for å formidle informasjon som ikke kan formidles med HTML, og som øker brukeropplevelsen

× Underkjent

Bakgrunn

Standarden WAI-ARIA inneholder et sett med attributter som kan brukes for å tydeliggjøre ulike HTML-objekters funksjon, verdi og rolle. En del av det som inngår i WAI-ARIA har allerede bra løsninger i HTML5, og da skal HTML-løsningen brukes. Men mye i wai-aria tydeliggjør og øker tilgjengeligheten ytterligere utover det som er innebygd i HTML5.

Et eksempel der HTML5 og WAI-ARIA overlapper gjelder navigering. Du skal helst benytte HTML5 attributtet <nav> for å vise at noe er en meny, men det finnes en mulighet i WAI-ARIA å også angi det gjennom attributtet `role="navigation"`. Vår anbefaling er altså at du helst bruker løsningen som finnes i HTML5.

Et tydelig eksempel på hvordan WAI-ARIA øker brukernytten, er attributtet `ARIA-expanded`. Dette brukes på knapper som feller ut og klapper sammen områder eller flater. For eksempel skal menyknappen i mobilmenyen ha `ARIA-expanded`. Ved å angi `true` for når menyen er utfoldet og `false` for når den ikke er det, indikerer du for brukere som ikke ser grensesnittet om menyen er utfoldet eller ikke.

Ikke overbruk WAI-ARIA

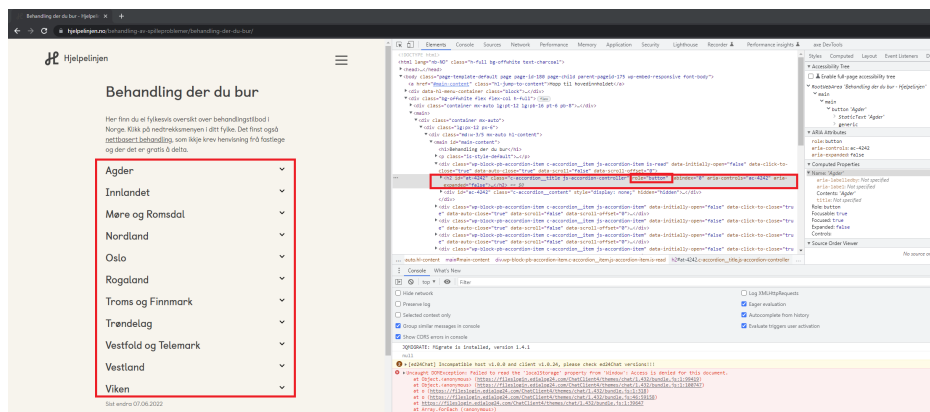
Selv om WAI-ARIA inneholder mye som er bra, så det er viktig at du ikke overbruker standarden. Du skal bare legge til objekter om du vet at det øker brukernytten. Unngå å legge på WAI-ARIA om HTML-koden allerede tydeliggjør funksjonen. For eksempel er det unødvendig å skrive `<button role="button">`, det risikerer bare å skape dobbel opplesing for brukerne. Bruk ikke heller `role="menu"` og `role="menuitem"` for vanlige nettstedsmenyer, dette er tenkt for applikasjoner, for

eksempel teksteditorer, og brukerne blir bare forstyrret over å høre hjelpemidlene lese "menyobjekt" for hver lenke i menyen.

Kommentar

Vi fant problemer og må derfor underkjenne punktet.

På "Behandling der du bur" er overskrifter gjort om til knapper:

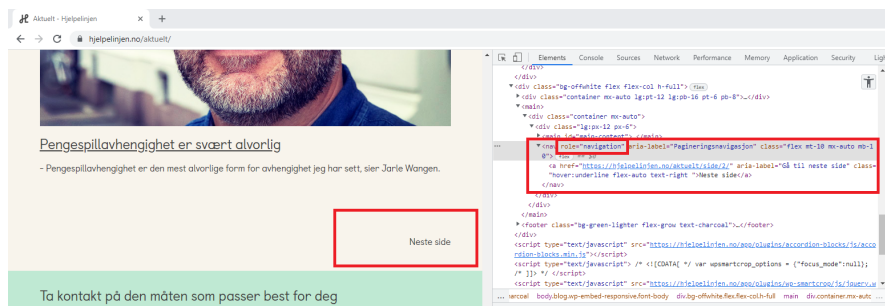

Som nevnt i punkt SW70 fungerer ikke aria-polite på riktig måte.

Navigasjonen vises som en modal (på toppen av alt annet), men er ikke kodet som en modal (som nevnt i punkt SW90).

Vi har også et forbedringsforslag

Eksempel på "Aktuelt": HTML-elementet <nav> bruker også rollen "navigation" i tillegg.

Sidereferanser

[Aktuelt](#)

[Behandling der du bur](#)

Gjøremål

HTML-elementer som allerede har "eksplisitt semantikk", som en overskrift i eksempelet, bør ikke bruke ARIA-roller for å endre semantikken. Løsningen er

enkel: bruk en knapp inne i <h1>: <h1><button aria-expanded="false" aria-controls="trekkspill-1">Trekkspill 1</button></h1>.

Sjekk forslag for riktig implemenasjon av aria-polite i punkt SW70.

Navigasjonen må kodes som modal (sjekk punkt SW90).

Forbedring: Elementet <nav> har allerede rollen "navigation" ifølge HTML, derfor er det ikke nødvendig å bruke role="navigation" og vi anbefaler å fjerne role="navigation".

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

SW50: Når nye elementer legges inn i siden, skal de plasseres på rett plass både visuelt og strukturelt

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Iblant legges nytt innhold eller nye funksjoner inn på siden uten at den lastes om. Når det skjer er det viktig at den nye funksjonen eller informasjonen kommer opp på riktig sted både visuelt og strukturelt. Om søkeforslag dukker opp i et nytt område på skjermen når brukeren begynner å skrive i søkefeltet er det viktig at dette området er plassert visuelt tydelig der det hører hjemme, men også på rett plass i strukturen. Da vil også hjelpemidler strukturelt kunne presentere informasjonen på rett sted. Den beste løsningen på dette er om det gjøres på en slik måte at den nye koden settes inn på rett plass, som følgende eksempel:

```
<label for="sok">Søk</label>
<input type="search" id="sok" />
<!-- Søkeforslag lastes inn her -->
<input type="submit" value="Søk" />
```

Det finnes andre måter å løse dette på også, som for eksempel gjennom ved å benytte script gjenkjenne hva brukeren gjør og flytte fokus slik at effekten for brukeren blir den samme. Hvordan dette fungerer burde alltid testes i praksis med de vanligste hjelpemidlene.

Et vanlig problem er at et nytt område plasseres visuelt korrekt, men havner sist

på siden i strukturen. Om et hjelpemiddel ikke finner noe før bunnteksten er det en stor risiko for at brukeren aldri kommer til å finne det.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.2](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

SW60: Når nytt innhold eller nye områder åpnes, får brukeren direkte fokus på dette

× Underkjent

Bakgrunn

Om et dekkende lag, eller et nytt område åpnes dynamisk på siden, er det viktig at brukere med en gang får fokus på dette (om det ikke forstyrrer brukeren).

Eksempel på unntak er søkeforslag. Brukerens fokus skal ikke flyttes automatisk til søkeforslagene så fort de dukker opp, ettersom det vil være forstyrrende.

For en bruker som navigerer med tastaturet er det viktig å komme direkte inn i det nye laget eller innholdet uten å behøve tabbe til slutten av siden. Om det er et skjema kan fokus settes i det første feltet, ellers skal det første tabsteget etter lenken som åpnet laget eller resulterte i at det nye området lastes inn, lede inn til første lenken i området.

Tenk også på at leserekkefølgen må bli korrekt for brukere med opplesende hjelpemiddel. Når de fortsetter lesingen nedover på siden fra den lenken som åpnet laget, skal lesingen fortsette inne i laget det gjelder. Dette kan kreve at du tester det med hjelpemiddel.

Om det gjelder meldinger og dialogvinduer bør WAI-ARIAs roller for meldinger og meldingsdialoger benyttes. Om det er et skjema bør det være rollen alerdialog:

```
role="alertydialog"
```

Ellers rollen alert:

```
role="alert"
```

Informasjon om WAI-ARIA (W3C sitt nettsted, engelsk)

Kommentar

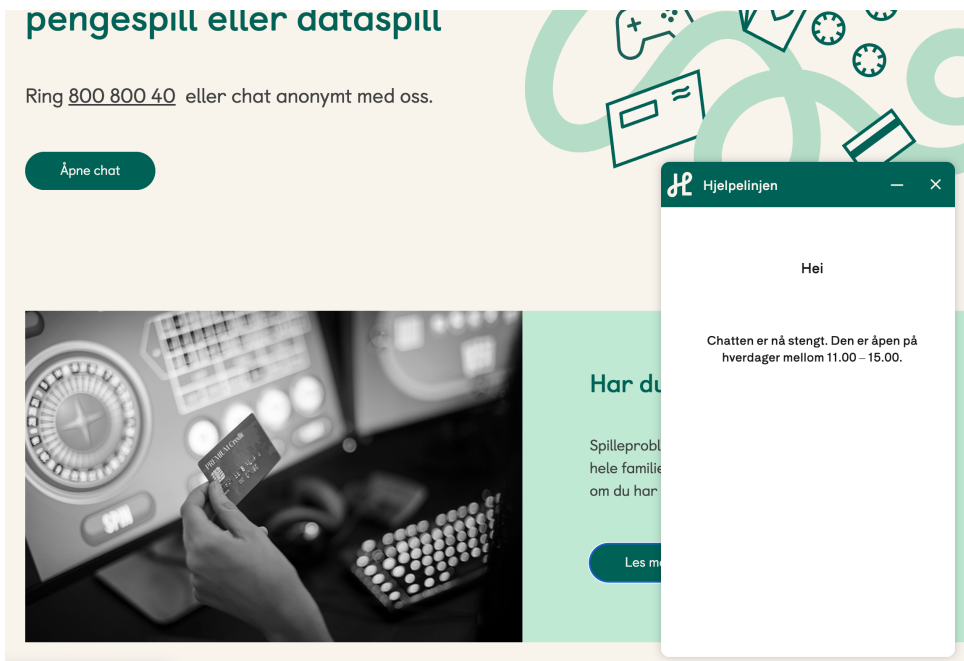
Vi fant problemer og må derfor underkjenne punktet.

Eksempel er håndtering av fokus i hovednavigasjon, når menyen åpnes er fokus ikke flyttet inne;

The screenshot shows a dark-themed website for 'Hjelpelinjen'. On the left, there is a main heading: 'Vi kan hjelpe deg som har problemer med pengespill eller dataspill'. Below this, it says 'Ring 800 800 40 eller chat anonymt med oss.' and there is a button labeled 'Åpne chat'. On the right, there is a vertical navigation menu with the following items: 'Forside', 'Har du et spilleproblem?', 'Behandling av spilleproblemer', 'Pårørende', 'Økonomisk hjelp', 'Fakta om spel', 'Aktuelt', 'Om oss', and 'Personvern'. At the bottom of the menu, there are contact details: a phone icon with '800 800 40' and an email icon with 'post@hjelpelinjen.no'.

Tredjepartsløsning for Chat har samme problem - "Åpen chat" flytter ikke fokus inne chatten:

Sidereferanser

Start

Gjøre mål

Problemet med navigasjon kan løses når punkt NL30 er løst, men det er uansett lurt å flytte fokus automatisk til navigasjonen. `<nav tabindex="-1" id="main-nav">` kan brukes i JavaScript for å flytte fokus til hele navigasjon når navigasjonen utvides/vises (ved bruk av `document.getElementById("main-nav").focus();` i JavaScript).

Tredjepartsløsninger må være i samsvar med WCAG 2.1 på A og AA nivå og vi anbefaler at leverandør fikser dem.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

SW70: Brukeren informeres om status etter en gjennomført handling, uten at fokus flyttes

Bakgrunn

Det er svært vanskelig for brukere med sterkt nedsatt syn å oppfatte oppdateringer i grensesnittet som skjer uten at siden lastes om. Det kan være at det skjer en forandring i en pågående prosess, for eksempel en oppdatert kjøplass på et nettsted for salg av konsertbilletter. Det kan også handle om å informere brukeren om hvor mange søketreff et søk har resultert i, eller validering av feil i et skjema. Det er problematisk for brukeren å raskt flytte seg til en annen del av grensesnittet for å rekke å lese en statusmelding innen det er utdatert eller har blitt oppdatert.

Eksempler på statusendringer er:

- Informasjon om antall søketreff i et søk
- En forandring skjer i en ventende applikasjon
- En forandring skjer i en pågående prosess
- En feil oppstår i et skjema

Når en statusmelding vises på skjermen, skal brukeren få informasjon om det uten å trenge å flytte seg til et annet område på siden. Attributtet `role="alert"`, `ARIA-live` og `ARIA-busy` kan brukes for å informere skjermleserbrukeren om statusmeldingen som vises på andre deler av siden enn der brukeren nå befinner seg. Dette innebærer at brukeren får statusmeldingen, uten å selv trenge og lete etter forandringer eller å oppdatere siden. Hjelpemiddel for brukere med kognitive funksjonsnedsettelse kan tydeliggjøre, forsinke eller dempe statusmeldingen, avhengig av hva brukeren foretrekker.

```
<div class="medium-12 columns">
  <h2 aria-live="assertive" aria-atomic="true">
    Ditt søk på <strong><mark>universell
    utforming</mark>
  </strong>resulterte i 538 treff
  </h2>
</div>
```

WAI-ARIA-attributt kan brukes i kombinasjon for å gjøre det tydeligere for brukeren at en statusoppdatering er spesielt viktig. Et eksempel på det er å bruke

attributtet `role="alert"` og `ARIA-live="assertive"` i meldingen som informerer brukeren om at denne holder på å logge ut.

Attributtet `ARIA-live` har tre nivåer som bestemmer hvor høy prioritet en oppdatering i et område skal ha:

- **Assertive** = En viktig melding som skal avbryte hjelpemiddelet så snart som mulig.
- **Polite** = En mindre viktig melding som skal presenteres om brukeren pauser.
- **Off** = En melding som ikke trenger å presenteres for brukeren.

Denne retningslinjen gjelder ikke feilmeldinger i modale vinduer, innhold som vises eller skjules med utfoldbare objekter, eller innhold som krever inntasting fra brukeren. Informasjonen om cookies regnes altså ikke som en statusmelding ettersom det ofte krever at brukeren bekrefter sitt samtykke.

I den svenske versjonen vises et bildeeksempel på søk/slkefunksjon over dette kodeeksempelen.

Kommentar

Vi fant problemer med dette og må underkjenne punktet.

Eksempel: valideringsmeldinger i skjemaet er kodet med `aria-live="polite"`, men det fungerer ikke på grunn av feil bruk av kode. Samtidig finnes det flere `aria-live="polite"` som kan være problematiske for skjermleserbrukere.

The screenshot shows a web browser window with the URL `hjelpefunksjon.no`. The page title is "Test om du har problemer med pengespill". The main content is a form titled "Test om du spiller for mye dataspill her." with three questions. The first question is "1. Hvor ofte i løpet av det siste året har du satt mer enn et egentlig har hatt råd til å tape?" with radio buttons for "Aldri", "Noen ganger", "For det meste", and "Alltid". The second question is "2. Hvor ofte i løpet av det siste året har du følt behov for å spille for mer og mer ganger for å oppnå ønsket spenningsgrad?" with the same radio buttons. The third question is "3. Hvor ofte i løpet av det siste året har du gått tilbake en annen dag for å vinne tilbake pengene du har tapt?" with the same radio buttons. The developer tools on the right show the DOM tree with a validation message highlighted in red: `div[id=validation_message_3] class=gfield_validation_message aria-live=polite-assertive=off`. The console shows a warning message: `Warning: aria-live attribute is not supported on this element.`

Sidereferanser

[Test om du har problemer med pengespill](#)

Gjøremål

Når aria-live="polite" dukker opp dynamisk på siden, blir den ikke oppdaget av skjermleserbrukere. For å sikre at meldinger når frem til skjermlesere, må aria-live="polite" være med når siden lastes, selv om den kan være tom før feltene får en feilmelding.

Vi foreslår også å bruke bare ett aria-live="polite"-element per side, for å unngå å formidle for mye informasjon til skjermleserbrukere.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 4.1.3 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.3](#)

SW80: Innhold som vises når et objekt har fokus, er fullt brukbart og mulig å nå helt til brukeren flytter fokus

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Brukere med forstørrende hjelpemidler ser bare en liten del av skjermen om gangen, noe som gjør det vanskelig å få overblikk over store områder. Det er også problematisk for brukeren å finne innhold som ligger utenfor det området som blir forstørret. Brukere som navigerer med mus eller tastatur og forstørrende hjelpemidler, som følger musepekeren og tastaturets bevegelser, må derfor kunne flytte fokus uten at et område forsvinner. Denne retningslinjen gjelder både ved hover med musepekeren, og fokus med tastatur.

Et eksempel på dette er megamener, altså menyer som består av flere nivåer og presenteres i store områder som vises når brukeren hovrer over menyen. De dekker ofte annet innhold, og forsvinner når brukerens musepeker går utenfor området. For at brukere med forstørrende hjelpemidler skal kunne komme til alt innhold, skal brukeren kunne flytte fokus fritt innen området uten at det stenges. Brukeren skal også ha mulighet til å stenge området på en enkel måte, for eksempel med Escape-tasten.

Området som ikke skjuler annet innhold trenger ikke ha en stengemekanisme. Et eksempel er menyer som i stedet for og åpnes i et dekkende lag, åpnes ovenfor

sidens innhold, som flyttes ned og plasseres nedenfor menyen. Heller ikke feilmeldinger som beskriver inntastingsfeil trenger å ha en stengemekanisme.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.13 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.13](#)

SW90: Når et modalt vindu vises, skal fokuset stå i modalen til den blir lukket

× Underkjent

Bakgrunn

En vanlig feil ved bruk av modale vinduer er at brukeren kan få fokus bak selve modalen, noe som ofte skaper problemer for ulike grupper av tastaturbrukere. Det er et krav at tastaturfokuset forblir inne i modalen til brukeren selv velger å lukke den.

Når et modalvindu åpnes, skal tastaturfokuset flyttes inn i vinduet. Avhengig av utformingen av modulen, bør fokuset være øverst på modalen.

Etter det må fokuset forbli så lenge det er åpent. Funkas anbefaling er å lage en såkalt "focus trap" via et script, men det finnes også andre løsninger som å sette `tabindex tabindex="-1"` på alle fokuserbare elementer utenfor modalen.

Når brukeren så lukker modalen, skal fokuset gå tilbake til elementet som åpnet modalen. Fokus skal altså ikke forsvinne helt. Vi anbefaler også at lukkeknappen kompletteres med funksjonalitet som gjør det mulig å lukke med Escape-tasten.

Kommentar

Vi fant at navigasjonen vises som en modal (på toppen av alt annet), men er ikke kodet som en modal. Samtidig er det også mulig å fokusere bak den, derfor må vi underkjenne punktet:

Hjelpelinjen

Vi kan hjelpe deg som har problemer med pengespill eller dataspill

Ring [800 800 40](tel:80080040) eller chat anonymt med oss.

Åpne chat

- Forside
- Har du et spilleproblem?
- Behandling av spilleproblemer
- Pårørende
- Økonomisk hjelp
- Fakta om spel
- Aktuelt
- Om oss
- Personvern

800 800 40

post@hjelpelinjen.no

Forbedringsforslag: "Lukk"-knappen kunne også aktiveres ved å trykke på "Esc"-tasten.":

Forside

Har du et spilleproblem?

Behandling av spilleproblemer

Pårørende

Økonomisk hjelp

Fakta om spel

Aktuelt

Om oss

Personvern

800 800 40

post@hjelpelinjen.no

Gjøremål

Problemet med fokus bak modalen kan løses ved å bruke JavaScript for å fange fokus innenfor modalen. "Lukk"-knappen må være tilgjengelig i fokusrekkefølgen, og det bør også være mulig å trykke "Esc" for å lukke navigasjonen. Når navigasjonen lukkes, skal "Hamburger"-knappen være i fokus igjen.

Modalen bør kodes som en modal. For øyeblikket er det fortsatt best å bruke `role="dialog"` og `aria-modal="true"`.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

SW100: Bruk aria-expanded for områder som kan foldes ut og sammen

× Underkjent

Bakgrunn

Attributtet aria-expanded skal brukes for områder som kan foldes ut og sammen. Attributtet settes på elementet som folder ut selve området. aria-expanded="false" indikerer at området er foldet sammen og aria-expanded="true" at det er foldet ut. Dette kan for eksempel være en FAQ-liste, der svarene foldes ut når brukeren klikker på spørsmålet, eller en meny som folder ut undermenyer. Aria-expanded skal bare brukes hvis dette gjøres dynamisk, altså ikke når det skjer med en sideinnlasting.

Hvis det utfoldbare området ikke er i direkte nærhet til elementet som bruker aria-expanded, kan en kobling mellom dem være nødvendig. Koblingen skal deretter skapes med attributtene ARIA-controls eller ARIA-owns.

Eksempel på område som er foldet sammen:

```
<div>
  <button aria-expanded="false">
    When should I use aria-expanded?
  </button>
</div>

<div class="hide">
  <p>
    When an area can be expanded dynamically without
    page reloading.
  </p>
</div>
```

Eksempel på område som er foldet ut:

```
<div>
```

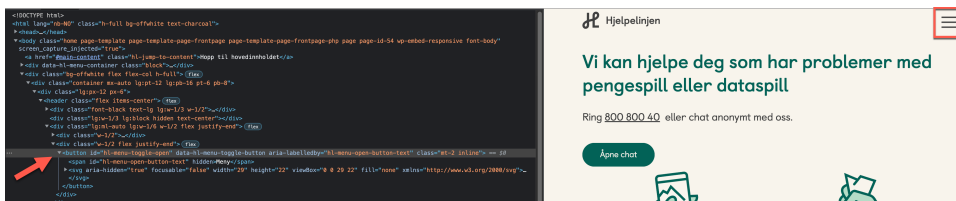
```
<button aria-expanded="true">
  When should I use aria-expanded?
</button>
</div>

<div class="show">
  <p>
    When an area can be expanded dynamically without
    page reloading.
  </p>
</div>
```

Kommentar

Vi fant problemer med dette og må underkjenne punktet.

Eksempel: "hamburger meny-knapp":

Gjøremål

Skjermleserbrukere blir ikke informert om at knappen viser eller skjuler mer innhold. For å løse dette må knappen få `aria-expanded="false"` som dynamisk settes til "true" når menyen vises og til "false" når menyen lukkes.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

Automatiske hendelser

AE20: Nye vindu og dekkende lag åpnes bare når brukeren har valgt å gjøre det

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Nye vinduer og lag som delvis dekker den egentlige nettsiden skaper problem for flere grupper av brukere. De skaper forvirring og er mange ganger vanskelige å stenge. Derfor skal brukeren alltid få informasjon om at ett nytt vindu eller dekkende lag kommer til å åpnes. Brukeren bør også få mulighet til å velge om et nytt vindu eller lag skal åpnes.

Dette punktet er rettet mot lag og vinduer som åpnes automatisk, som for eksempel nettstedsundersøkelser som legger seg over det vanlige vinduet når besøkeren viser en side, eller reklamevinduer som åpner når brukeren kommer inn på nettstedet.

Normalt sett skal ikke nye vinduer og dekkende lag dukke opp uten at brukeren aktivt har klikket på en lenke som tydelig angir hva som kommer til å skje, men et alternativ kan være å la brukeren sette en innstilling der denne aksepterer at denne typen hendelser inntreffer.

Et unntak fra dette punktet er datovelger, forutsatt at brukerens fokus forblir i inndatafeltet som datovelgeren er koblet til.

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravene i dette punktet tilfredsstillende for de delene vi har sjekket. Derfor anser vi dette punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.1](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.2](#)

AE60: Hvis automatiske hendelser eller tidsgrenser brukes finnes det en mulighet for å pause eller forlenge tidsintervallet

Bakgrunn

For hver tidsgrense må det være mulig å enten:

- Deaktivere
- Brukeren kan selv styre hvor lang tidsgrensen skal være og maksverdien er minst ti ganger lenger enn grunnverdien
- For eksempel gjennom at en advarsel kommer opp noen minutter innen tidsgrensen løper ut og brukeren gis mulighet til å forlenge

Brukeren kan for eksempel få mulighet til å deaktivere, endre eller forlenge tidsgrensen gjennom en knapp som vises i sammenheng til tidsgrensen. Et annet alternativ er å vise en melding noen minutter innen utlogging der brukeren kan velge å forlenge innloggingstiden.

Tidsgrensen skal alltid forholde seg til seneste brukeraktivitet som systemet kan kjenne til, ikke til innloggingstidspunktet. Om brukeren for eksempel går fra steg 1 til steg 2 i en tjeneste så skal det nullstille nedtellingen til utloggingen.

Om tidsgrensen er slik at meningen med funksjonen forsvinner helt om denne forlenges eller endres kan det være et akseptabelt unntak. Likeså om tidsgrensen er på minst 20 timer.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.2.4 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.4 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.1](#)

AE80: Hvis et område oppdateres uten at siden lastes om, skal dette være markert med WAI-ARIA-attributtet aria-live

Bakgrunn

ARIA-live angir hvor viktige forandringer i grensesnittet er. Det avgjør for eksempel om et hjelpemiddel skal avbryte brukeren eller ikke.

Benytt følgende verdier:

- **Off:** Benytt for noe som oppdateres ofte, for eksempel aksjeinformasjon.
- **Polite:** Benytt om en endring bare skal gi beskjed om brukeren ikke har noe viktig for seg.
- **Assertive:** Benytt når det skjer noe viktig som brukeren burde gjøres oppmerksom på så snart som mulig.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

Rammer

FR20: Formålet til hver ramme er beskrevet i attributtet title

× Underkjent

Bakgrunn

Formålet til hver enkelt ramme må beskrives i attributtet title. Denne informasjonen presenteres av hjelpemidler for svaksynte og hjelper dem med å forstå om de skal inn i rammen og lese den nettsiden, eller fortsette på den eksisterende nettsiden utenfor rammen.

```
<iframe
  title="Nyheter fra Funka"
  src="funkanews.html">
</iframe>
```

Hvis det er en film som vises i rammen, skal det også nevnes sammen med en kort beskrivelse av filmens innhold.

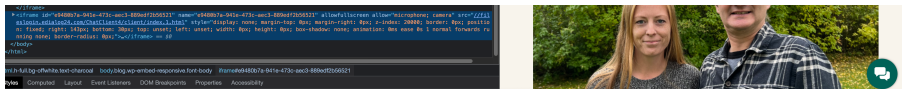
```
<iframe
  title="Film om tilgjengelighet på Youtube"
  src="https://youtube.com/funka">
</iframe>
```

Rammer som utelukkende har til hensikt å samle inn statistikk, bør skjules både visuelt og for hjelpemidler.

```
<iframe
  title="Statistikk"
  src="statistikk.html"
  aria-hidden="true">
</iframe>
```

Kommentar

Vi fant et iframe for chat som mangler tittel og må derfor underkjenne punktet:

Gjøremål

Iframe er som et dokument inne i et annet dokument, og derfor må det ha en beskrivende tittel.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

Søkefunksjoner

SF05: Det er mer enn en måte å finne informasjon på

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

For å oppfylle kravene i WCAG 2.1 på nivå AA, må nettstedet ditt tilby flere måter å finne en bestemt side på (gjelder ikke for trinn i e-tjenester eller prosesser). Om du ikke har en søkefunksjon må du tilby et alternativ, for eksempel et nettstedskart eller en A-Å-funksjon.

Kommentar

Det finnes ikke en søkefunksjon, men siden er ganske liten og det er mulig å nå sidene fra hovednavigasjonen eller fra navigasjonen i footer.

Gjøremål

En søkefunksjon kan være veldig nyttig for flere brukergrupper, og hvis dere får mer innhold, er det lurt å lage en for å hjelpe brukere med å finne det de ønsker.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.5 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.5](#)

Dokumenter og andre medieformater

DM10: Bakgrunnslyd kan enkelt stenges av manuelt, eller avslutter automatisk innen 3 sekunder

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

På samme måte som bevegelser i grensesnittet påvirker besøkerens evne å ta til seg informasjonen, påvirker også bakgrunnslyd konsentrasjonsevnen. Derfor skal bakgrunnslyd som starter automatisk, stoppe etter maksimalt 3 sekunder, alternativt må det finnes en tydelig og enkel måte å stoppe lyden.

Kommentar

Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder. Vi vurderer derfor punktet som ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.2](#)

DM20: Det finnes en passende tekstbeskrivelse av materiale i komplekse format i tilknytning til dette materialet

× Underkjent

Bakgrunn

Alternative format er ofte bra for brukeren. Det gir mulighet til å forklare komplekse sammenhenger på en mer forståelig måte. Det er derimot ikke alltid brukeren kan eller vil benytte seg av alternative format. Det kan bero på at brukerens utrustning ikke støtter teknikken eller at oppkoblingen er dårlig. Det må derfor alltid finnes en tydelig beskrivelse av innholdet i disse alternative formatene.

Når du lenker til for eksempel en film må du derfor beskrive filmens innhold i tekst. Hvor omfattende beskrivelsen skal være avhenger helt på filmens innhold og relevans. En beskrivelse kan også inneholde lenker til andre deler på nettstedet der besøkeren kan lese tilsvarende informasjon som filmen gir.

Lyd

Når informasjon presenteres med hjelp av et lydklipp, må tilsvarende informasjon

også finnes i tekstform på nettstedet. Det må også finnes en tydelig kobling mellom lydklippet og den alternative teksten. Det kan vær eksempelvis en transkribering av lyden.

Film

For innspilt film skal det finnes en tekstversjon av innholdet tydelig lenket i tilknytning til filmen. En tekstversjon behøver ikke være en ordrett gjengivelse av innholdet, men skal gi likeverdig informasjon.

Pdf

Selv pdf-er et alternativt medieformat som til tider skaper vanskeligheter for brukerne. Derfor er det også viktig å ha tydelige lenketekster til pdf-filer og å vurdere om informasjonen ikke heller skal være i HTML, eller om det i det minste skal være en oppsummering av innholdet i HTML. Husk også at selve pdf-filen må være tilgjengelig.

Kommentar

Vi har oppdaget noen problemer og må derfor underkjenne dette punktet. Vi har også identifisert muligheter for forbedring;

Eksempler:

- Feil: PDF filer på "Kunnskap og statistikk" mangler kort oppsummering i HTML. Sjekk også NL190 for å inkludere info om at dette gjelder PDF.
- Forbedring - videoer på "Har du et spilleproblem?" har kort beskrivelse i HTML, men vi vurderer at den kunne være mer beskrivende.
- Forbedring: Side "Den vanskelege samtalen" lenker til "Spillradioen" podcast som inneholder kort beskrivelse som kunne være lengre og mer beskrivende. Det samme gjelder "Snakk om spilleavhengighet og skam".

Sidereferanser

[Kunnskap og statistikk](#)

[Den vanskelege samtalen](#)

[Har du et spilleproblem?](#)

[Snakk om spilleavhengighet og skam](#)

Gjøremål

Lenkene til PDF-filer er ikke beskrivende. Vi foreslår derfor å inkludere korte oppsummeringer i HTML-format, for å gjøre dem mer tilgjengelige og gi brukeren

mer motivasjon til å laste ned PDF-filene.

Video og Podcast er fine formatter, men det er viktig at beskjeder kommer også fram i HTML, slik at de er tilgjengelige for fleste.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.1](#)

DM30: Lydinformasjon i forhåndsinnspilt video- og lydklipp gjengis som tekst

× Underkjent

Bakgrunn

Hvis du har lyd som en del av en video eller som en lydfil, bør innholdet tekstes. For video er det tilstrekkelig at en tekstremse er synkronisert med lyden. Hvis du har et lydklipp, kan det være vanskelig å legge inn en tekstremse, da kan du i stedet tilby brukeren å lese en tekstutskrift av lydinformasjonen. Hvis det er en video med bare musikk, skriv navnet på sangen, eller at musikk spilles av, i teksten. På den måten blir brukeren informert om at det ikke er noen dialog.

Hva slags lys skal tekstes?

Teksten skal gjengi informasjonen som formidles via lyd. Det betyr tale, men det kan også være andre viktige informasjonsbærende lyder. Lyder som bidrar til forståelsen av budskapet.

Et eksempel kan være at en myndighet som har en informasjonsfilm om overvåkede fotgjengerfelt, og hvordan lydsignalet brukes av sterkt svaksynte. Hvis det demonstreres via lyd, er det viktig at signalene også beskrives gjennom teksting.

Kommentar

Vi fant problemer og må derfor underkjenne punktet. Vi vil også komme med forbedringsforslag.

Feil: "Utradisjonelt samarbeid for Hjelpelinjen" video inneholder nesten ingen tale, bare litt musikk og noen få ord, og den mangler et tekstalternativ som kunne gi et

sammendrag av hva som skjer i videoen.

Feil: Podcasten "Den vanskelige samtalen" mangler en alternativ tekstversjon.

Forbedring: Videoen "Hjernen på spill" på "Har du et spilleproblem?" inneholder ingen dialog, og er delvis beskrevet i teksten, men kunne vært enda mer utdypende.

Forbedring: Videoen "Nei han vant ikke" inneholder kun musikk og er delvis beskrevet i nærliggende tekst, men det kan være utfordrende å forstå.

Sidereferanser

[Har du et spilleproblem?](#)

[Utradisjonelt samarbeid for Hjelpelinjen](#)

[Den vanskelege samtalen](#)

Gjøremål

Vi anbefaler at videoene beskrives på en mer detaljert måte, slik at alle kan få tilgang til informasjonen som de presenterer. Det kan også være hensiktsmessig å oppgi hvilken type musikk som er brukt i videoene, da det kan bidra til å skape en bestemt stemning.

"Den vanskelige samtalen" podcast bør ha et tekstbasert alternativ, det beste alternativet ville være en transkripsjon der det er tydelig angitt når og hvem som snakker.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.2.9 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.9 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.2](#)

DM40: Lydinformasjon i direktesendinger gjengis som tekst

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Også når du har lydinformasjon i direktesendinger, så bør informasjonen tekstes. Vi anbefaler at du gjør en vurdering om det er fornuftig å tilby liveteksting i hvert aktuelle tilfelle, men for å møte kravet i WCAG 2.1 nivå AA kreves det at direktesendinger tekstes.

Dette punktet omfattes ikke av Ligestillings- og Diskrimineringsloven

Kommentar

Vi fant ingen direktesendinger. Punktet er derfor ikke aktuelt.

Sidereferanser

[Utradisjonelt samarbeid for Hjelpelinjen](#)

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.2.4 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.4 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.4](#)

DM100: Visuell informasjon i video forklares med lyd

× Underkjent

Bakgrunn

Video bør synstolkes slik at en bruker som ikke ser videoen, har mulighet til å forstå hva som skjer. Dette kan i mange tilfeller gjøres gjennom at en vanlig fortellerstemme forklarer hva som skjer, men i mer komplekse filmer kan det være nødvendig med et separat lydspor for bare synstolkingen.

Også i det tilfelle bør du gjøre en vurdering om det er fornuftig å tilby dette, men også her er det slik at det skal finnes en synstolking hvis dere skal møte WCAG 2.1 nivå AA.

Dette punktet omfattes ikke av Ligestillings- og Diskrimineringsloven.

Kommentar

Vi har oppdaget problemer, så vi må underkjenne punktet.

Feil: Videoen "Utradisjonelt samarbeid for Hjelpelinjen" inneholder svært lite dialog, bare noen få ord og musikk, men det skjer flere hendelser i videoen som ikke er synstolket.

Feil: Videoen "Nei han vant ikke" inneholder kun musikk og er delvis beskrevet i teksten, men det mangler synstolkning.

Dette er ikke et lovfestet krav i EUs webdirektiv, men vi foreslår likevel å synstolke når det lar seg gjøre.

Fra UUtilsynet; WAD stiller krav til synstolkning av forhåndsinnspilt multimedieinnhold. Men i Norge er WAD innført for offentlig sektor foreløpig uten synstolkingskravene.

Det er inntil videre gjort unntak for dette kravet i forskriften.

Sidereferanser

[Har du et spilleproblem?](#)

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.2.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.2.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.5 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.3](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.5](#)

Forståbarhet

US20: Instruksjoner og henvilinstruksjoner er forståelige uavhengig av brukerens evne til å se og høresninger er forståelig uavhengig av brukerens evne til å se og høre

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Alle skal ha mulighet til å forstå og håndtere instruksjoner. Derfor må instruksjonene være forståelige, uavhengig av brukerens evne til å se eller høre. Unngå formuleringer som kun refererer til farge, form, retning eller lyd, for eksempel "sirkelen til venstre."

For at alle brukere skal forstå instruksjoner, er det viktig at disse ikke bare er avhengige av evnen til å se eller høre. For eksempel kan det å referere til en farge være en god måte å tydeliggjøre noe på, men det må kompletteres med annen informasjon. I stedet for å skrive "klikk på den grønne knappen", kan instruksjonen lyde "klikk på den grønne knappen med teksten 'Godta'". Da vil det i tillegg til fargen også være en tekst som hjelper brukeren å finne knappen.

Ikke referer til objekter som ligger "til høyre" eller "til venstre". Slike referanser blir uforståelige for brukere som ikke ser grensesnittet. I tillegg havner objekter noen ganger andre steder, avhengig av størrelsen på skjermbredden i responsive grensesnitt.

De fleste instruksjonsfilmer forutsetter at brukerne både kan se og høre. Slike filmer må derfor alltid kompletteres med en tekstversjon.

Kommentar

Grensesnittet oppfyller kravene i dette punktet tilfredsstillende for de delene vi har sjekket. Derfor anser vi dette punktet som godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.3](#)

US190: Sidens hovedspråk er angitt i koden

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Hovedspråket skal angis i koden på alle sider. Da vil opplesende hjelpemidler forstå hvilket språk teksten er skrevet på, og dermed velge stemme som samsvarer med språket. Hovedspråket bør angis direkte i HTML-elementet, øverst i sidens kode.

I HTML5 angis hovedspråket med lang-attributtet:

```
<html lang="no">
```

I XHTML angis hovedspråket med attributtet xml:lang="no". Dette bør imidlertid kompletteres med den eldre måten å skrive på for bakoverkompatibilitet (unntatt XHTML 1.1). Eksempel:

```
<html xml:lang="no" lang="no">
```

Kommentar

Vi fant ingen problemer - godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.1.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.1.1](#)

US200: Språk som avviker fra hovedspråket på siden, er angitt i koden

✗ Underkjent

Bakgrunn

Når det gjøres språkendringer i innholdet, skal disse merkes opp. Dette kan for eksempel være et sitat på siden med avvikende språk, eller hvis siden gir informasjon på ett språk, mens menyene og strukturen på nettstedet er på et annet. Slike endringer skal angis i koden. Dette kan gjøres på de fleste elementer, for eksempel span, li, div, a og p. Enkelte termer og ord trenger ikke å merkes.

I HTML5 angis språket med lang-attributtet:

```
<p lang="en">
  Content...
</p>
```

Dette indikerer at det aktuelle avsnittet er skrevet på engelsk. Attributtet kan brukes på alle HTML-elementer i HTML5.

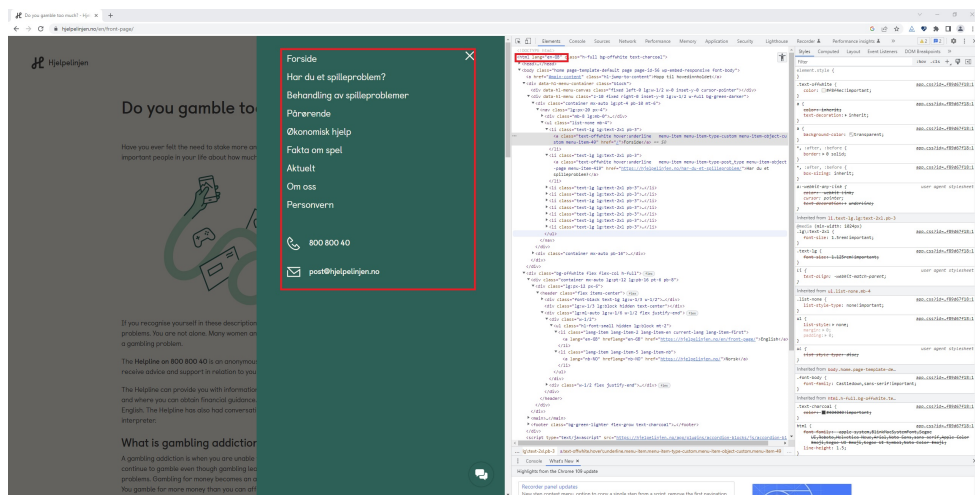
I XHTML angis språket med attributtet `xml:lang="en"`. Dette bør imidlertid kompletteres med den eldre måten å skrive på for bakoverkompatibilitet (unntatt XHTML 1.1). Eksempel:

```
<p xml:lang="en" lang="en">
  Content...
</p>
```

Kommentar

Vi fant problemer og må derfor underkjenne punktet.

Feil: Navigasjonen på den engelskspråklige siden er på norsk, og er ikke merket i koden:

Forbedringsforslag: Vi oppdaget "Loot box" som kunne vært merket som engelsk også i koden:

Dersom du ikkje betalar noko for å delta i ei trekning, er det ikkje eit pengespel. Det er heller ikkje eit pengespel om det er kunnskap om eitt eller fleire emner som avgjer kven som vinn. Når ein spelar opnar ein Loot box vinn han ikkje ein gevinst i pengar, og spela blir difor ikkje rekna som pengespel. Men sidan element kan omsettast er desse likevel i ei gråsone mellom dataspel og pengespel.

[Les meir om Loot boxes og gråsonespel i rapporten til forum for spilltrender.](#)

Sidereferanser

[Dataspel](#)

Gjøremål

Navigasjonen på den engelskspråklige siden ser ut til å ikke være oversatt.

Det er anbefalt å merke også enkelte ord som ikke er skrevet på samme språk i koden, for eksempel `Loot box`.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.1.2 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.1.2 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.1.2](#)

EUs webdirektiv (WAD)

WAD10: Tilgjengelighetserklæring

× Underkjent

Bakgrunn

Ifølge EUs webdirektiv skal alle nettsteder som omfattes av loven ha en Tilgjengelighetserklæring publisert. Tilgjengelighetserklæring bør være lett å finne på startsidene, men helst på alle sider, for eksempel i bunnteksten. Linken til denne siden hete "Tilgjengelighetserklæring".

Rapporten skal publiseres i et universelt utformet format og primært rette seg mot og hjelpe nettstedets sluttbrukere, men også tilsynsmyndigheten. Rapporten skal inneholde:

- Myndighetens navn.
- Den nasjonale lovens navn.
- Nettstedets navn.
- Krav som ikke oppfyller loven:

- Beskrivelse av og link til Tilbakemeldingsfunksjon.
- Link til tilsynsmyndighetens klagefunksjon.
- Publiserings- og oppdateringsdato for erklæringen.
- Metodevalg for å ta frem Tilgjengelighetserklæringen.

Anbefalinger (ikke krav):

- Link til granskningsrapport.
- Beskrivelse av hvordan organisasjonen jobber med universell utforming.
- Formell godkjenning på erklæringen fra ansvarlig person i organisasjonen.
- Dato da nettstedet ble publisert.
- Dato for siste betydelige oppdatering eller redesign.
- Spesifikk kommunikasjonstjeneste for personer med funksjonsnedsettelser.

Kommentar

Det finnes ingen tilgjengelighetserklæring. Punktet er derfor underkjent.

WAD20: Tilbakemeldingsfunksjon

× Underkjent

Bakgrunn

Brukere skal ha mulighet til å påpeke feil og mangler knyttet til universell utforming ved å gi nettstedseier og ansvarsperson direkte tilbakemeldinger.

- Beskriv Tilbakemeldingsfunksjonen.
- Kontaktinformasjon til avdelingen eller personen som er ansvarlig for nettstedets universelle utforming og håndtering av tilbakemeldinger.

Kommentar

Det finnes ingen tilbakemeldingsfunksjon. Punktet er derfor underkjent.

WAD30: Klager til tilsynsmyndigheten

× Underkjent

Bakgrunn

Hvis den besøkende har gitt tilbakemeldinger om brudd på universell utforming til nettstedseier uten å få svar, skal man ha mulighet til å registrere klagen hos tilsynsmyndigheten. Den skal beskrive hvordan klager håndteres i Tilgjengelighetserklæringen og det skal lenkes til tilsynsmyndighetens klagefunksjon.

Kommentar

Det er ikke nevnt noe om muligheter for å klage til tilsynsmyndigheten. Punktet er derfor underkjent.

WAD50: Dokumenter

× Underkjent

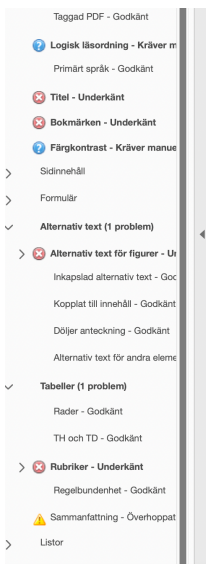
Bakgrunn

Universell utforming i ulike dokumenter, som for eksempel PDF-dokumenter, er viktig og må ikke glemmes. I dette punktet gransker vi minst ett dokument per tjeneste/hovedinngang, samt noen tilfeldig valgte.

Du har mye å tjene på å stille krav til leverandørene dine om at PDF-dokumentene skal være tilgjengelige for alle. Du må også kvalitetssikre at malene som genererer PDF-dokumentene i de interne systemene, holder et høyt nivå av universell utforming.

Kommentar

Det finnes flere PDF som er ikke tilgjengelige. Derfor må vi underkjenne punktet. Eksempel: "Samtalestatistikk-2018" mangler "tagging" i kode:

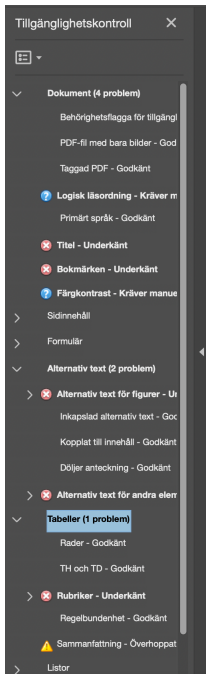
Hjelpelinjen for spilleavhengige

Hjelpelinjen

– er spill blitt et problem?

Eksempel: "Samtalestatistikk 2016" mangler "tagging" i kode:

Hjelpelinjen for spilleavhengige

Hjelpelinjen

– er spill blitt et problem?

Samtalestatistikk 2016

Eksempel: "Samtalestatistikk 2021 Hjelpelinjen for spilleavhengige" har flere WCAG feil:

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
1.1 Text Alternatives	10076	0	13
1.2 Time-based Media	0	0	0
1.3 Adaptable	51780	51	248
1.4 Distinguishable	15908	0	0
2.1 Keyboard Accessible	0	0	0
2.2 Enough Time	0	0	0
2.3 Seizures and Physical Reactions	0	0	0
2.4 Navigable	4	0	1
2.5 Input Modalities	0	0	0
3.1 Readable	19977	0	0
3.2 Predictable	0	0	0
3.3 Input Assistance	0	0	0
4.1 Compatible	9949	71	241

Sidreferanser

[Samtalestatistikk-2018](#)

[Samtalestatistikk 2016](#)

[Samtalestatistikk 2021 Hjelpelinjen for spilleavhengige](#)

Gjøremål

EUs webdirektiv krever ikke at alle dokumenter skal være universelt utformet, det finnes unntak. Men PDF-filer som er en del av "aktive prosedyrer" må være tilgjengelige for alle.

Vi vet ikke om PDF-filene faktisk er en del av "aktive prosedyrer", men vi anbefaler likevel å gjøre dem tilgjengelige. Hvis dette ikke er mulig, anbefaler vi å undersøke muligheten for å publisere dem i HTML-format, som er mer tilgjengelig.

Mer informasjon fra uutilsynet.no:

[Problem att visa HTML-tag: blockquote](#)

[Problem att visa HTML-tag: blockquote](#)

[Problem att visa HTML-tag: blockquote](#)

[Problem att visa HTML-tag: blockquote](#)